

HARALD RAAGE

SVAMP

FREDERIK · E · PEDERSENS · FORLAG
KØBENHAVN 1934

EN Mand gaar ind i Natten.

Den hvide Sommernat tar ham ind i sine Skyggers blide Leg. Dens Miskund svøber sig om ham og de Hunde, der følger.

Her i Stakhaven flagrer Hunde-Kroppene om ham i Kærtegns Hvirvel. Men tyst. Saa de høje Poplers Spil oppe i Dæmringens anende Gry høres som en sød Silen, mens Træerne, der staar i Havens Hegn, følger med i et ledsagende Sus. En Flod af samlede Toner, der glider i en rolig Strøm fra Evigheds Sluse

En Mand tyr ind til Natten. Han søger Nattens Naade.

Som en Pilgrim gaar han paa nøgne Fødder. De sætter mørknende Spor i det natgraa Græs. Spor, der snart slettes af Dugs Væde. Manden kommer inde fra den gamle Have, over Hegnet, gennem Stakhaven ud i Vænget, hvor den hvide Nat bølger. Han gaar, som kun den gaar, der trær sin Barndoms hellige Jord. Men han hører ikke Sommernattens Spil og Nyn, ikke Løvs Hvisken. Ikke Græs' og Straaes Tisken. Hans Klap og Kærtegn til Hundenes tiggende Spring falder af venlig Vane; thi gennem Sommernatten, baaret over Tid og Rum, spiller inde i

hans af Angst hamrende Hjerte en Melodistump, gemt i Aaringer, nogle skotske Toner, vel engang, engang gurglet paa Sækkepipe over en trøstesløs Hede; men til ham i Søvnlen skabtes de af et Par lange dristige Hænder over gule Taster. Da han sad oprejst i sin Seng, saa han endnu Hænderne, hørte Tonerne. Over et Svælg af snart tyve stundesløse, aa, stundesløse Aar toner de.

Og Hænderne føjed sig til slanke Arme, der havde ligget blidt, kærligt og dog haardt om hans Nakke. I Stuens Genfærds Lys, et sivende, forborgent Skær, rejste sig det Legem, som havde hærtaget og hjemsøgt ham, magtstjaalet og træltvunget ham. Det havde overdaadigt skænket ham Tusinder Timers Vellysts Rus og Tusinder, Tusinder Timers Længsel. Hun var der med sit hvide Ansigts Uskyld, som rasende Favntag ikke formaaede at skygge eller krænke.

Hun var der.

Ja. Og han maatte med knyttede Hænder hamre ind i sit Hjerte og i sit hæst hivende Bryst, at det var Løgn, et Gøglebillede, et Djevlens Blendværk. Han maatte hoverende fortælle sig selv om, hvorledes han sidste Vinter havde set hende paa Angleterre efter mange Aars Forløb. Smuk som før, men med den løsagtige Overklasse-Kvindes lumre Drivhuspræg. Hun kom ind med sin Mand, et af disse som oftest grinagtige Mandfolk, som Danmark bruger til at sende ud i den store Verden for at sige god for Flaget. Han bar det baade ophøjede og latterlige Hanrejs-Mærke.

Dengang var et frigørende Suk sluppet ham. Han havde vel indbildt sig, at han havde glemt hende, vasket hende ud af sit Hjerte, dog nu forstod han, at den unge Pige, som gav ham sin urørte Ynde og siden sveg ham, da Hyænerne ringed ham, fordi de troede, at et Sammenbrud skulde blive hans Bane, den unge Kvinde og hendes duftende Sødme havde han aldrig glemt. Men hun var død, myrdet af dette løsagtige Fruentimmer, hvis talløse Elskeres Skygger han ligefrem kunde skimte svansende bag hende som en Hale.

Ved Kafeebordet og en enlig Whisky havde han jordnet hende, hans stærke Ungdoms vilde og ømme Glæde, de mange stundesløse Aars svare Savn og Feberlængsel.

Aa. Han troede, at ha jordnet hende, gemt hende som et bleget Billed af en elsket afdød.

Og dær sad hun, var der i sin lyse, løse Kjole, hvorigennem de lange Lænder tegnede sig kaldende, hidsende, tilbydende. Hun var der med de smalle, stærke Hænder haarde Ømhed og den røde Munds vilde Livsalighed.

Han rysted som et stort Dyr i Dødskrampe, et stort tappert Dyr, der skamskudt, siddende gør Front og først segner, naar den evige Kulde kryber op om Hjertet og fryser det haardt og følelsesløst.

Saa frelste den lille Hund Prøjs ham.

Dens usvigelige Kærlighed vækked den. Hundens skarpe Sanser, der tidt formaar at skride over de Grænser,

hvor Mennesket maa stoppe for ved, kaldte den. Med et snerrende Glafs sprang den op i Sengen og stod færdig til Forsvar og rede til Kamp med blottede Fangst-tænder.

Saa kom de andre ilende til Hjælp fra Forstue og Sva-legang, den jettestore Hrolf ligefrem taarned sig op i det drivende hvide Lys, Jagthundens Halefane vajede. De stod om Sengen og strakte Hoderne ind mod ham og Prøjs, som nu sad i hans Arm trykket ind mod hans Hjertes Uro.

Endnu en Klingren af spinkle Toner. Han var fri.

Hastigt stod han op. I den tynde Natdragt med bare Fødder og Hundene i Følge skraaede han over Gaards-pladsen til den gamle Bondegaard, som ligger i Skjul af det prunkende, hvidt skrigende Landsted, der er opført for ved den i halvfemsernes pjattede Stil. En jevngod Søster til de nyeste Vræl inden for Bygnings-Kunsten. Saadan vover man jo endnu at kalde maskin-lavede Jern-og-Glas-Huse i Kaninbur-Stil. Gennem Laden naaede han ud i den gamle Bondehave. Under de gamle forkrøblede Frugttræers Grene skimtede han Bedstefarens Skygge. En Krydder-Duft af gammeldags Prydplanter Balsam og Krusemynt bølgede under de lave tætte Trækroner. En Fugl peb i en ond Drøm. Det puslede mellem Buskene, rimeligvis et Pindsvin, ikke angst, men stiltfærdigt arbejdende; thi her paa »Dyregaard« er alle Dyr

lyst i et stadig Naadsens Aars Fred. Hundene ænsede ikke den flittige Natarbejder, bare fulgte deres Herre. Jagthunden Erin i Hælene, den ivrige Schnauser Prøjs trippede ved Siden, Danskeren Hrolf lige for ved, stor og mægtig, en Viking-Hærfører.

Manden gik slet ikke paa Synet. Hans Fødder følte gammelkendt hver Sti og Gangs Krumning. Som en Dreng rusled han gennem Hegnet og fornam Grenenes dugvaade Blade mod sit Ansigt som Kærtegn.

Men den gamle Melodi havde atter nynnnet sig op, til det svimlede. Den kogte Sejd. Livets grønne Høj rejste sig paa Underverdens gloende Pæle.

Det grønne Vænge strækker sig ind i Uendelighedens Intet. Det skælver, bølger, diser. Alt er fjernt og nær. Ingen Himmel. Ingen Jord. Ingen Vidde. Kun eet sølvdiset Slør. Ud af dette vokser pludselig som skabt af Alfaders Lune to uformelige Skygger. De blir lige saa pludselig til to Heste, der paa Hestes Vis strækker de bløde Muler mod ham og saa usigelig varsomt undersøger ham, vante til, at han bringer noget med. De skuffes ikke heller. I Forbifarten tømte John Halbek en Sukkerskaal paa Hallens Skænk. Den deles nu ligeligt mellem det femtallige Følge, et Par Knaller til hver. Saa gaar han mellem Hestene og lægger en Arm over hver. Den høje Frederiksborg-Hest faar sin Arm over Skulderen. Den lille sølvhvide Islænder stikker Hoved frem under sin.

Saaledes vanker Optoget hen til den gamle Træbul, der staar som en Støtte for Vængets Indhegning. Paa den sætter han sig, og Dyrene staar hos.

Lige fra Barnsben fandt John Halbek altid den gode Tryghed hos Dyr. Der strømmer en Sjælenes stærke, dog saa milde Varme fra slig en vældig Hestekrop, fra en tæt og senet Hunds Legem, fra en smygende Kat. Det kan risle livsalig fredfyldt i Ens Sjæl, naar en Stær skingrer sit glade Foraarsfløjt uden for Ens aabne Vindue. Og der er Evigheds Kalden i Solsortens Solfalds Tone, en vemodig Manen om Forkrænkelighed og Livets knappe Lyst. Blot en Spurvs uforknytte Pippen i Vintrens Sne og Is kan gi en god Lære. Og er ikke Fuglenes brusende, tonende Træk i tidlige Vaarnætter en Hymne til den stadig ukendte Gud? Er ikke en Midsommers Time i en Grøftkant Myr af stimende Liv en Andagt for den ukendte Guds tilhyllede Aasyn?

Og de store Dyr, Hunden og Hesten, saa nær vor Sjæl og dog saa forfærdende langt, langt borte, de gir af en Kærlighed, som er over al Forstand. De er af vor Æt i Tidernes aarle, forlængst glemte Morgen ladt tilbage i et fjernt Land, saa atter fundne, dog det fælles Sprog har vi, Menneskene glemt. Men de forstaar bedre vort Maal end vi deres. Ufattelig store er de i deres Taalmod og Overbærenhed; thi de har den Kærlighed over al Forstand, som vi vel engang skal fatte samtidig med, at vi samles paa Gudernes grønne Eng med de Dyr, der elsked os og blev vor trofaste Hird.

Samfølelsen gror tryk og glad op i ham.

Med lukkede Øjne søger han at smelte ind i et fælles Blodslags støtte og sunde Rytme. Han mærker den sagtelige Duven fra Jordens Fart gennem Rummet. En fuldlastet Snekke mod ukendt Maal. Ingen ved, om der er Skipper og Styrmand paa Broen. For fulde Sejl stryr den med vældig Vind agter ind ud i det uvisse. Paa det tomme Rums uendelige, sortladne Hav. Men denne Klynge har fundet en Krog paa Dækket for sig selv. Blot Visheden om, at de hører sammen, gir Fred.

Saa skimter han et fint og fagert Pigeansigt baaret stolt paa en slank Hals. En Skikkelse spændstig som en Kaardeklunge, hvis Spids staar i Gulvet, mens Hjaltet hviler i en stridsvant Haand. Endelig. Endelig kommer Gunvor til ham, Gunvor Lewy, som har lovet at være hans for altid.

Og Gunvor svigter ikke.

Hun gav ham sit Jaord med et Haandtryk og saa først et Kys, der ejed to Rasers stejle Sandhed. Gunvor er Datter af en nu død jødisk Købmand, hvis retliniede Dygtighed og aabne Haand blev et Ordsprog. Hans Oldefar kom ind under Sjette-Frederik, og den store Formues Grundlag var allerede tjent af ham. Men hverken han eller hans Søn havde nogen Sinde glemt den Forpligtelse, der ligger i at tjene et Lands Penge, selvom de holdt trofast fast ved deres Stammes Tro og Sædvaner. Først Gunvors Far, den milde, spinkle Mand,

Henry Lewy, som Penge bejled til, uden at han gjorde større ud af dem, havde giftet sig uden for sit Folk og brudt med dets sære Sædvaner. Den granvoksne, fagre Datter fra »Havdrup« forelsked sig i den milde Mand, og han tilbød den lyse Gudinde af en Storbonde-Æt, hvis Rødder alt groed dybt i Danmarks Muld, da Odin, Thor og Tyr's Gudehov stod i de hellige Lunde.

Ædelt havde deres Ægteskab været. Gunvor var deres eneste Barn. Med velberaad Hu lod Faderen hende opdrage i Landsens Skik og Tro. Hans milde Hjerte foragtede Spidsfindigheder. Gunvor var jo dansk. Han havde ogsaa valgt Navnet. Saa gav han sin Stammes Fattig-Forsorg en stor Sum og døde forholdsvis ung, ligesom hans Far før ham, og blev gravlagt ude i Møllegade.

Lige til det sidste sad de to, Mor og Datter, ved hans Seng.

Da han havde draget sit sidste Suk, græd de med Ansigterne mod hans milde Hænder. Morens lyse Haar flød som en gylden Strøm over Jødens Baare. Saa stille laa den lille Mand med lykkeligt Smil om Mund.

Gunvor Lewy er smuk.

Skikkelsens Højde og dens slanke Kraft, det blaa frihaarne Blik er nordisk. Som en Gothernes Gudinde. Men Ynden drømmer om det duftende Østerland. Bevægelserne har ikke den nordiske Kvindes lidt kejtede Smidighed, men er runde og bløde. Det brune Haar ejer dunkle Skygger, hendes røde Mund en Skælven, en hed

Blussen, som Salomon alt sang om. Hun er talende Stillehed. Hendes Lød har den anende Tone af mat Bronse, der ligesom er Genskæret af Sydens Solbad, et Minde, mens Slægtled efter Slægtled vandred mod Nord i blege Maanenætter. Hendes Sind har blond, dansk Dristighed og den fædrene Æts sejge Styrke, utrættelige Udholdenhed. Hun gør En tryk.

John Halbek gaar ned gennem Vænget. Til den ene Side skyder en Bakke Ryg og gemmer venligt de Landsteder, som nu ligger paa »Dyregaard«s Jorder, saa kommer Skovens dybt blaanende Mur, den favner om det sidste fri Land og blir borte i Dis. I Bunden af Vænget skinner et dybblankt Vandspejl, en Moserest, der endnu holder sig i Hulningen.

En Stump Gærde med Tjørn og Slaan og Hyld, hemmelighedsfuld og helligt duftende, staar som et tyst talende Minde fra Udflytningens Tid. Han lægger sig i Hyldens Læ, de hvide Blomsterklaser lyser. Han finder sin Snadde i Natdragtens Brystlomme og tænder. Hundene snuser en Stund Gærdet af. Her løb en Mus. Her sad en Fugl. Saa slaar de sig til Ro op ad ham. Paa den anden Side Gærdet høres Hestenes Græsning. Denne rolige eens Lyd, som har fulgt Ætten fra Gothernes Vandringer paa Kryds og tværs af en Verdensdel, fra Vikingers vilde Strejftog, naar Snekken ikke mer fandt Vand under Køl, fulgt den i Bondelivet, og endnu lyder den frydeligt i vore Øren. Saadan inderlig samhörig lød det den sidste Nat i

Ørene paa de Bønder, der laa vaagne bag Vognborgen og ventede paa den hærlædte Adel, der havde solgt dem og Landet til den plattyske Konge. Det var de nakkestrage Vendelboer, om hvem Visen melder op til vore Dage:

»Først løb de Morsingboer
og saa de Forrædre fra Thy —
tilbage stod gæve Vendelboer;
for de vilde ikke fly.« —

Steg Odin, Thor og Tyr og alle de gamle Aser hin Nat i Følge med Valkyrier og længst henfarne Skjoldmøer ned til disse stejle Bønder af Gothernes pure Gudeæt og gjorde Nakken end mere stiv og Næven end mere fast om Øksens Egeskaft? Eet ved vi, det blev en blodig Dag, der gryed. Den holstenske Adel i Fællig med den danske slagted ned for Fode Mænd og bovne Kvindfolk og hørhodede Dreng, der var fulgt med for at samle Sten til Kasteskyds. Men mangan fornem Herre i forsiret og vaabenprydet Rustning og mangan jernklædt holstensk Rytter maatte ogsaa bide i Græsset.

Dreng og Kvindfolk sprang under Hestens Bug og rev den op med Kniven, saa hamred Bondeøksen Hjelmen ned i Hjernen paa Rytteren. Bonden kæmped til Fods paa gammel Vikingewis og tabte til Overmagten. Men dyrt maatte den danske Adel bøde for Forræderiet. Den plattyske Kongeslæggt forraadte gennem Frederik den tredie

den danske Adel og kørte Riget i Afgrunden, ned i Skygernes Dal, hvor det er den Dag i Dag

Jordens velsignede Køle strømmer sval og kvægende gennem Natdragten.

Her er saa stille, at Røgen fra Piben staar i en blaa Klodesky, før den letter og siver sølvgraa op i det hvide Hvalv. Det er, som Luften lysner over det staaiblaa Vandspejl, fint strimes det af en Kile fra en Fisk, der gaar lige under Skorpen. Saa høres et blødt, neppe hørligt Pjask.

John Halbek sidder ganske stille med Piben i sin hule Haand.

Mosehullet er Tilflugtssted for et Par Oddere, som her har frit Lejde uden Hensyn til Kvindfolks Urtids Lyst til at hænge Skindværk paa sig og uden Hensyn til den svinske Lyst, som bor i tomme Menneskehoder, til at myrde Medskabninger.

Der gaar endnu et Sagn paa Egnen om den Krybskytte, der hadde lusket sig ind paa »Dyregaard«s Jorder og skudt en stakkels Haremis fra hendes Killinger. Han blev grebet af selve gamle Jens Halbek, Etatsraaden. Og han fik en Dragt Prygl, saa de sidste sortiblaa Mærker først slap ham ved Juletid. Dertil maatte han krybe hjem uden Bukser. En af jagtglade Herremænd opfundet Straf, der kan være ubehagelig nok i Kulde, foruden at den gør latterlig.

Vandhullet er lige stort nok til et Par. De unge maa vandre ud; thi naar ny Vaar kommer, er der kun de gamle. Men de trives ogsaa.

Nu. Som to vevre, tavse Skygger staar de gennem Vandet, styrer, vender og snor sig med en levende Ynde, som intet mekanisk Underværk udpønsket af en brilleprydet Professor ejer blot en bleg Anen om.

Det er en stor Guds hjertenskære Legetøj. Skønt hvorfor kun Legetøj? De er saa godt som nogen Medindehave af det guddommelige Liv, som vel aldrig skal dø.

Nu har de gjort deres Morgen-Øvelser og gaar i Land paa den anden Side under en Græsbrink, der luder ud over Indgangen til deres Hule; men i samme Øjeblik, som Hrolf i sin Lur gir et Velværegasp fra sig, staar de til Søs i blanke Buer og dykker.

Ovre fra den lille Sivholm sejler en Andrik frem. Hans metalblanke Nakke glimrer grønt i Lystoners Strømmen fra Solen under Synslinien. Saa basker han fornøjet med Vingerne og afleverer en Række veltfredse Rap. Saa tar han sit Morgenbad, idet han løfter sig højt paa Vandet, bugter Hals og hugger en Dukkert, saa en to, tre Stykker i hurtigere, hurtigere Følge, til Vandets Draaber perler paa hans jadgrønne Nakke og blaalt blanke Spejl. Der svares inde fra Sivene, og nu kommer Mutter bredt sej-lende frem med seks Ællinger i Kølvands-Linie.

Det er hartad umuligt for Erin at ligge stille nu. Han letter sig, men trykkes blidt ned. Saa maa han nøjes med

at aabne Gabet for de af Jagtlyst vaade Tænder, slikke sig om Munden et Par Gange og saa fornuftigt lukke Øjnene, vende Hodet bort og rulle sig sammen Ryg mod Ryg til Hrolf. John Halbek klapper hans røde Pels og klør ham bag det ene Fløjlsøre, saa er alt godt.

Tænk, at faa Lov til at leve saadan altid i den danske Sommernats blide, signede Lys, hvor Trær og Buske lever i Ens eget Liv, fanger fortroligt Mæle, meddeler sig, hvor selv det ringeste Straa hvisker en Hemmelighed til det lydhøre Øre. En god Samfølelse med Jorden gør i En. Fædrene ejed den og verned den, gødede den med rødt Hjerteblod; thi de elsked den. De fremfarne Fædre er usynlige, men mærkbare hos. Det gør tryk. Rædslen for alts ustandselige Ændring og Forandring dør i den hvide Nats hellige Timer. Dør — maaske kun en stakket Stund. Men den Stund skænker Salighed selv til den livslamme.

John Halbek strækker sig mellem Hundene. Han favner deres gode Kroppe, hører deres sunde Blods dybe Slag. Han forstaar, naar den østrigske Digter Rainer Maria Rilche sier af sit ædle Hjertes Enfold:

»— og hvis endelig noget skal og maa forandres, saa vilde jeg i det mindste gerne have Lov til at leve mellem Hundene, der har en beslægtet Verden og de samme Ting.« —

Mellem John Halbek og Hunde har der altid været stærkt Venskab. Som seks Aars Purk løste han den glub-ske Lænkehund og gik til Skovs med den. Selvfølgelig

blev den aldrig bundet mer. Selvfølgelig blev den blid som et Lam, naar blot ingen kom Drengen for nær

Langs Jorden suger nu en blød Brise. Det er, som løber den paa Tusinder smaa trippende Fødder. Et Raj-græs duver langeligt og standser. Det hvide Hvalv løftes. Mod Øst tættres det til Opalens Skimren i rosa med Dryp og Funker af Guld. Det lille Vandspejl blaaner blankt som Staal og sortner under Bredden. Et Stærefløjt høres nede fra Haven, klingert, saa melodisk.

Han skutter sig, løfter sig paa den ene Albu og faar atter Ild paa Piben. Nu han rejser sig, skuer han ind i Synsiniens Skær af Solens Brand. En Hane bag Bakken skingrer sit aarvaagne Signal, svaret af en endnu længere borte. Gryet er i sin Førstnings Køle. Den gamle Blishøne, som for Aar tilbage slæbte sig skamskudt med en Vingelas hængende efter sig ned til Vandhullet, men kom sig i Sivenes Fred, dukker nu ogsaa nikkende frem til sin Dagdønt. Flyve blev der aldrig mere noget af. Men den faar sit Foer ligesom Ænderne om Vinteren og klarer sig stolt.

Det er, som den blaa Farve ulmer paa Vandets Bund, fortættes og stiger gennem graat, der blaaner mer og mer. Staalets haarde Skær tar til at smile svagt. Fladen krukses og strimes af Brisens Pust og af det levendes Mylr. Lyset siver ikke længere blideligt, men stiger i knappe Ryk.

Et Øjeblik blir han staaende strag som en Støtte. Han

venter. Og nu stiger en lille Bølgeryg og løber lindt. Det er Odderen, som lige i Vandskorpen glider forbi for at udforske Manden og hans Følge deroppe. Det gentar sig, hver Gang John Halbek kommer herved i Gry og Kvelds tyste Timer.

Ovre i Bakken er Rævehulens Indgang snart groet helt til. Gennem Aaringer havde han den stille Fryd at se Motter Ræv med dejlige Unger lege uden for Hulen i Dagens aarle Timer. Men nogle svinske Sjøvere har sat Gift for Ræv, en svinsk Trang til at gøre ondt og ødelægge, der ikke engang har til Undskyldning, at Ræven »gør Skade«; thi en vaagen Hund vil altid holde den fra Fjerkræet. Nu staar Graven tom. Det spillende Livs Ynde udenfor er dræbt. Det moderne Maskinmenneskes skidne Lyst til at ordne Naturen, nusse den til Husmands Lodder og Nyttehaver, hjælpe de »gavnliges« Dyr og udrydde de »skadeliges«, er modbydelig. Det er Storhedsvanvid. Kun latterlig, hvis ikke Strømme af Blod og uhyrlige Lidelser skreg efter Gengæld. Den Dag Jorden er ordnet og lavet til en Sundheds-Børnehave, vil der hjule nogle lallende aandssvage rundt, formaalsløst, glædesløst. Fremskridt og Udvikling har da hugget Rovtænderne i sin egen Hæl.

John Halbek gaar atter gennem den gamle Have, hvor Træernes Kroner fletter sig ind i hinanden, hvor Stikkelsbær- og Ribsbukske staar i vældende Mandshøjde og forlængst har lagt den Daarskab paa Hylden, at bære

Frugt. De gamle Plæner stjernes af Gaaseurt og Snerle, enkelte Løvetand straalér gladelig gult, Fandens Melkebøtte er en glad og uforknytt Blomst, Vinden saar den uden Forlov, Solen elsker den som en lille Bror, og plukkes den, er det af varme Barnehænder.

Han gaar over Plænerne under de knudrede Frugttrær. Hans Barndoms troskyldige Blomster vokser endnu i tilgroede Bede, Ridderspore, Blaavogn, Hanekam, Bonderose, Kejserkrone. Og en broget Kunstvævning af himmellyse Forglemmigej, gule frejdige Morgenfruer og Stifmors blødt farvede Gammelkone-Ansigter, Balsam og Krusemynt staar langs Gangene. Middelalderens Klosterhaver og Adelborges Urtegaarde spøger sødt i de gamle Bondehaver.

Og fra den Have med den løndomsfulde Forbindelse med Fortiden og fremfarne Slægter er hans Liv vokset som et Træ i Skovens Fællesskab. Lige fra han som ranglet Purk leged Hest paa de mossede Gange. Han havde baade lette, prustende Frederiksborgere med blank Svanehals, gungrende Jyder med korngul Manke og en kastanieblommet Oldenburger-Hingst, hvis Mule hvidned og fæg af Skum. Særlig den sidste var svær at tumle, naar den gik for den høje engelske Jagtvogn. Der skulde Forstand til. Ingen Pisk, men Overtalelser og sikkert Greb i Linerne, naar Hingsten vilde stejle, hvad den tidt yttred Lyst til, hvis den fornam Hoppers Nærvær, staldkaad og fyrig som den var.

Mens Drengen aved sine Drømmes spillende Spand i den gamle Bondehaves svale Gange, tripped den lille Søster pyntet og pillen øvre i Prunkhaven for ved det nyopførte hvide Landsted. Hun var i en sikker Barnepiges Varetægt, mens John var alene, saa snart Læreren slap ham. Og stud. theol. Marinus Madsen hørte ikke til de Opdragere, hvis Forfængelighed gaar i Retning af at opdrætte Vidunderbørn. Han havde lovet, at Drengen skulde formaa at komme i Latinskolen, naar han fyldte tolv Aar, og da han indsaa, at det Løfte havde han nemt ved at holde, ofred han sin meste Tid for Kroens Billard og Læsning af I. P. Jacobsen og Heine. Een Gang om Aaret, ved Høstgilde-Tid gik han paa Frierfødder skiftevis til de forskellige Gaardes unge Døttre. Men det blev aldrig til noget. Stud. theol. Marinus Madsen drak sig læsterlig fuld ved Høstgildet hos den udvalgte og blev i Sengen hele næste Dag sammen med »Marie Grubbe« og »Buch der Lieder.«

I Skumringen, i Høstaftnens hyggelige Mørknings-Timer før Middagen tyed Drengen ind til Bedstemor. De var fortrolige. Til ham fortalte hun om sin Fødeø, Bornholms underjordiske, om Bondevede og Varsler, sære Sagn, tolket af Slægtled efter Slægtleds troende Læber. Særlig en Fortælling fra Kapertiden suged sig fast i Drengets Sind og sad der siden. Hans Oldefar red sammen med andre gode Frimænd Strandvagt; thi to store engelske Fregatter laa for Øen og pønsed sikkert paa at

gøre Landgang og øve Strandhugst i de mørke Jevndøgns Nætter. Da vilde Hestene pludselig ikke frem, om Sporerne hug nok saa haardt i de skælvende Flanker. Og se, nu myldred det af Smaafolk med røde Huer paa Hodet og siddende stolt paa smaa ivrigt travende Gangere. Det myldred. Det stimed Række efter Række paa uddannede Hærfolks Vis. Da slog Majoren, Fribonde som de andre, op med Haanden: Saa kan vi godt drage hjem, Folkens. I denne Nat ligger Bornholms Forsvar i stærkere Hænder end vore. —

Og nu den sidste Række toged forbi, gik Hestene atter villigt frem.

Men næste Morgen saas det, at Englænderne virkelig havde forsøgt Landgang. Vragene af to Storbaade hamredes i Splinter mod Skærene. I Havstokken flød Lig. Samme Dag lettede Fregatterne, idet de til Afsked sendte det glatte Lag ind over Øen. Men Fjeldet stod stejlt, Kuglerne faldt sløve ned. Al den Skade, der blev forvoldt, var, at en skikkelig Ko fik det ene Horn skudt af

Han hørte med Gru og dog blussende Stolthed om den Kone i Slægten, der alene paa Gaarden, Manden var paa Sjælland, kaldte paa sine Piger, da Kirkeklokkerne maned til Daad mod Svenskerne. En Pige holdt Talglyset, den anden Slagtekniven, Husmoderen selv Øksen. Saadan gik de i den aarle Morgen ind til de sovende Svenskere. En vaagnede: Hvad ringer Klokkerne efter?

— De kalder paa din arme Sjæl. —

Og Øksen sad i hans Pandebrask.

Dybest i hans Hjerte gror dog Fortællingen om den fattige Tjenestepige, hans Bedstemor, der i Trængslen pludselig fandt sig gaaende Side om Side med Kongens hvide Hest, da han efter Afskeden med de første Tropper, der sendtes mod Oprørerne i 48, red tilbage til sit Slot og skiltes fra sit Følge. Fod om Fod red Kongen bleg som et Lig i sit ellers blomstrende Ansigt. Stundens Størhed, Folkets Kærlighed bar ham og knugede ham paa samme Tid. Hun pressedes ind mod Hesten, tog sig uvilkaarlig for, greb i Stigbøjlen. Da opdagede Kongen hendes taareblanke Blik og smilte ned til hende og nikked.

Naar den godt og vel tredsindstyveaarige Kone fortalte dette, blev Øjnene atter blanke. Han fornam Styrken af Folkets Kærlighed til denne jevne Konge, en Kærlighed, som aldrig døde i de brede Lag og Folkets Urgrund, hvor megen Gift der end blev sat ud for den.

Hun glemte aldrig at lægge til:

— Og det var en dansk Hest, han red, Kong Frederik. Ingen tysk, som Kongen bruger nu. Det er vel ikke fint nok med danske Heste, kan jeg tro —

John Halbek standser under Syrentræets Kuppel. Syrenernes fine Duftaande ligesom bølger blidt om ham, selv nu de er visnet, en sart, dog stærk Sødme. Det var Bedstemors Yndlingstræ. Lige fra Jorden deler det

sig i syv svære Grene, bugner ud og samles saa atter i Kronens Kuppel. Her kunde hun staa ganske stille og skjule sit Ansigt i Syrenernes duftende Klynger. Efter Regn gjaldt hendes første Gang altid Syrentræet.

Nu tar han lige som hun med varsomme Hænder om det fine Løv, samler det og dukker sit Ansigt ned i dets Duft og Køle.

Hun havde Tillid til ham, og han sveg den aldrig. Han smiler vemodig. Han var den eneste, der vidste, at hun Juleaften, naar Folkene gjorde sig i Stand til Høj-tiden, gik ind i Staldene og takked hver Hest og hver Ko, strøg dem over Mulen og signed dem med Korsets Tegn i Pandens Stjernehvirl. I et sort Pynteforklæde af Silke med Blondekant havde hun en Godbid til hver. Selv den sodede Tyr fik sit Besøg, Klap og Kors og Gulerod. Det var endnu paa den Tid, hvor Gaarden blev drevet som Landbrug. Saa forlod hun Stalden med et: Guds Fred og glædelig Fest; thi Juleaften og Julenat forstaar Dyrene hvert eneste Ord. Uden for hver Stalddør la hun samvittighedsfuldt to Halmstraa i Kors.

Naar Julekvelden saa naaet sit Glanspunkt, naar Træet var tændt i den store Havestue, Gaardens Folk, Husmænd og Egnens aller fattigste trængtes om de lange Borde fyldte med Godsager og Gaver, saa nikked hun tilfreds, kun hun og Drengen vidste, at der var sat blankt Staal over alle Døre, saa intet ondt formaaed

at snige sig ind. Farbror Karl, der var kommet fra Berlin, hvor han studerede Musik, satte sig til Flyglet. Julens Barnesalmer lød.

Ud fra en Busk kommer den hvidspættede Solsort Et ilsomt Løb frem, et Hop paa Solsorters Vis, pludselig Stands, et Hug i Jorden, saa Hodet eftertænksomt paa Skraa, maaske et hidsigt Hug til og atter et Par stive Hop frem, saa igen det travle Løb. Om det er Alder eller Sot, der har spættet hans mulmsorte Kjole, vides ikke; men han har boet her i Aaringer, en gammel Enkemand eller en udskudt. Mage har han ikke. Hjemmevant færdes han, altid kun i den gamle Have, frygtløs over for Hundene, men paa drillende Post over for Katten Magnus. Hundene skeler knapt efter ham, snøfter maaske foragteligt, gider ikke engang at støve ham op paa Vingerne. Kan hænde han stinker i de fine Næser som Mug. Desuden ved de tre kloge Rade, at alt levende er lyst i Rigens Fred her i Haven. At Prøjs imellem Stunder, naar han gaar paa egen Haand, afholder en munter Rottejagt, vides og taales.

Det har ofte været John Halbek en Kilde til megen Undren: Hvor lidt Søvn en Fugl kan nøjes med. I en seen Solfalds Time fløjter Solsort og Stær med bristende Skælven og taksom Inderlighed ind i det svindende, skraa Sollys. Klokken to, tre om Morgenen aarle gaar Stæren til Tops paa sit Yndlings-Stade og hilser Dagens

Komme, og Solsorten optar frisk og duelig sin Dont. Lad den og ta en Blund i en sval Løvkøje nu og da Dagen over. Dens muntre Arbejdsmod er lige storladent.

Han sætter sig ind i Træets Bund, i den Kurv, som dannes af den syvdelte Stamme. Natten kogler altid blid og mumlende i den gamle Have, tar ham til sig, ber og overtaler. Om Dagen kan den staa afsjælet, men i Natten suser dens Sjæls Stemme. Tid og Rum forrykkes eller viser vel sin sande Mangel paa Virklighed.

Han banker Piben ud og blanker dens varme Hode paa Hrolfs stramme Skind. Hunden glipper med Øjnene, gaber med et veltilfreds Gasp og gnubber sig af kælen Velvære.

Han smiler.

Aa. Den Bedstemor var ingen gængse Etatsraadinde. Hun var født som een af sytten Søskende paa en arm, men fri Bondegård, fri fra Arilds Tid. Seksten Aar gammel stod hun alene i Kjøbenhavn for at søge Tjeneste. Hun sa selv: med halvanden Særk, en Tættekam og to Par hvide Hoser. Nej. Hun var ingen almindelig Etatsraadinde. Hendes kosteligste Smykker var et Ametyst-Halsspænde fra Trolovelses Dagene og et Par Øredupper af Guld, som en vovsom og vidt farende Bror havde bragt med hjem fra et Malaya-Rige. Hun ejed ingen Ringe, ingen Halskæder eller Stadsnaale, skønt hun var gift med en meget rig Mand, der vel var Millionær, hvad der betød en Del i hin Tid, da et saakaldt Folkestyres Velsig-

nelser endnu ikke havde slaaet Penges Købekraft i Smadder og visket Smilet af den jevne Mands Ansigt.

Hun foragted Smykkers Spragl. Hun glemte ikke sin barske Opfostring. — Jeg er intet Afgudsbilled — sa hun. Men hun vilde ha Lov til at gi til den, der mangled. Det vidste mange. — Gaa til Etatsraadinden, hed det. — Og hvad enten det var inde i Byen, i det store Hus i Kronprinsessegade, eller det var paa »Dyregaard«, der var altid Tid til at modta den, som trængte. Man blev budt til Sæde og mødt af ligefrem, aldrig sødladen Godhed. Ingen fik at føle, at han eller hun kom for at tigge.

Hun vilde ha Lov at gi. Og hun vilde ha Lov at føre stort Hus, hvor intet mangled, og hvor ingen skete Uret eller saa sig til Side sat. Maden i Folkestuen blev øst af samme Gryde som Maden inde i Storstuen. Og der skulde være nok. Vel leved Tyendet godt paa de brede Gaarde der paa Egnen. Men det blev ligegodt betragtet som Held at blive fæstet til »Dyregaard«. Dær la man sig Huld til og blev gammel i Gaarde.

Jens Halbek, Bonden, der var bleven Storkøbmand og siden Etatsraad for rige Gaver til den Fæstning, som skulde bygges, gav sin Kone fri Hænder. Han husked saare godt de første Aar af deres Samliv, hvor han havde sat sin Arvelod fra Fædrenegaarden ind til Hvid og Skilling i den gamle, men forsømte Købmandsgaard lige inden for Vestervold. Han glemte ikke den djerpe Kone, som forstod at snakke med Bønderne inde paa Kontoret og ikke

var ræd for at ta et Nap i en tung Sædsæk, naar Karlen fumled. Hun havde bygget med paa Sylden for deres Velstand. Derfor var den fælles.

Hun fulgte tappert og selvfølgelig med opad; thi, naar hun sad som Værtinde ved det digre Bord, prydet med svært Sølv Skimmer og klart, klingert Krystal, hvori Vinen gløded og brændte og perled, selv kun i den adstadige violette Silkekjole, Genganger gennem Aaringer, saa var hun vel ingen straalende Værtinde, lynende af Diamanter og skinnende af Smykker; for hun ejede ingen; men hun var en fornem Værtinde, som hun sad dær med det blonde, glatte Haar uden en Strime, uden en Traad af Sølv, selv da hun var naaet over de firs. Blikket blaa-graat som Sørøg, fast og fribaarent. Rank af Skikkelse. Let og fri i Bevægelser. Født ædelbaaren; thi hun kom af Ætled efter Ætled af Fribønder lige ned til hin ryrige Blod-Egil, som Hellig Kong Knud myrded. Hvad enten hun havde Ministeren, Kredsens Thingmand i Generals Skrud med Spragl og dæmpet Klirr af Ordner til Bords, den forgældede Greve-Forpagter paa Egnens sidste forsumpne Rest af en Herregaard, den fine Huslæge, den statelige Professor Otto de St. Claire eller til Gaasegildet Mortens Aften Storbonden Christian Hansen, var hun eens og fuldendt. At hendes Hjerte var mest med i Bøndernes Lag, var naturligt.

Jens Halbek og Andrea Maria Thygesdotters Ægte-

skab var lykkeligt og tillidsfuldt, selvom de var bleven gift Maanedsdagen efter, at Jens Holbek havde hentet sig en Kurv hos Datteren af den Købmand, hvor han tjente som Gaardskarl. Borgerdatteren saa med hele den nationalliberale Foragt ned paa Bondekarlen, selvom denne var en smuk Mand, som havde deltaget i Treaars-Krigen. Hun havde været med til at fejre Bondsoldaterne og synge om dem, men gifte sig med een af dem, det var ganske umuligt. Hun smilte nedladende, da han i Stedet forloved sig med Tjenestepigen. Smilet blev surt, da den samme Bondekarl med seks Tusind Specier som Udbetaling købte hendes Fars hensygnende Forretning, og Tjenestepigen blev Frue i samme Hus og samme Stuer, hvor hun før havde gjort Tyendegerning. Frøken blev gift med en Embedsmand. Den Dag kom, hvor hun som ludfattig Enke, Manden døde som afsløret Kasserøver, saa der var ingen Efterløn til Enken, søgte Jens Halbek. Og han hjalp. Gennem Aaringer hjalp han med sin Kones Vidende og gode Villie. Som halvvoksen Knøs saa John Halbek Fru Therese von Hätten sidste Gang køre fra »Dyregaard«. Jens Halbek fulgte selv til Vogns. Da standsed den gamle hvidhaarede Kvinde op et Øjeblik. De matte Øjne var taareblanke i det forgræmmede Ansigt:

— Saa vil jeg sige Dem saa mange, mange Tak for de mange Aar Jens Halbek.

Jeg ved nok, hvad jeg havde svaret den Gang for lang Tid siden, hvis jeg havde haft den Forstand, jeg har i Dag —

Saa steg hun ind i den lukkede Vogn, slog hurtigt det sorte Enkeslør ned. Bedstefaren lukked selv Døren stille og sikkert. De røde Frederiksborg-Heste dansed hen ad Vejen.

En Maanedes Tid efter døde Fru Therese von Hätten. Og det var Jens Halbek, som gjorde hendes Gravfærd og satte Sten til Amindelse.

Hvor forskellige de var, Bedsteforældrne, saa laa der altid Lugn over de to Menneskers Ægteskab.

Bedstemoren smilte af Nord-Sjællændernes Trang til Skrabud for Kongen, hvor stort eller lille Mennesket bag det falmede Purpur end er. Men hun hørte taalmodigt efter, naar han kom hjem og udbredte sig om et tilfældigt Møde med den gamle Konge, hvor de havde sludret Hest, som de Hestevenner begge var. Og Jens Halbek rysted overbærende paa Hodet, naar han hørte hende fortælle Drengen om Forræderiet i 64, thi for Bedstemoren var det sikkert, at kun Forræderi evned at slaa Dansken. Etatsraaden prøvede maaske nogle sagtmødige Indvendinger, naar hun fortalte, at Kong Frederik slet ikke døde, selv om han havde faaet Gift, men var fanget og i lange, tunge Aar vansmegted i tysk Fængsel. Dog — han maatte tie, naar hun fortalte videre om, hvorledes Kong Frederiks Kone, Grevinde Danner, end ikke fra et Vindue paa

Christiansborg fik Lov til at overvære sin Mands Ligfærd. Selv om der i Kisten efter Bedstemorens Mening laa en slagtet Tyrekalv. Fortællingen om den hensynsløse og smaalige Handlemaade mod Kongens Enke var jo sand. —

Fordragligheden i deres Ægteskab var saa stor, at de stiltiende delte de to Sønner sig imellem. Thyge Halbek, den førstefødte, stor og herdebred som Faderen, tilfaldt denne, traadte dennes Spor i Vejen op mod Borger-skabets solbeskinnede Top. Dog desværre uden Farens fremsynte Dygtighed. Karl var Moderens Øjsten. Han havde arvet det bornholmske Sinds stride Stejlhed, dets Vovemod og Lyst til hugge sig Sti selv. I hans senede, tørre Skikkelse, den smalle, mejslede Mund, hans lynrappe Beslutsomhed, fuldstændig Broderens Modsætning, gensaa hun sine vilde Brødre, hvis Ben blegedes over hele den syndige Jord. Hun kendte Vikingætten igen. Hans rastløse Færden gennem Europa var dens. Saa syntes det, som han faldt til Ro i Berlin hos en verdenskendt Musikmester. Det var dog ikke Mesterens Violin, som tryllebandt ham; men en Ritmesters smukke Frue. Det var hendes gyldne Lokker, der tvandt ham ind i sit Dødsspind. Det blev Tvekamp. Der sløsedes med Saaret dernede i Berlin. Karl Halbek egned sig ikke for Sygesengen. Saa kom han uventet hjem med Koldbrand, naaet »Dyregaard« for at dø i Morens Arme.

Den Forsommer-Dag var Drengen flygtet ned i Baghavens Skygge, thi Døden knuged Huset. Fra Nøddegan-

gens skumle Skjul saa han Bedstemoderen komme vaklende med udslettet Ansigt. Saa standsed hun under Syrentræet, der floredes. Med underligt vage Hænder som pludselig blindet tog hun for sig i de duftende Klyngers Duvén, førte dem ind mod sit Ansigt, rysted opgiende paa Hodet. Pludselig skreg hun som Dyret, der ser sit Barn myrdes, og hun bumbled i Jorden, boret Ansigtet ned i Græsset, mens Hænderne grov, grov

Han var listet frem. Med nænne Hænder tog han om hende

Fra den Dag blev det til, at Drengen boede hos Bedsteforældrene. Det var ligesom ogsaa Bedstefaren trængte til ham. Han lærte ham at se paa en Hest, køre og ride og glædedes saare, da han blev klar over Drengens medfødte Evner i den Retning. Naar de to gik sammen i Stalden, gennemgik de hver Hest Tomme for Tomme. De kendte hvert Spand paa Egnen og kunde rose eller klandre det i skønneste Endrægtighed. Som med Heste saa med Hunde. John Halbek lærte fra Barnshen, at Dyrene altid er parat til at slutte Venskab til Døden.

I tunge Timer, hvor hans Sinds Sortsyge trued med at slukke hans Livlyst, blev de trofaste Dyrevenner hans Frelse.

Han glatter det lysbrune Haar ned tværs over Pandens stærke Hvalv. Det er en lynnefuld Bevægelse for ham, naar han er ene i sit Rige. Om Dagen mellem Mennesker ligger Skilningen velstriglet og blank. Haaret er

som Bedstemorens brunt med gyldne Fnug og Skær Faldet, fint, men tæt. Blikket er blaagrønt som Sø over Dybder. Men Munden er fuld og følsom som Halbek-Slægtens. Den kan smile drenget, men ogsaa vrænge i halstarrig Trods. Hode og Hals slutter stærkt og vel rejst til Skuldrene. Og disse kunde mageligt bære den tungeste Rustning. Der er noget af en Ridder over ham, tænksom og modig, altid vaagen til Kamp paa sin stadige Søgen og Vandring efter Æventyrets blaa Blomst og den hvide Kærligheds røde Flamme. Albrekt Dürer har med Middelalderens synske Øjne tegnet en slig Riddersmand, en ukuelig, skønt omgivet af Død og Djevel. Rank og stejl i Sadlen paa sin pansrede Hest og med sin tro Hund som eneste Følge. Mand, Hest, Hund. Det ubrydelige Fostbroderskab fra Tidernes Førstning. Men nu har Maskin-Mennesket med den raslende Hjerne og det kolde Hjerte brudt Laget.

Og her under Syrentræet havde han truffet Bedstemoren den Junidag for sytten Aar siden, da han som halvvejs Flygtning kom ud fra København for at fortælle hende, at den Forretning, der var hendes og hendes Mands tapre Livsværk nu, ti Aar efter Bedstefarens Død, skvulpede i Havsnød. Skuden var sejlet af en Skipper med Stormands Galskab, den Søn, Generalkonsul Thyge Halbek, som hun, den nøjsomme Mor, altid havde haft Mistillid til. Thyge Halbek var død ni Dage forud og jordfæstet med Pomp og Pragt og stateligt Lig-

følge. Det var Koldbrand i det ene Ben, et Saar paa Hælen, Sukkersyge. Nu blafred Rygterne uheldsvarslenende i alle Sejl. Kulde og Tomhed var der, hvor John Halbek, Arvingen kom. Eller kunstig Varme klistred.

Da havde den gamle Kvinde sat sig ved Siden af ham i Græsset. Ikke et Ord havde hun haft til overs for Fattigdommens Truen. Ikke et Ord. Maaske var Hagen skarpere end ellers. Saa strøg hun over hans Kind, hun, der var saa sparsom med Kærtegn, og hun sa, og da var Blikket blaat som Staal i Hug:

— »Frygt ej for den, der kun slaar Kød ihjel.« —

Saa stor var hun, at hun i denne Stund kun kymred sig om hans Sjæl. Hun vidste, den var i Fare, vidste, at Giften sved i den fra den kolde Februardag, hvor hans Forlovede fejgt sveg, da hendes Far havde afmalet Jens Halbek & Søns tilstundende Fallit. Hun vidste, hans Sjæl krymped sig af Skam og alligevel skreg af Attraa. Hun vidste, at han vilde gi ikke blot sit Liv, men sin Sjæl for atter at favne denne lange, blege Pige med de kolde Opal-Øjne, hvis Kulde-Flammers Hede avled Fyrighed og Sansers Brand.

Endelig længe efter, da de havde siddet stille en rum Tid, la hun til:

— Fattigt er jeg født, John. Tror du, jeg bryr mig om at dø rig? —

Og med sin jevne Bondetro uden Kruseduller fortsatte hun:

— Blot min Gud og Frelser vil kendes mig, naar den Time kommer. —

Han havde bidt Tænderne haardt sammen og knyttet Hænderne for ikke at græde.

Men Dagen efter satte han Skuldrene under Skredet.

En lille, vel derfor grundfæstet og hæderlig Bank satte Penge i Udstykningen af »Dyregaard«s Bondejord til velsignede Villahjem. De rørige Penge fra Udbetalingen blev slængt i Halsen paa de stedlige Skraalhalse, hvoraf de fleste havde staaet i Gælds- og Afhængigheds-Forhold til »Jens Halbek & Søn«. Og saa drog John Halbek af Lande for at tale sig til Rette med Fordringshaverne i Newcastle, Glasgow, London og Hamburg.

Det var en drøj Tur for den stivnakkede John Halbek.

Han fik lært, at bag Englænderens Høfligheds Skal gemmes Ubarmhertigheden, en næsten rørende Ligegyldighed for andres Vee og Vel. Han kendte de fleste af Yngre-Lederne, havde spist deres Mad og de hans. Han havde mødt dem paa lige Fod i forskellig Idræt. Det var nu glemt. Fuldstændigt.

Mer stejl end nogen Sinde rejste han til Hamburg og opsøgte Curt Conow, Senator-Sønnen, en spændstig lys og lang Hyttel som han selv, eneste borgerlige Reserve-Officer i Kejserens Garde, Kronprinsens Ven. Rig, lykkelig. Aabenmundet. Kejseren var et latterligt, men festligt Glansbilled. Berlin en tarvelig Opkomlings Bule. Men vi Nordboere —

Curt Conow hjalp.

Gamle Senator Günther Conow nikked blot med sit hvide Hode, hvor Blikket var blaat og blankt som en Ynglings:

— Jens Halbek og jeg har gjort mangen god Forretning sammen. —

Paa storladen Vis, ligesom tilfældigt ved Kaffen efter Festmiddage, ved Whiskyen om Aftenen paa muntre Forlystelses-Steder fejdede Curt Conow alle Forhindringer ned. Lo højt og skaaled. Saadan var han.

Da John Halbek talte om at sælge det dyre Hus i Kronprinsessegade eller leje det ud, lo han endnu højere:

— Ikke tale om, alter Freund, næh, du skal ta hjem og købe dig en ny Vogn og hælde nogle Penge i et eller andet fjollet Foretagende, du ved saadan noget med Videnskab og Samfundets Opbyggelse. —

John Halbek tog hjem og red Stormen stolt af. Kloge Folk rysted paa kloge Hoder. Kun de indviede aned.

Aaret efter kom Krigen. Pengenes Springflod stod ind over »Jens Halbek & Søn«. Han, der havde drømt om at blive Digter, udløste Drømmen ved at digte med Tal. Han blev den overlegne Forretningsmand, fordi hans Hjerte aldrig var med i Dansen om Guldkalven. Glansen gjorde aldrig ham blind, saa han dumped ud, hvor der ikke var Bund. Han købte Skibe. De sejled med Held. Der var ikke en Sømand om Bord, som ikke vidste, at John Halbek var hans Ven.

Nu var det hans Tur til at hjælpe Conows i Hamburg.

Desværre levede Curt ikke mere. Han faldt i Førstningen af Krigen anden Del, da han og andre lyse Hoder havde indset, at Krigen var tabt, saa de i Harm og Blusel stred for Ærens Død

John Halbek rejser sig og ryster Kulden af sig. Det er alligevel køligt i Juni-Natten, naar det gryr. Hundene sætter op i Spring:

— Ja, Dreng, nu skal vi i Kanen. —

Himmel-Hvalvets dybe, grønne Lød i Nordvest, hemlighedsfuld og klar og dækkende paa samme Tid ligesom Havet i Lugn paa store Dybder, lysner nu, mister sin stille Dybde. Ude i Havens Hegn mod den kommende Sol fløjter en Stær i langtrukken Hyldest og Jubel. Imellem lægger den et Solsort-Narreri ind i Stykket. Og Solsorter svarer fortørnet.

Hvor nær hun atter er kommet gennem disse Minder. Den unge Kvinde fra den Gang. Ikke det af Livets skidneste Lyster lysende letfærdige Fruentimmer, som strøg ham forbi i Vinter. Det var onde Aar, da han næsten hver Dag saa hende køre forbi i den graa Vogn, hvis frække Vognstyrer af Gud og hver Mand udlagdes som hendes Elsker. Den Løssluppenhed, som Borgerkabets unge Døttre hændigt tiltog sig under Krigen og siden ikke slap, hjulpet af Lærere, pjattede Blade og alderdomssvækkede Professorer, forvrøvlede Doktorer, hele Slænget, der hver Morgen vaagner frysende i Sengen angst for, at Verden skal være suset dem forbi i Nat-

tens Løb, den Løssluppenhed blev hos hende til fræk Tøjlesløshed. En ondskabsfuld Flaadeløjtnant sa, at hendes tomhjernede Bror fik fler og fler Venner; thi det var den letteste Maade at komme den livslystne Dame paa nært Hold. —

John Halbek gaar raskt gennem den gamle Have, over den saa underlig tomme Gaardsplads. Det er snart mange Aar siden, at Vogne og Melkejunger hvilte sig her og talte om tilstundende Arbejd, Han gaar med bøjet Hode og sammenbidt Mund. Han hører en Stemme, han ikke vil høre.

Gennem den tomme Port, ud i Indkørslen, med de styrede Pil, saa ind ad Laagen til den nye Have.

Den nye Have, henved fyrretyve Aar gammel og dog stadig ny for ham, der var fem Aar, da den plantedes til. Men den har aldrig faaet nogen Plads i hans Hjerte. Hverken dens skraanende Plæne med Blomsterbedenes Spragl og et hæsligt Springvand. Eller Grupperne af Sirbuske, som han knapt kender Navnene paa.

Det hvide Hus med Taarn og Spir er ham lige saa meget imod, forlorent og forløjet, som det er. Dog sætter han det over den nutidige Kaninburs-Opstilling. Det bær dog Vidne om en Stræben, selv om den var forfejlet. Paa den anden Side er vor Tid jo præget af Kaninburet. Saa megen Plads. Saa megen Sol. Æde. Nummer. Færdig. Og Folkets Førere lader Kanin-Kasserne bygge og stable op paa hinanden.

Ved Husets Gavl staar en hundredaarig Ask. Selve Altets Aandedrag risler i Askens Løv. Den spiller og suser ude for hans Soveværelse. Den rækker ind over Svalegangen mellem hans Værelser. Den staar der parat til at hilse og modta det første Skær af Sol, si og sile det og flimre i dets Strømme. Dens Top tar den synkende Sols sidste Straaler og skinner da som et gyldent Kirkespir. Asken er Vorherres og hans Fuglebur i Fællig. Thi et Mylr af Fugle holder til i den. Det kvitrer og kvidrer ved Solopgang og ved Solsæt. I de lyse Nætter, hvor Fuglen sover saa kort og saa let, tier det aldrig ganske fra Askens rislende Dyb. En fjedret Fyr drømmer og snakker i Søvn.

Fra Svalegangen kan han hjælpe dem om Vintren og i onde Dage ved at drysse Korn og Brød og lægge Talg til Mejser, Sortmejser, Graamejser, Blaamejser, og de andre, der ikke kan nøjes med Korn, Solsorter, Rødhals og Musvitter.

Det er Asken og dens fjerklædte Flyvere og Svalegangen, som er Skyld i, at han ikke forlængst er flyttet ned i den gamle Gaard.

Han gaar ind gennem den smalle Dør i Taarnet, op ad Vindeltrappen. Paa de kalkede Murvægge hænger farvelagte Tegninger af stolte Frederiksborg-Hingste og yndefulde Hopper. Hamlet 1869, Zarif den Første og den Anden.

De store Stuer med de faa, men meget store Møbler

ligger i Morgenens graa Gry. Om lidt vil Solen strømme livsaligt gennem Askens spillende Løvhang.

Han standser ved Niels Hansens fagre Billede af Gunvor Lewy. Hele Skikkelsen staar der i sin sikre Ynde. Hvidt mod Hvalvets Blaa og en Skovbremmes grønne. Gyldent Lys i Huden. Blikkets violblaa faste Funklen. Mundens bærfriske duggetrøde Dejlighed. Den store Maler har helt undgaaet at lefle. Han vidste, det var unødvendig over for John Halbek. Her er ingen rødbrun plumret Baggrund, som han ellers tidt henfalder til i sine Bourgeoisie-Billeder. Men blendende udnytter han hvidt og blaats Mangefold af Toner, Silkestrømpens Arvesølv Glans. Og een Gang, een eneste, klinger Livets reneste rødt, hvor Munden gemmer Skæret af et Smil. Paa de andre Vægge hænger Knud Kyhns Heste i Regnbyger, Haren i Kastvending over grøn Brink, to Rødhalse i et sneklædt Træ. Deres graa udpustede Kroppe fortæller om Kulden, gaar ind i Sneens haarde, hvide og kolde, blaa Toner. De røde Strubepletter skingrer som et Nødskrig. Saa Wils' inderligt glødende og brændende Billeder. De to er hans Malere fremfor alle andre. Begge stolt stilfærdige Kunstnere. Store. Med rene Hjerters ægte Fornemhed.

Den unge Kvindes Billede fortryller ham.

Det er, som han ser det endnu fagrere end ellers. Han hører Gunvors Røst. Lidt mørk. Rolig og rund i Klan-gen. Han fornemmer den lette, lyse Duft af vilde Blomster.

som altid svæver om hendes Legem. Haarets Silkebølger og Lændens lange Svaj blir Liv.

Han drejer sig om paa Hælen, og uden et Øjeblikks Vaklen styrer han hen til det store Skrivebord, aabner Skuffen med de to Laase, griber en Pakke Billeder, et Dame-Lommetørklæde, nogle Elfenbens Haandpleje-Sager, nogle Breve med slængende stor løs Skrift, Minder, Minder fra den Tid, hvor Elskovens Fos hamred ham ned i stejlende Braad og Skum, spyttende Sprøjt, hvirv-lende Søer.

Det lille Kammerdugs Lommetørklæde ejer endnu en Duft, en Anelse, der ægger, hidser og forvirrer. Men han vil ikke lytte til denne Kalden over Tid og Rum. Med et Nik til Gunvor Lewys Billed bær han disse gamle, hellige Ting hen til det aabne Ildsted, hvor der altid lig-ger en Bunke tør Kvas rede. Han tænder. Det knitrer. En Flamme slaar op, slikker saa over det hele med rødt Spil af hurtige Tunger. Hundene, som alt har strakt sig rundt om, kommer til og rækker sig ind i Skærets Var-me. Brænder han nu den sidste spinkle Bro til en For-tid, flammende af Legemets søde Lyst og vilde, aldrig hvilende Attraa og Sjælens ubodelige Lidelse og Angst? Eller er det kun Løbebroen, mens de hemlige Løngange stadig er i Orden?

Han mærker, hvorledes hans Krop blir lavere af Træt-hed, synker i sig selv. Tanker flakser som skræmte Fugle om Natten og blir borte i Mulm. Han retter sig som Kri-

geren paa Post, naar Afløsning ventes. Med et Par lange Vaneskridt naar han ud i Gangen til det lille Isskab. Han blander og svælger. Den trættes vege Velvære vikler sig om ham. Han gaar ind og lægger sig og trækker Teppet over Skuldrene. Den naaderige Søvn skænker ham Hvile. Han hører Hundenes sunde Aandedræt. En Stærs kvidrende Fløjt, Morgenens Brise staar i et Brus gennem den spillende Ask. Og han glider ud paa Langfart.

— — —

Den aabne Halvdør lar Solen skylle ind i en bred gyl-den Strime paa langs gennem Stalden. Hestenes klare Kobber-Skind gnistrer gult. I de brune saar den Guld. Rasmus Røgter pusler sindigt. Imellem dukker han op af Solflommen, skruttet og skæv, med Skægkrans og dyremilde Øjne under Brynenes graa og mosgrønne Vildnis.

Nu har han Violinen fat. Han læner sig op ad Spiltovet, i Kæledæggen Lottes Baas:

— »Jow, han vil huskes,
kan I trow,
skønt lukket er
hans Øjne milde,
og skjønt i Graven
dyb og stille —
han hviler nu, Kong Frederek. —

Men fur vi Fred
i danske Sale
og Dansken slur
saa ded har Skik,
ja, da vil Folket
saadan tale —
Det er dit Værk, Kong Frederek«. —

Jow. Han var en Mand, Kong Frederek. Hels jeres Kone og Børn, sa han altid. Og saa han — Generalen — Olaf Rye. Ded var en bøs Herre. Men midt under Slaget, nede i Holsten, la han sig til at sove paa et Have-dige. Jeg saa ded sæl. Han sov saa sødt og trygt som et Barn i sin Visselulle, naar Mor sæl passer paa. —

John Halbek vaagner halvt og smiler. Uden for duver Asken. Et Strejf af Solens Guld glider over Gunvors Ansigt. Det smiler igen. Hans Øjne falder fredfuldt til ...

Dær er Bedstefaren stor i lysternet Tøj.

Han har en Bog i Haanden gyldentforsiret. Den glimter i Lampelyset. Det er et Bind af Hostrups Komedier. Han læser op for Drengen, som ikke kan sove, men digter med, løber forud i Handlingen, som han kender. Det er godt saadan. Det rolige Lys, Skærmen er drejet for mod ham, Bedstefarens Stemme, den store Skikkelse gir Tillid. Ansigtets stærke Godhed gør tryk. Men Drengen vil ikke sove, før Bedstefaren rejser sig og derpaa sætter

sig ved Sengen, skubber den ene store, kølige Haand bag Drengens Nakke, lægger den anden paa hans Pande. Et Blik over Stuens stille Tryghed, og Søvnens siver roligt igennem ham.

Atter vaagner John Halbek halvt. Han ser som et Glimt af Bedstefarens brede Skuldre henne ved Døren. Saa smiler han tilfreds. Nu sluger den drømmeløse Søvn ham i sit død stille Dyb ...

Et Par Timer efter stikkes et solrødt Bondeansigt, indrammet af jerngraat Kulsvier-Haar, forsigtigt ind ad Døren til Gangen.

Nu lægger Solen en gylden Flod gennem Stuerne, et højtstemt Skær som af klare Krystalbølger over en Bund teppet med frejdige Morgenfruer.

Ansigtet drejes spejdende. Hundene løfter lige Hoderne, glipper med Øjnene og vender sig forarget bort. Ansigtet forsvinder stille.

Det er Peter-Husar. For nogle og fyrretyve Aar siden kom han efter at ha aftjent Vernepligten til »Dyregaard« som Kusk og Staldkarl. Han blev og giftet sig med Pigen Kesten. Nu styrer de Resterne af »Dyregaard«. Kesten og en ung kvindelig Slægtning af Peter Husar, Petra, Kulsvier og veldrejet lige som han, laver John Halbeks Mad. Tilmed har Petra lært sig til at holde Orden paa hans Klær og sørge for, at alt, hvad hører sammen, er sammen.

Det er Peter Husar's Hverv hver Morgen at purre ud

til Ridetur. Men Kesten har stærkt forbudt ham at vække, naar de har hørt John Halbek paa hans hvileløse Nattevandring. Hun, der har leget med Drengen John, tiltar sig denne Ret. Og Peter Husar lyster hende gerne. Det er langt lettere at undskylde sig over for John Halbek end for Kesten.

Vel en Times Tid efter sætter John Halbek ud paa Gulvet i eet Spring. Det gælder at undgaa den lune Dvale, som let blir til forfærdelige Stunder, naar Søvnens har været blytung, og al Tings Formaalsløshed og Overflødighed griner En gult i Møde. Hvad opnaar man af det, man vilde, mens Dagene drysser som Blade i Seenhøst, og Timerne risler som soltørret Sand mellem skælvende Fingre?

Hundene er paa Benene med det samme. For nu stunder det mod Morgenmad. De trænger sig i Klump med ind i Badeværelset og logrer omkring ham, mens han rager sig. Saa bruser den iskolde Styr. Prøjs snapper hidsigt efter de smeldende Straaler. Irlænderen nyder Vandstøvet. Men Hrolf brummer som en mellemfornøjet Bjørn.

John Halbek lar sig hamre af de haardt strømmende Vande, til Blodet rødmer gennem den store Krops lyse Hud.

Et graat Flonels Sæt er lagt frem. En lysblaa Skjorte. Blaat Slips og blaa Sokker, burgunderfarvet Slips og Sokker til at vælge imellem. Det er Petras daglige Overraskelse til ham. Han har ligesom Helten i de engelske Tøse-Romaner en Kammertjener med fuld Forstaaelse

af alt, hvad der hører til Paaklædningen. Blot med den smukke Forskel, at Petra aldrig har faaet Paalæg om at øve sin Kunst. Det er en stille Tak fra den unge Pige, fordi han har taget hende fra det evindelige Slid i et lille Indsidder-Sted med en halv Snes smaa Søskende, en skændende, altid frugtsommelig Mor og en Far, der kun aabner Munden for at bande og tordne.

Hundene er ved at vælte ham ned ad den snævre Vindeltrappe. Det gaar i Jag.

I det gammeldags Køkken er der dækket paa det faste Bord langs Vinduet.

Kesten er elskelig hvidhaaret i sort Kjole. Petra er mørkladen som en ægte Kulsvier med rappe Øjne og hvide Tænder og røde Læber. Hun skænker Kaffe, mens Peter Husar hælder Melk op til Hundene og Katten Magnus; thi Magnus vil altid smage paa Hundenes Mad. Ganske vist gaar han langt uden om Brød og store Kødben. Men han holder Bordskik, idet han som Regel kniber sig ind mellem Hrolfs store Forben. Fra denne Stilling stikker han sit runde Hode frem og labber sirligt, mens Hundene guffer med Smask og Snøft.

Det er et godt dansk Bord med Flesk, Æg, røget Lamelaar, kold Steg, frisk bagt Brød, sort, dansk Rugbrød, Ost, Radiser, dugget Smør, Æbler og den enlige Carlsberg-Bajer, som John Halbek drikker. Peter Husar drak gerne een med. Men det har Kesten forbudt en Gang for alle.

John Halbek sidder for Bordenden og finder sig bedre

tilpas end ved nogen fin Middag. Saadan har hans Forfædre siddet Ætled efter Ætled i Kredsen af deres Folk, mens de jevnt og ligetil drøfted Dagens Spørgsmaal.

Saadan er det saare godt.

Er det ikke godt at se de to gamle Mennesker strutende af Sundhed i Tilfredshedens blanke Ligevægt? Er det ikke godt at se Petras Bondeskønhed? Dag for Dag faar den mer Huld og Saft, som fuldender den, gir den brune Kulsvierlød den varme Tone af livsrød Blod.

Jo. Det er saare godt.

Han spørger med de gamle, driller Petra, og hendes blanke Øjne svarer frydefuldt, at hun ved, han mener det ikke. Han slænger Godbidder til Hundene, der hapser dem i Luften. Magnus gnider sig op ad hans Ben, kommer paa Skødet og faar sin Flødesjat i hans Underkop.

Mæt og sæt strækker han Benene fra sig, tænder Piben, saa Magnus sindigt, men fornermet tar Gulvet i et Hop. Med Piben i den ene Haand og et saftigt Æble i den anden ser han modvilligt paa den gamle Bornholmer. Byen venter.

Da spørger Kesten, som gerne vil holde ham op saa længe som muligt:

— Saa kommer Grevinden slet ikke herud i Aar? —

John Halbek gotter sig over denne Bondens Forening af Foragt og Ærbødighed, som lyder i Ordet: Grevinden. Han smiler over, at den nøgterne Kesten slet ikke nevner

Greven. Han kender saa udmærket Kestens Sindelag over for hans Søster, der i eget Omdømme er en meget fornem Dame, saa han smiler og vrænger godmodigt:

— Nej. Hds. Naade Grevinden bærer os ikke med et Besøg i Aar. Den grevelige Familie tar Ophold paa Fanø, og efter Ferien flytter den ind i det nye Lysthus — godt med Spejlglass, Cement og Staldvinduer.

Næh. Vi faar det sgu for os selv — Kesten. —

Kesten fortsætter uforstyrret:

— Ja. Jeg tænkte blot — for Rengøringens Skyld. Saa skulde vi ha gjort hovedrent. Grevinden er jo saa vanskelig.

Han banker Piben ud:

— Aa, maa jeg være fri — hvad? Nu spuled og skrubbede I ved Paasketider, saa hele Bulen emmed af Fugt, og der har ikke været en Mors Sjæl neden under siden. Saa nu vil jeg sgu ha Fred. —

Han klapper hendes rynkede Haand:

— Du er for gammel Kesten til at den Pjasken, og Petra er en ung Pige, som ogsaa skal ha Tid til at pynte og fjase lidt. —

Petra slaar forarget med Nakken. Han stopper Piben:

— Skær Jer en god Madkurv, og lad den gamle køre Jer over i Skoven i Dag Jeg kommer ikke til Middag. Frøken Lewy kommer til Byen, saa vi skal vel æde noget opstadset Værtshus-Hakkelse et eller andet Sted.

Og jeres Rengørings-Dikkedarer kan I passende vente med, til Gunvor og jeg blir gift engang i Efteraaret, saa kan I sætte hele Huset under Vand, mens vi er paa Bryllupsrejse.

Jul vil vi i al Fald holde herude ligesom i gamle Dage, i Bedstefars og Bedstemors Tid — saa maa de andre om, hvad de vil. —

Petra blusser og gør sig Ærinde hen til Komfuret, saa kan dettes blanke Brændevarme faa Skyld for de glødende Kinder.

Nu klapper det fra Hestehove ude over Gaardens Stenbro.

Hestene er gaaet fra Vænget gennem Stakhaven og den tomme Lade, hvor Portene staar aabne. Udflugten gælder Gaardens Vandtrug med det kolde Brøndvand. Der plejer jo ogsaa at vanke et Par Stykker Brød.

John Halbek nyttter Lejligheden til at komme ud med en Stabel Rundtenomer.

Den lille hvide Islænder med Sagaøens ærværdige Navn Njal stiller sig krigerisk op, rejser sig paa Bagbenene og fægter med Forbenenes rappe Køller, alt er Udslag af muntert Velvære og Mindelser om Forfædrene, de opdrættede Kamp-Hingste.

John Halbek gaar dristigt ind under den. Nu lægger den varsomt Forbenene paa hans Aksler. Saa spænder han den inde i sine Arme, stemmer Fødderne i og løfter

hele den hvide Herremand nogle Tommer, lar den atter røre Jorden, idet han slipper og springer til Side.

Njal slaar nu Volter og ter sig som en Gedebuk, mens den røde Frederiksborg-Hoppes bløde og blide Mule æder Brødet af hans Haand.

Indenfor er Optrinet blevet fulgt med Opmærksomhed, skønt de to gamle har set det før. Men her er en kærkommen Lejlighed for Peter Husar til at ta Ordet uden Kestens Indvendinger. Han henvender sig til den stadigt blussende Petra:

— Ja, nu er han kry nok, den hvide Avekat derude. Men du skulde ha set ham, da han kom til Gaarden første Gang, møgbeskidt, radmager og fuld af Saar paa hele sin lodne Krop.

Se, det var saadan en Dag ud paa Efteraaret, det kan være fire Aar siden nu. Det havde regnet i mange Dage og Nætter, saa Vejene laa i Pløre. Men vores John var alligevel gaaet ud. Han bryr sig jo, hverken om det regner eller sner. Saa oppe i Hulvejen til Kroen, dær hvor den løber stejlt op i Svinget, opdager han et Køretøj saadan en Fiskevogn toplæssed med Sildekasser. Den var kørt fast. Og Kusken stod op fra Agebrædtet og task den sølle Hest. Det var saamænd ham Vigtigpraasen derude.

Vores John raabte straks til ham om at la vær. Men han skeled blot ned til denne Spradebasse i korte firkantede Dreng-Bukser og bad ham ryge Fanden i Vold — og saa task han videre. —

Peter Husar standser smagende paa Historien, smiler lunt, mens han fortsætter:

— Det skulde han nu aldrig ha gjort. Nej. Han skulde saamænd ikke; for nu blev vores John galsindet, og saa er han ikke til at styre. Han sprang tværs over Vejen, lige gennem Pløren, nap Drabanten i Sidebenene, ned af Vognen med ham. Og nu var det ham, der kom til at smage det knækkede Piskeskafte tunge Ende. Gud Fader bevares. Han task ham, saa han hyled. Han task ham, som der staar i Skriften, at Vorherre Jesum task Veksellere og de andre Forbryddere i Templet. Ja. Jeg har det fra Kromanden selv. Han hadde staaet oppe i sin Have bag Tjørnehækken og set hele Komedien.

Først da Prangeren peb som en Mus i Barselsnød, fik han Lov at slippe.

— Spænd saa Hesten fra og kom med op paa Kroen. Jeg køber Hesten —

Det gjorde han, han købte Hesten til høj Pris naturligvis. Og Prangeren og han drak Lidkøb, mens den forsultne Krikke fik Havre og Vand. Kromanden satte sin store Belgier for Fiskevognen. Det var daarlig nok, at hun kunde trække den op.

Om Aftningen kom saa vores John trækkende hjem med den sølle Hest. Den sjokkede med ham tilfreds som en Hund, og han gik saamænd i flere Timer og vasked den og pusled den. Ikke Tale om, at en anden En fik Lov at røre den.

Men nu kommer Drolen splide mig det bedste af hele Historien. Den næste Dag gik Prangeren til Politiet, og da han var saa heldig at komme for hos Overbetjent Hansen, og han hørte, hvem der havde giet ham det Lag Tærsk, saa fik han sgu en frisk Dragt Prygl. Ja. Gu' gjorde han saa. Overbetjent Hansen har jo ikke fine Frøken-Fingre. Han la ved Garden som Korporal og har tjent paa Herregaardene, hvor de har svenske Karle, som Forvalter, før han kom paa Birket, saa han har Handelavet til at sla en Øretæve. —

Peter Husar klukker tilfreds, fuld af Hjertens Fryd og Respekt:

— Nogen Tid efter kom saa Prangeren her til Gaarden og bad saa mindeligt om godt Vejr. Saa hjalp John ham til den Smadderkasse, han skramler rundt i nu. De kalder det en Fortvogn. Hvis han skamslar den, gaar det kuns ud over Kalorius selv.

Hesten var fra første Dag kælen som en Skødehund. Om Somren trak han rundt med de to smaa Comptesser Inger-Louise og Helle-Vibeke.

Peter Husar forlyster sig over i, hvad han selv tror, er morsomme Historier om disse to halvvoksne Pigebørns Færden. Men nu taber Petra Opmærksomheden og gaar til sit Arbejde. Kesten og Mogens trækker sig ind i det store Fadebur. Peter Husar stopper den halvlange Porselæns-Pibe og lister ud i Gaarden til sine Gøremaal.....

John Halbek har det med at falde i Staver.

Allerede som Dreng kunde han stille henrykkes i Aanden over et svajende Græsstraa paa en Grøftkant, en panserklædt ivrig Bille, en drivende Sky, for ikke at tale om en godt gemt Fuglerede.

Det hænder ham, at han midt i vigtige Forretnings-Forhandlinger falder hen og sidder tavs med fjerne Øjne og Skæret af et Smil om Munden. Der menes da, at han funderer dybt, og hans Evne til at slutte tværs over en Forhandling, sætte over Mellemledenes Forhindringer, gir ham Ry for at kunne skære gennem Vrøvlet. I Virkeligheden har han været ganske udenfor. Paa Langvejs-Færd. Ud af Mindernes Vildnis traadte maaske en gammel Hund og stod der med varme Øjne, hvidt Smil om Flaben og vajende Svans. Den er hans Sjæl nærmere end de ligegyldige herrer med taabelige Talrækker og høvisk Tale. Eller der toner i hans Øren nogle Ord tværs over Tid og Rum sagt af en Tunge, der forlængst er Støv.

Saadan ogsaa i Dag, da han gaar ind i Taarnværelset, Lønkammeret.

Han blir staaende for ved sine faa Bøger. De er ordnet paa hans Maade. Han kender hver Sætning. De har talt til ham i Andagts-Stunder. For sig selv staar de Bøger, hvis Digtere tilhører den danske blodrøde Smertens-Linie. Ingen selvglad Professor har set den. Men dens røde Hjerterblod flammer for ham. Folkeviserne. Ewald. Stub. Blicher. Hvid-Bredahl. H. C. Andersen. I. P. Ja-

cobsen. Bang. Det er en Række af røde Skindbind med Danmarks springende Løver og brændende Hjerter.

Men han har ogsaa Drachmann, Gustav Wied, P. A. Rosenberg, Strindberg og Frøding. Joh. V. Jensen og William Waagner og Dinesen, det eneste Mandfolk mellem Krigsbøgernes klynkende Skriblere. Og saa de straalende Nordmænd: Hamsun, Thomas Krag, Nils Kjær, Olaf Bull, Schøyen, Gunnar Heiberg, Carl Nærup, Per Sivle, Sigurd Mathiesen. Nordens eneste store kvindelige Digter, Sigrid Unset.

Han har haft den Lykke at kende de fleste baade af de døde og endnu levende af denne staute Høvdinge-Række. Mænd født til at bære Aandens Purpur. Der er ingen Evneløshedens cand. mag'er, Magistre eller Dr. phil'er mellem dem.

Aa. Hvor han husker Thomas' fortroligt hviskende Stemme. Den ludende Kæmpe i spraglede Klær, som kun han kunde bære med en Jarls Selvfølgelighed. Nat efter Nat har de to strejft ad tyste Gader eller siddet bænket i Thomas' teppejeldede Rum og udvekslet Tanker, til Dagen graaned og blaaned. Og Nils Kjær, der standsed op i Kjøbenhavn, paa Hjemfarten til Norge for at dø, blot for at sige Farvel. Syg og halvlam var han. De mødtes, og Nils Kjærs Aand funkled og lyned som den kosteligste og klareste Diamant. De sad sammen. Og Nils hævdede Glasset og hilste:

— Blot det maa gaa fort. —

Det skarpe mørke Hode, det furede Ansigt gled ind

i Lysstrømmen, og Smilet skinte. En Høvding for hjem for at stille op til — den sidste svare Strid.

Disse festlige Nordmænd er skabt af Vorherre med storladent Sind, i overdaadigt Overflod, herlige Høvdinge med hver sit straalende Særpræg.

Hvor ondt, at Døden hug saa haardt ind paa denne Fylkning.

Dens Mulmkaabe er alt bredt over Thomas Krag's bedrøvede Spragl og Nils Kjærs spartanske Hærklær. Carl Nærups sprælske, hvide Hode er blevet stille. Lavaens fortættede Glød sprudler ikke mer alt dræbende paa sin Vej gennem Gunnar Heibergs klare Kulde.

De lever ikke længere umiddelbart.

Olaf Bulls dybe dejlige Tone staar endnu under Hvalvet, selvom Olaf selv for til Asgaard. Haukland, der kom fra selve den norrøne Saga, segned som Viking i Velskland. Aldrig blir der oftere Lejlighed til en Østers-Frokost med den kloge, spotske Hjort-Schøyen efter en syngende Nat. Endnu kan det vel naas at træffe den menneskelige Eenhjørning Sigurd Mathiesen paa en skummel Vinstue og henføres, mens han koger Sejd og maner Jetter og Troldfolk.

John Halbek føler sig i livslang Gæld til disse storættede Digtere, der aldrig blev gustne og nidske Fagforenings-Medlemmer. Der er intet Trællesind.

Af Danske fakler Drachmann og Wied i hans taknemlige Minde. Den hvide Sagnets Drot, der forlængst

har lagt Brynje og Hjelm, men endnu har Kæmpens ædle Rejsning. Slig saa han ham, Digterens sidste Vinter paa Skagen.

Gustav Wieds klare Øjne straalere over Døden.

Den lille spinkle Mand, Spotteren, evned til fulde at vise, hvor stort et Menneske er, naar dets Hjerte er Godhed. Uselviskhed, uendelig Godhed.

John Halbek staar mellem sine Bøger med fremstrakt Hode, lyttende. De døde taler tyst. Bøgerne er Broen over Dødens Gab. De taler langvejs fra.

Husker du? —

Og Tiden er hvileløs; thi Timerne tøver ikke.

Han retter sig pludseligt. Han fylder de Cigarer i Lommen, hvorfor han kom herop og tar Vindeltrappen i lange Sæt.

Et Par Minutter efter svinger den store Vogn ud i den stynede Pileallee op til Landevejen, mens Hundene gøer fortørnet efter ham, fordi de maa blive tilbage.

Oppe paa Landevejen stryker en Galehuslem paa Motocykle forbi ham i eet Pift, et Vindhvins Hyl, et Brøl og saa et Svup, et Sus. John Halbeks Hænder ligger rolige om Rattet. Hans Blik blir skarpt og haardt.

Lorens Jensen, der engang i Tiden var Skomager og nu er Portner og Tillidsmand saavel inden for Afholds-Sagen som inden for en skummel Afart af Kristendom med mange Møder og Kaffepjask, staar ved Siden af den helt oplukkede Port med en sort fedtet Hat i de blaalige Hænders Knogletag.

John Halbek ynder ikke hans rundryggede og fladbrystede Sleskhed. Men Lorens Jensen er fæstet af den afdøde Far og staar i Morens Gunst, ligefrem en Slags betroet Mand hos hende, saa John Halbek nikker venligt, idet han drejer Vognen ind i Porten og ofrer et Smil paa den kirtelsvage Datters oppustede Ansigt, som kommer til Syne i Gluggen.

Gaarden ligger vel fejlet og nysselig. Med en sippet Vandkumme i den ene Gaardsvæg randet af Efeu. Grunden er lagt af kedelig Asfalt. To eens Dørfløje lukker for to Vognporte. Det er som Porten ind til et Tempel. Og ikke til et Vognskur. Oven over et rundt Ur.

Det er Lorens Jensens Sorg, at John Halbek kun i Regn kører sin Vogn i Hus. Den forstyrrer i Nysseligheden.

Billedet af denne nette Gaard skydes hver Dag til Side i John Halbeks Hjerne, og Billedet af en levende, af Brosten toppet Gaardsplads skubber sig frem i Stedet. Nogle Halmstraa pynter og pusler. De øverste Halvdøre staar aabne ind til Stalden. Et Par blanke, runde Heste-Bagdele skinner ud fra Halvmørket. Hestes tilfredse Gumlen, idet de skraar Havren, lyder ud som en tryk Melodi. En Prusten af Velvære og et Spark i Grebnin-gen. —

Stuepigen Elna tar imod ham med et aabent fortroligt Lys i de blaa sikre Øjne:

— Fruen venter. —

Hun gaar for ved ham i den lange Gang for at aabne

Døren ind til den lille Spisestue for Familien. Hun fører sig ligetil. Hun er af den gamle Haandværker-Rase, som var med til at præge Fædrenes Kjøbenhavn, nu tromlet af Indvandring og Fagforening, naar lige undtages de sejge Bygnings-Haandværkere, Murere og Tømrere. De er noget for sig, Frilufts-Folk og stejle Herremænd. Elna er fra saadant et Hjem, hvor man ikke ejer Gnist af Forstaaelse af, at Mands Værd kan gøres op i Penge.

Idet hun lægger Haand paa Grebet af den høje perleblanke Fløjdør, stryr han hende let over det brune Haar, i hvis Brus Guld gnistrer. Det er et mildt Venskabs-Tegn. Hun takker med et Smil, der dirrer med Skelm i hver Mundvig. Thi der var engang for en halv Snes Aar siden, hvor hun var en lille kantet Hjelpepige, udsat for Husholderskens gnavne Jagen og de andre Pigers Drillerier. Som en Rovfugleunge hug hun uforfærdet igen, saadan som slig en dunet, nøgen Fugleunge hugger mod de Hænder, der af hellig Kærlighed til den høje Videnskab vil kværke den og stille den udstoppet paa en Hylde bag blankt Glas. Dengang la John Halbek sig imellem. Han saa mere i hendes Rase-Oprindelighed end i de andres Dressur. Han skaffed hende Borgfred.

I Døren modtages han af to ivrigt bjeffende Pekingeser-Kræ, Lion og Lioness, der vrider Kroppen af Led i Velkomst-Hilsner. De springer op af ham og indsuger og indsnøfter den Hundeduft, som hænger i hans Klær.

Moren sidder ved det ovale Spisebord i Færd med

sin Første-Frokost. Det er Skik, at han spiser et Æble med og holder hende med Selskab ved Kaffen. Saadan ogsaa i Dag.

Fru Alida Halbek er en udpræget københavnsk Bourgeois-Dame. Lidt blegsottig. Lidt forloren. Men hun ser godt ud, som hun sidder der rank i den højryggede Stol. Haaret blankt, kun sølvstænket. Ansigtet velplejet. Hænderne hvide og rolige.

Saa snart han har hilst paa Moren og rullet Hundene i Velkomst og stukket dem en Chocolate-Kattetunge i Halsen fra Skaalen paa Skænken, sætter han sig, Elna skænker Kaffen i hans tykke, hvide Kop, der griner bondsk mellem Bordets øvrige tynde Porcelain.

Moren har ved Siden af sin Opdækning liggende en større Skrivelse. Nu blader hun i den med de lange, hvide Fingre og løfter Læseglasset:

— Vi er begyndt paa Arbejdet for den tilstundende Vinter. Det gælder jo om at ta fat i god Tid, for der blir Brug for alle gode Kræfter. Jeg har lige nu faaet Meddelelse om, at Landets fornemste Dame som sædvanligt under os den store Naade at staa i Spidsen. —

John Halbek mumler:

— Naa.—

Han retter sig i Sædet og kniber Øjnene lidt til, men smiler venligt overbærende.

Hans Mor fortsætter forretningsmæssigt:

— Foruden vore gamle, prøvede Venner har vi i Aar

Glæden af saavel Professor Storm som den smukke Professorindes Støtte. De har Pressens Øre. —

John Halbeks Smil blir drenget:

— Ja. Det skal Guderne vide. —

Og han hasper af:

— Professor Julius Storm er med sin Frue, den smukke Professorinde Eleanor, født Thesen, afrejst til Norge for at drive Vintersport. —

Professor o. s. v. med sin smukke Frue o. s. v. er rejst til Kongres i Paris eller Wien, eller hvad nu de tossede Byer kan hedde, der afholder fjantede Kongreser.

Professor o. s. v., o. s. v. har taget Sommer og Rekrea-tions-Ophold — pragtfuldt, ikke? — paa deres smukke Landsted

Professor Julius Storm etc., etc. er rejst til Kongres — Fanden maa vide hvor. — Derefter vil Professoren og Frue hvile ud i Schweiz.

Professor o. s. v. — aa, jeg gider sgu ikke mer, men der er meget mer. Det undrer mig blot, hvornaar dette Videnskabens Straalelys faar Tid til at passe sin Tjeneste paa Hospitalet. Men det er vel det mindste af det, naar blot han og Madammen pisker Europa, Amerika og Asien rundt — Australien og de rigtige Niggere har de endnu ikke hædret med deres Besøg. —

Fru Halbek slipper Læseglasset med en træt Mine:

— Ja. Det er godt John. Det er slet ikke det. Jeg

vilde blot — ogsaa i Aar spørge dig, om du vil være med i dette velsignelsesrige Arbejde. Selv om du ikke vil staa med paa Opraabet, saa kan du da støtte os, naar jeg, din Mor ber dig. —

Nu ler John:

— Nej. Du kan tro nej, lille Mor. Jeg skal ikke i den Forsamling. Jeg har sagt dig saa tidt, at alle jeres Basarer og Udlodninger er mig ækle. Giv jeres Penge og uddel uden at gaa rundt og undersøge Staklernes Sjæle med det Resultat, at de skinhellige napper Kagerne. Hvad skal alle disse Komitee-Møder og al den Teslapperas til? Det er med jer som med Fagforeningerne. I sætter Skel. Men Sult gør eens. Nød gør eens. Forfærdelig eens. Det vil sige hjælpværdig.

Jeg vil hverken staa under jeres Opraab eller gi en rød Øre.

Det ved du ogsaa godt. —

Han lægger haanende til:

— Familien maa jo ogsaa ha gjort sin selskabelige Pligt, naar baade du og Søster Maja, den højvelbaarne Grevinde, yder jeres Indsats. Majas blir naturligvis kun opofrende Arbejde. Jeg har aldrig opdaget, at hun har haft Raad til at ofre en Femogtyve-Øre paa noget Menneske i hele den vide Verden, naar hun ikke havde Grund til at vente en Krone igen. —

Fru Halbeks Kinder faar en Anelse af rødt, og Stemmen er skarp:

— Men Penge har du altid til at øse ud paa dine for-
drukne Subjekter — og —

Nu er John Halbeks Latter haard:

— Hovhov, lille Mor, du taler om mine Venner. Jeg
forsøger — saa vidt jeg kan — at bøde paa den Uretfær-
dighed — som f. Eks. du og Fagforeningerne gør jer
skyldige i. Jeg hjælper de standsløse. Nogle Malere, som
ikke har forstaaet at gnubbe sig ind i nogen Klike. Nogle
Versmagere, som ikke har Evnen til at krybe paa Knæ
ind paa Redaktioner og Forlag — og saa endelig nogle
løsgaaende Fyre, der er for godt begavede til at blive for
længe i en Kontorstol eller Fabriksplads — og nu ikke
engang kan faa saadant et Job. At nogle af dem ikke er
udpræget Afholds-Fanatikere, skal jeg villigt indrømme,
men da de faar mine Penge til frit Forbrug, maa de selv
om det. Skammen kommer over dit — og det »sociale«
velordnede Samfunds Hode. Dær er alt saadan ordnet, at
det ikke har Brug for Eenspænder-Begavelser og Een-
spænder-Naturer. —

— John du er haabløs.

Moren ser bebrejdende og vedholdende paa et af
Væggens Blomsterstykker, som om hun i det gamle Bil-
ledes velfriserede Blomsterflor kan finde Trøst.

Men klogeligt forlader hun Emnet:

— Maja var her i Gaar. Hun bad mig for Resten føle
mig for hos dig, om hun kan faa en ny Vogn. —

— Kære Ma—Maja kan for min Skyld købe samtlige
Automobiler i Danmark og tilgrænsende Riger. —

— Ja. Du forstaar nok, at det er Pengene. —

— Kæreste Mama — du ved, at Maja faar rigelig sin
Del af Forretningens Overskud, aldrig for lidt i al Fald.
— Skulde vi ha skiftet efter Fars Død, var der ikke ble-
vet en Øre. Det ved du. Det var Bedstemor, som reddede
Stumperne gennem mig. Men mener du og Maja, at jeg
siden hen har forfordelt jer ved, at I har jeres Penge
staaende i »Jens Halbek og Søn«, saa lad os i Guds Navn
lave hele Redeligheden til Aktieselskab. Saa kan I jo
sælge jeres Andele. Gerne for mig. Men jeg vil ikke
forære Maja nogen ny Vogn, naar hun selv har Raad til
at købe den. De Penge kan jeg udmærket bruge til mine
fordrukne Subjekter. —

— Naa. Du gav da Freddy en Hest. —

— Ja. Jeg kan godt li min højvelbaarne Svoger. Han
har kun den Fejl, at han ikke forstaar at holde sin Kone
i Ørene. —

— Det er han for velopdragen til. —

— Ja. Desværre for ham. —

— Og saa synes Maja jo ogsaa, at naar Gunvor Lewy
har faaet en ny Bil til tolv Tusind — og de har en stor
Vogn i Forvejen. —

John Halbek skubber Kaffekoppen klirrende fra sig.

— Jeg maa nok ryge? —

Han tænder omhyggeligt:

— Naa. Der slap det ud.

Tror Maja virkelig, at jeg har faaet Lov til at forære Gunvor den nye Vogn, saa tror hun sgu fejl.

Og det var ogsaa ganske overflødigt. Gunvor og hendes Mor har vist flere Penge end vi, er jeg bange for. Og jeg er ogsaa bange for, at Gunvor har mere Forstand paa store Forretninger, end alle vi tilsammen. I al Fald har hun selv tjent til sin nye Vogn og mere til. Da der var al det Sludder i P. T., købte hun op paa egen Haand, saa kom Regnskabet — tolv Procent, dem tog hun og solgte saa med femogtyve Procents Gevinst.

Saa først fortalte hun mig det — og tog mig paa Raad med Hensyn til den nye Vogn, skønt hun ved vist mere om Autoer end jeg. Saadan ligger Landet, lille Mama, det maa du godt drille Maja med. —

Moren skubber sin Stol tilbage, og han er straks rede til at hjælpe hende, skønt Fru Alida Halbek bevæger sig let og sikkert. De syvogtresindstyve Aar trykker hende ingenlunde. Men hun holder af dem, fordi de gir Værdighed og kræver Hensyn.

Optoget, thi de smaa Hunde sjosker rullende efter med uhyre Præg af Værdighed, drager ind i Morens Dagligstue eller, som hun ynder at kalde det to Fags Værelse med de Rosentræs Rokokko-Møbler, Arbejdsværelset. De høje perlegraa Fløjdøre med Guldlister og Mes-

singgreb slaaes op og lukkes tyst i bag dem af Elma, i hvis Øjne Spotten smiler.

Moren lægger det fornemme Opraab paa sit Arbejdsbord og lar sig synke ned i den højryggede Stol, saa de gyldne, udskaarne Forsiringer lyser over hende som en Krone.

Et Øjeblik blir han staaende ved det ene Vindue og ser over paa den vanrøgtede, forhuggede Kongens Have, hvor Træerne dog grønnens Aar efter Aar. Solen spætter den sure Jord Plet ved Plet gennem det lyse Løvhang:

— Naa, lille Mor, jeg maa nok lige kigge lidt i mine Aviser, og saa maa jeg hen og slide paa Kontoret. Er det ikke saadan, det hedder, naar man blot skal hen og sige Ja eller Nej til, hvad de andre har at foreslaa og allerede har pønsket ud? —

Han slentrer over det lyse Teppe, gir sig Tid til at rulle Hundene, imens dvæler Fru Alida Holbeks Blik bevæget nydende ved Zorns to Billeder af hende selv og den afdøde Mand. Paa Billedet er hun i Tredivernes Slut, klædt i Selskabs-Silke og Smykker, malet med al Zorns Pomp og Pragt, elegant; at det er lidt udvendigt, gør ikke noget her. Det er en Fordel mere. Thyge Halbek er i straalende Generalkonsul-Uniform med Ordners Glød og Spragl. Den ene Haand ligger fornemt paa Kaarde-Fæstet. Ansigtet med det bløde, blonde Overskæg faar forklaret Lys ovenfra. Han knejser som i stolt Fremfærd.

Pludselig siger hun med en lidt klagende Stemme:

— Hvor var din Far dog en smuk Mand, John. —

Han kigger op paa Billedet:

— Ja. —

Og det er lige ved at buse ud af ham:

— Det var sgu ogsaa det eneste, han var. —

I Stedet ytrer han høfligt:

— Og du da, Mama — jeg kan huske fra min Studentertid, at alle mine Kammerater sværmed for dig — og alle andre med for Resten, der kom i Huset.

Han rejser sig fra Hundene, gaar hen bag hendes Stol og lægger Armen paa dens Ryglæn. Saa høj er han, at det gir en bekvem Stilling. Som han staar her og ser ned over Morens slanke Skikkelse med dens fine Former, det lille vel rejste Hode, kommer det pludselig til ham, Lysten til at trænge ind bag Bourgeois-Damens stærke Panser af Opdragelse, Stil, Vedtægt. Han aner Gaader og Hemligheder bag Ydrets Ro. Han forsøger sig forsigtigt:

— Ja. Du var rigtignok alle Selskabers selvfølgelige Dronning, lille Mama — lige til Far døde. Jeg husker lige fra Drengesaarene, hvor du var omsværmet. Var Far aldrig skinsyg? —

Hun ler. Latteren triller ung:

— Aa. John. —

Han tar Sigte:

— Og nu du — Mama, ung og smuk, elegant og klog. Han slipper Pilen i eet Svirr:

— Hændte det aldrig, at du følte Lyst til mer end Haandkys og Leg med Ord? —

Pilen trænger gennem Pansret. John Halbek ser forbavset, at hans rolige Mor blir rød. Den lille Ørefip blusser som Blod.

Op af hans Barneminders tunge Tangskove springer pludselig som et blankt Uhyre Forstaaelsen af Tjenestefolks Mumlen, Øjekast og Fagter. Hvad der gik ud og ind gennem den tiaarige Drengs Øren som Løjer og Langkaal, lyder nu for Manden som tydelig Tale understreget af Øjekasts Pegen og frække Fagter. Disen blafrer og letter. I en Sofakrog, i Skærm af Palmer og Bladplanter efter hin Tids Skik, sidder Moren og en ung Mand. Og Moren børster med ivrige Fingre den graa Silkekjoles folderige Nederdel, glatter og retter paa det højt opsatte Haar, da Drengen braser uventet ind bag Løvskjulet. Den unge Mand taler ham hastigt til, hælder ham over med springske Spørgsmaal om Skolen, Heste, Hunde

John Halbek husker ogsaa nu Navnet — Birger Trolle, Bror til den dejlige Thordis Trolle. To stadselige Mennesker, hvis Fagerhed og Livslyst bragte dem begge i Fordærv. De gled ud, sank i det ukendte.

Men han røres over sin sikre Mors Hjælpeløshed, og idet han skifter Plads og stiller sig for ved Farens Bil-

led med Ryggen til hende, vanker han tilbage i Samtalen og sier afledende:

— Ja. Far saa godt ud i Uniform. —

Hun griber snapt til med et lille friende Pust:

— Aa. John, du vilde ogsaa se storartet ud med Kaarde og trekantet Hat og Ordner — jeg forstaar ikke, naar baade din Far og Bedstefader var dekoreret. Du saa saa glimrende ud som Soldat. —

Han drejer sig om paa Hælen og ler til hende. Hendes Ansigt er i Orden nu.

— Alle Uniformer med Undtagelse af Soldatens er Livreer, lille Mama, og jeg mangler ganske den tjenende Aand. Og med Hensyn til Ordner, saa ønsker jeg ikke at være i det Selskab, mellem den Slags Folk, som nu om Dage prydes med dem. Du ved, at P. A. Heiberg sang om, at man hængte dem paa Idioter. Hvis den gamle Krabat leved i Dag, vilde han bruge et langt kraftigere og langt ondere Udtryk. Idioter kan jo da være gode Mennesker. —

Han tar et slidt Sølvur op af Bukselommen:

— Men nu maa jeg skam se paa de Overskrifter i Aviserne. Det er det mindste, man skylder sig selv for at være paa Højde med sin straalende Samtid. —

God Morgen, lille Mor. —

Paa anden Sal har John Halbek en stor rolig Stue med Billeder af den norske Maler Laureng, som Norge mærkelig nok lo dø af Sult, en Maade at hædre Kunstnere

paa, som Danmark ellers er ene om her i Norden. Det er store rolige Floder fra det skønt svungne Sørland. Trær kupler sig ind i Hvalvet. Farverne er mættede. Nogle lettere Billeder fra Amager med gamle brede Gaarde ligesom i rund Angst for fremrykkende Fængsels-Huse. En sund Angst, ikke Rædsel, for det er uafvendelig Skebne. Disse Lærreder har ikke de norske Billeders Storladenhed, men til Gengæld en grøn Rigdom, en grøn Ynde. Hvide Hanekyllinger med blodrøde Kamme stoltserer i det ene som Fremstødet i en Farve-Hymne. Her ude paa den store Bys Overdrev tilbragte den mørkladne Maler med det spidse Djevlebukke-Skæg nogle Aar, han saa ud, som var han kommet af Fantefolk, nogle Aar mellem velmenende, men ikke meget forstaaende Amagerbønder. Mad og særlig Drikke skorted det ikke paa. Men Penge drypped tyndt. Ganske simpelt, fordi ingen herude forstod, at en Lap Lærred tilsmurt med Farver havde Værd. — —

Her staar ogsaa et Bøsseskab med Blink af blaa Løb, nu lukket for altid; thi John Halbek synes, at hvert Dyr har Ret til Liv. Desuden ser det langt smukkere ud med Livets fagre Spil i Pels og Fjer, end naar det ligger udsukt for Jægerens Fod.

Naturligvis er han som alle kraftige Mandfolk af gothisk Æt født som Jæger. De voldsomme Bevægelser i Naturen, den lyksalige Hund, gæve Kammeraters Samvær, Frokost paa Grøftkanten, det blinkende Bragebæger tyst

hævet for den, der gik forud. Det er Ættens Fælleseje fra hin fjerne Tid i Tidernes Morgen, da Gotheerne ført af deres Guder klapped to Verdensdele og Spidsen af den tredie af paa munter Klapjagt, der gjaldt alt levende. Men nu er Kampen for ulige. Dyrene har bedt om Grid og Venskab. Og begge Dele har han giet dem med ærlige Hænder.

Det er i Virkligheden fuldstændig sandt, at John Halbek meget sjældent læser Aviser. Kun naar han ligefrem føler Trang til at ærgre sig. Ganske ligegyldigt med Partifarve. Ærgrelsen er sikker.

Thi sidder han i et Teater og forarges af et ualmindelig slet Stykke, saa fejler det aldrig, at det hæves til Skyerne Dagen efter. Kvalmes han af en forkælet Skuespilers eller Skuespillerindes ækle Lader og Selvglæde, saa kan han utvivlsomt Dagen efter læse, at de fremsjæler den ypperste Kunst. Finder han en Bog og tar den til sit Hjerte, stødes den ud i det yderste Mørke af samtlige Professorer, Dr. phil'er og Cand. mag'er og Magistre.

Eller læser han om Rigsdagen, saa er denne folkevalgte Forsamling altid i Færd med at lave taabelige Love, der skal svinebinde og umyndiggøre det samme Folk, som har valgt den. Eller Avisen er fuld af Knæfald for unge, nævenyttige Folk, der lar Riget betale deres Ferierejser paa Grønland og derfor fejres som Helte genopstandne fra Sagaen. Saa er der lige saa nævenyttige Fyre, oven i Købet Søkendebørn, fra Norge, der ogsaa vil ha

gratis Ferietur til det fagre Grønland, hvor der er Plads for alskens Idræt. Man blir uenige og render hjem og klager til Mor. Og til almindelig Grin for Alverden klager Mor videre til Skoleretten i Haag. I Stedet for at Mor vel nok kunde tale sig til Rette med sin egen Søster og be hende om ikke at drille hendes Dreng i deres Ferieglæder

John Halbek strækker Benene fra sig i en stor Lænestol, tænder Piben og griber ned i Dagens Bladbunke. Det er ganske ligegyldigt, hvilket af dem, han faar fat i.

Forside-Billedet skildrer Ødelæggelsen af Kjøbenhavns Særpræg under den jublende Underskrift: Der ryddes ud. De gamle Trær falder.

Nu vræler tommehøje Bogstaver: De bloddampende Spor paa Sommerens hvide Landeveje. Det er selvfølgelig de omstændelige Beretninger af Bil-Taabernes forrykte Jagen og Dødkørsel. Saa kommer en Artikel indeholdende nogle filosofiske Betragtninger af den Slags, som dovne, men begavede Latinskole-Dreng flottes sig med, naar de samles med Pibe og Ildvand for at indvi hinanden i hverandres Oplevelser paa Aandens Jagtmarker.

Nu anmeldes Doktor-Disputatser. Næsegrus af Ærbødighed. Hvis Baron Holberg vender sig i Graven hver Gang, han opdager at ha levet forgæves, maa det spinkle Lig for længst være opslidt.

Lederen tropper op i ærværdigt Udstyr. Et Par af Landets overkloge Ministre er draget til Genève fulgt af

en Hale af Jurister, Skrivere og Maskinskrive-Damer af det bedste Bourgeoisie. Jobbet er godt. Guldfrancs, Dansen gaar, Udflugter i Bjergene, Middage og Statsmænds Haneben i Krogene.

Hvad gør det saa, hvad det koster? Naar de høje Ministre vender tilbage med Pressefold i Bukserne — og — ja — ellers ingen Ting, saa er der saamænd ingen H. C. Andersen til at digte et nyt Æventyr om »Diplomaternes og Fredsvennernes glørrige Resultater«. —

Atter Billed: Statsministeren tar Afsked med Isens Helte. —

Et større Selskab drager til Grønland for at opholde sig der i de varmeste Sommermaaneder og siden efter Hjemkomsten mele sig en fed Kage gennem Bøger, Film og Foredrag, Medallie paa Brystet, offentlig Bispisning. Tak for din Daad.

Film anmeldes med gravalvorlig Sagkundskab. Titlerne er: »Kærligheds-Tyven« og »Kærlighed mellem Millionærer«. Den mishandlede Værtshushave Tivoli faar en hel Spalte under Overskriften: Tivolis næststørste Dag. Saa er der fulde to Sider Idræt. Som fuldgod Idrætsmand foragter John Halbek Skuespillerne, Gøglerne i Idrætten, og den taarepersende Overskrift: Danmark tabte efter en heltemodig Kamp med 1 Maal mod 4 faar ham ikke til at læse en Tøddel af den udførlige Beretning.

Saa kommer Dagens Snob-Meddelelser myldrende som Maddiker: En fremragende Borger er rejst paa Re-

kreation (han har selvfølgelig aldrig gjort en Dags nyttigt Arbejde). En anden er kommen hjem. Fru A. B. gifter sig for tredje Gang. Hendes unge Datter er blevet forlovet med en Søn af hendes nye Mand. En Række Ligegyldigheder fylder Aar. En Prinsesse er nedkommet med en Søn. Prinsesser er jo snart de eneste dannede Kvindfolk, som nedlader sig til at føde Børn

Endelig standser John Halbek op og læser. Paa godt og vel en Snes Linier med spinkel Overskrift fortælles, at en gammel og graa, fattig, fattig Digter er død i en ussel Hytte oppe i Nordvest-Sjælland. Op mod Ministrenes og deres Hofstats naragtige Rejse til Taskenspiller-Forsamlingen i Genève, der foretages efter Overskriften: Skidt være med, hvad det koster — (naar blot vi faar Lov at dumme os) — tegner den fattige Mands ensomme forgræmmede Træk sig som et stumt Vee over Dumhed og Ondskab. Hele hans Livs uforsagte Kamp slænges paa Vægtskaalen mod en Maskinskrivnings-Dames Silkesærk og Silkestrømper og vejes op med et Bump.

Det er dog ikke nok med den ligegyldige Sladder om den fattige Digters Død, Dagens Ondskab og lumske Gift samles her paa denne Bladside under en Skal af Medfølelse paa samme Vis, som Italiens Skøge-Fyrstinder yndede, at forgi med herlige Frugter og duftende Blomster, hvori Giften skjultes.

En *gentleman of the press* har opsnuset, at en ung Lyriker, Danmarks sundeste og bedste, drager om uden-

velts med Kone og Børn. De lider Nød, maa engang imellem forstyrre Danmarks høje Udsendinge i de forskellige Lande for at be om Hjælp til en Skive Brød. Det er saa sandelig yderst formasteligt at forlange, at slige fine Herrer skal beskæftige sig med noget saa fornuftigt som at samle Smulerne fra deres rige Bord og la en Pjalt af Digter og hans forsultne Unger nyde godt af dem.

Bladmanden er selvfølgelig ogsaa forarget og henstiller til rette vedkommende at faa Digteren sendt hjem, saa han og Familien kan blive bragt ind under Fattigvæsnet.

Naturligvis for Børnenes Skyld.

Snigmordere har altid yndet at skjule den forgiftede Dolk under Silke.

John Halbek blir saa harm, at han hugger Avisen i Gulvet; men saa vipper han den sindigt op med Taanæsen og skærer Artiklen ud:

Kære Hr. Blad-Hyæne — jeg er bange for, at De har forregnet Dem, jeg vil snyde Dem for det Lig. —

Underligt maa det være at leve i Ondskab, Dumhed, Herregud, ingen forlanger finere Ytringsform af Studen end Brølet. Men at tjene sit Brød ved at pløre Næstens aabne Saar til med ætsende Gift, det skal der rendyrket Ondskab til.

Nid og Nag skjuler sig altid i Godhedens varme Kaabe. Det er den samme Mands Mærke, som længere nede staar under en Opfordring til at hjælpe en stakkels Mand, der

kun har været i Tugthuset to Gange, men nu har besluttet at gaa i sig selv og blive et hæderligt Medlem af det yndige Samfund.

Manden fra Tugthuset skal naturligvis hjælpes, men at paakalde Hjælpen til ham i samme Aandedrag, man kefter op om Tvangshus-Indespærring til Manden, hvis Forbrydelse er, at han har sunget Landet nogle evige Sange, det er vel nok Leflen for »Folket« eller Stemme-kvæget.

John Halbek rejser sig og vil gaa, da han opdager, at Djurslands ensomme Digter har skrevet en Kronik om De danske lyse Nætter.

Han klipper den ud for at nyde den ude paa Landet, mens han mumler med Kai Holberg om Lillier paa en Mødding.

Digtning har ingen Regler. Digtning er ikke Spil. Der sidder denne ægtefødte Bourgeois ovre paa en Gaard paa Djursland og vokser sig ind i dansk Landskab, gror i det, saa han som en anden Hejmdal kan høre Græsset vokse, og som de gamle lyse Guder forstaar Dyrs Tale og selve Jordens Mæle, alt groendes Maal. En Tur til Australien skulde til for at fri ham for den Hinde, som krymped sig om og svinebandt hans Sjæl. Nu er han en Seer. Gunvor Lewy tilstaar, at denne Seer og Ragn Hadding har aabenbaret hende, at hun er i Slægt med hver flyvende Fugl, hvert spirende Straa, hvert kravlende Kryb.

Ja. Gunvor.

Han ser op til Væggens Billede og møder hendes stærke Blik. Ingen er virkelig fribaaren som Gunvor. Ingen føler sin Forpligtelse over for alt levende Liv som hun. Han saa hende engang rødme dybt over et Brev fyldt med Taksigelser. Og hun sa med taareblendede Øjne: Hvorfor dog al den Tak? Jeg ejer jo intet af mig selv. Jeg er sat til at styre min Del, og jeg har bare at gøre det saa godt som muligt, saa jeg til min Tid kan aflægge ordentligt Regnskab. —

I det Øjeblik mindedes han Historien om de betroede Talenter, og han forstod bedre end nogen Sinde, at denne var det ellers uforstaaelige Liv i en Nøddeskal. Lyksalig den, der til sin Tid, hører: Du gode og tro Tjener, du har været trofast mod det lidet, jeg gav dig, gak ind til din Herres Glæde. —

Fra den anden Væg smiler Bedstemoren til ham. — Netop de Ord lød ved hendes Ligfærd. — Det samme uforsagte Blik fra det brede Bondeansigt som fra det unge, skønne og saa fintformede Pigeaasyn. Det er den samme selvfølgelige Hæderlighed. Den samme rede-bonne Trang til at svare til Livets Krav. Ingen fejg Flugt. Ingen Udflugter.

Han nikker til dem. Han føler dem saa nær. Hans Mund vil forme Ord. Saa smiler han i Stedet til dem — og gaar.

Han drejer om ad Dronningens Tværgade, hvis ene Side staar i eet Skræld af Sol. Han er ved at falde over

et Selskab af solmuntre Hunde, der straks indlemmer hans Ben i deres Leg.

Pludselig hører han sig selv nynne. Det slaar ham, hvor sikker og tryk han gaar. Og han mindes dengang for mange, mange Aar siden, naar han og Muriel Williams skulde mødes, hvor han hærgedes af Uvishedens Feber. Selv da de var forlovede for Alverden, og hun forlængst havde slængt ham sin hvide Krop til Skænk, selv da tvivled han, hver Gang, de skulde mødes, paa, at hun vilde komme, Med hamrende Hjerte, i Sansers Luer, i Rædsels Frost stod han oppe i Gavlvinduet i den Villa paa Vodrofsvej, hvor de havde deres Elskovs hemlige Hule, og ventede paa hende.

Endelig drejede hun om Hjørnet nede fra Alleen. Hun løftede det hvide Ansigt op mod ham. Helt der oppe fra kunde han se den røde Munds fugtige Attraa, de blege Opaløjnes gule Erobrings-Glimt.

Hun kom. Men aldrig var han sikker.

Nu forstaar han, det var Anelsen om Svig, der sved hans Sjæl og fik hans Legem til at skælve af Kulde.

Aldrig har han blot i et Fnug af et forbiilende Sekund tvivlet paa Gunvor. Det er hartad umuligt. Gunvors Ord staar til Troende. Altid. Det gir Styrke.

Oppe ved St. Kongensgade standser en Sporvogn i et kurende Durr. Nogle blanke Biler spinder. Et Spand brede Belgiere klapper utaalmødt for ved Fladvognen,

der rimeligvis skal ned paa Kvæsthus-Broen. Betjenten ordner Færdslen med latterlig Værdighed. Et halv-voksent Bud paa Cykle oser nydende paa en Flag under Standsningen. Den blaa Røg tøver et Øjeblik i en lys-blaa Flage i den stille Luft, før den dirrer langsommeligt væk i spinkle Snoninger. Af Fodgængerne lægger John Halbek kun Merke til et Par lange Rangliger af Pige-børn. De har hinanden under Armen og betror hinanden muntre, men lyssky Ting. De ler og kattegnistrer, som kun Pigebørn kan; men faar dog begge Tid til at øje forstaaende med ham. Han nænner ikke at la være med at gengælde denne Høflighed, hvad der indbringer ham et Par søde, unge Smil. Hvide Tænder glubsk skinnende bag roserøde Læber.

Saa skænker Betjenten dem Tilladelse til at løbe over Gaden.

Sporvognen klemter og knurrer. Hestene lægger sig sindigt i Selen. Selv Cyklisterne stamper roligt Farten op. Endog Budet, som skal ha Cigaretten flyttet hen i den ene Mundvig og i Forbifarten drille den urokkelige Kusk, trær jevnt til. Men med Bilerne er det noget andet. Med Brøl og Brum raser de frem, straks oppe paa en Fart langt over den tilladte. Betjenten ser efter dem med et Velvilliens bredeste Grin. Han lider øjensynligt af de almindeligste aandelige Sygdomme mellem Nutids-Danskere: Ærbødighed for Frasen om Fartens Nødvendighed og Sjælens Knæfald for Pengenes Vælde. Thi selv om de

aller fleste Vogne er borget paa Afbetaling og letsindige Veksler, saa er Bilen ligefuldt den nye Adels Værdighedstegn. Den er et rullende Vaabenskjold.

Det ærgrer altid John Halbek, at Vognkørernes Hensynsløshed taales. Han har selv ført Vogn i saa mange Aar, saa han ved, hvor uendelig lidt det i Byen med de korte Afstande betyder, om man kører med tre eller tolv Mils Fart.

Dog i Dag vil han ikke ærgre sig. Naar Byens Borgere finder sig i at blive kørt ned og lemlæstet, maaske ligefrem i en Slags Nydelse paa samme Vis, som stakkels Hinduer i Henrykkelse kaster sig under de hellige Gudekærrers kvasende Hjul, saa maa Byens Borgere selv om det. For Resten finder han selv Sammenligningen udmærket. En ung smuk Kvinde yndeligt malet og herligt udstafferet i myge Stoffer og med skinnende Stene og gyldne Spange. Det er den hvide Mands Guddom. Hun sidder smidig og slank i sin Stridsvogn. De lange smalle Hænder ligger let paa Rattet og leger imellem yndeluldt og letsindigt med Stænger og Bremses. Herregud. At der nu og da gaar en Gamling eller et Barn, en Hund eller en fræk Cyklist i Løbet, er det noget at tale om, ud over, at det virker ubehageligt paa den unge Kvindes sarte Sind? —

Der glider netop en saadan af Lak straalende Tosæders Vogn forbi. To rørige Foksterrier tripper og springer paa Sædet ved Siden af den smukke Hersker-

inde med det gyldne Englepur under den lille Hat. Det er Merete Mørk. Hun hilser flot med oprakt Arm paa Hitler-Vis, nikker og drejer Hodet halvt, idet hun med een Haand svinger den store, stive Sunbeam-Vogn om Bredgade-Hjørnet. Han kender hende som et sødt, pjattevorent Pigebarn. Ikke særlig raadsnar. Hun ejer ingen Mulighed for at kunne tumle den kraftige Vogn i en vanskelig Stillings Skred af Sekunder.

Inden han runder Hjørnet, er den blaa Vogn næsten forsvundet i Gadens Virvar, der taages af Soldis og Bensin-Damps fimrende Stank.

Paa Skt. Annae Plads slaas en Flok Spurve drabeligt om en frisk rygende Hestepære. Det er snart sjeldne Varer nu om Dage. Et udmajet Rigmands-Barn af tvivlsomt Køn ser til under Ledsagelse af en ung Pige i latterlig Nurse-Uniform. Om hendes Køn er der ingen Tvivl. Hun forstaar at gøre den søgt ærbare Dragt saa lidet ærbar som muligt.

Spurvene slaas skrigende, men godmodigt, ligesom paa Skrømt, indtil et gammelt graat Udskud kommer med i Legen. Saa samler de sig i tæt Flok og ryr balstyrigt paa den gamle Eneboer. Han værger sig tappert, men maa til sidst fortrække under Flokkens Sejers Skraal og Hvin.

Han er standset op i Solen for at overvære det lille Skuespil, der afmalers Menneskenes Kaar.

Ogsaa hos dem raader Lysten til at jage i Flok, helst

den af Ulykken stemplede, den skadeskudte og Trangen til at fejre i Fællig helst det aller ligegyldigste. Det nyeste. Hobens Brøl er Aviserne. Dær jages skummende de fælles Ofre til Døde. Uden Naade. Med indbildt Overlegenhed. Dær slaas Ener, der væmmes ved Klikker, ned og styrtes i Sumpen. Det kan være en fattig Digter, der ikke vil synge Korsang. Eller blot et stejlt Menneskesind. Alle Landets Blåde kan ryste Pennelanserne mod en skikkelig Folkeminde-Samler, naar han blot er vovsom i sin Keft og har faaet Grundtvigs Bragesnak paa Hjernen. Saa pudses Politiets Drabanter og Videnskabens Vismænd paa ham. Og han er uhjælpelig fortabt; for naar Lovmænd og Læger jager i Fællig og faar en stakkels fri Fugl i Garnet, saa gir et forlorent Folkestyres Love dem Hals- og Haands-Ret over saa vel hans Sjæl som Krop. Selv den krasseste Enevolds-Drot nøjedes dog med samvittighedsfuldt at splitte Synderens Legem paa Hjul og Stejle. Nu til Dags gælder det især at faa splittet hans Sjæl. Hvad skal han med den? Vi har Fællesaanden.

Naar John Halbek hjemsøges af slige bitre Tanker, saa varmes hans Hjerte af Taknemlighed mod den ukendte Gud, som gjorde ham rig og dermed uafhængig. Penge har Hoben Respekt for. Selv den rødeste Socialist og den bredest skvaldrende Husmands-radikale bær i deres Sinds Løngange Respekt for Penge og det grønne Haab om selv at blive rig engang. Selvfølgelig er det farligt at være rig. Misundelsen kredser om den rige som Hyæner om

Vildnissets Lejrbaal. En Blottelse og Turen gaar fra den sikre Sti hovedkuls i Afgrunden. Og Rigdom har sin Forpligtigelse for den, der ved, at det ikke er Ejendom, men betroet Gods. Det ved John Halbek. Han er ikke for intet fostret af den Bedstemor, fra hvis Dør ingen gik uhjulpen, den gamle, ranke Bondekvinde, der Dagen før sin Død beskikkede sit Hus og ingen, ingen glemte, saa hele hendes efterladte Eje var nogle Hundredkrone-Sedler til Ligfærd.

Midt her paa Skt. Annae Plads i Forsommerens Solvæld er hun ham saa nær, at han føler hendes Haands lette Klap oven paa sin højre, der er knyttet om Stokken. Det var hendes blufærdige Kærtegn.

— Ja. Lille Bedstemor, de skal aldrig faa gennet mig i Fold, og jeg skal aldrig krumme Ryg. Jeg er ogsaa bange for, at den vilde knække. —

I det store Hus store Port standser han et Øjeblik og stryr sig over Ansigtet. Han blir saa bevæget, naar Bedstemoren kalder over Dødens dybe Afgrund. Sommervinden trækker gennem Porten. Her er svalt.

Saa tar han den brede Trappes blide Runding i et Par lange Spring.

John Halbek sidder ved det gamle Mahogni Bord, hvor Bedstefaren og Faren har siddet før han. Paa Væggen hænger Billeder af de to. Forretningens Stifter, Jens Halbek, glatraget. Det hvide Haar fortsættes i Kindernes hvide Bakkenbarter. Han er i jevnt Sommertøj, lyst, stor-

rudet. En Storbonde, hvis Syn endnu er vant til fri Felt, tung, men eens af Rytme. Faren, Generalkonsul, Guldstriber, Tresser og Ordensbaands Fastelavns Fest. Ansigtet i rette Folder, den store vidt skuende Forretningsmand, ak. Overskæget er blødt, let hængende efter bedste engelske Mønstre. Øjnene skal være skarpe, men virker anstrengte. Det er Bonden, som er bleven Bourgeois. Ikke Borger.

John Halbek blader den fremlagte Post igennem. Ved hvert Brev og Opgørelse er vedlagt et Forslag til Svar. Med Blyant sætter han sine Forbøgstaver under, naar Forslaget er tilfredsstillende, ellers blot et Spørgsmaalstegn, der betyder, at Samtale ønskes med den Mand ude paa Kontoret, som har det foreliggende under sig.

Han skyder Bunken fra sig og tænder en Cigaret.

Han skal ha to Ting fra Haanden.

Der er den unge Tredie-Styrmand Kjeld Horsfod, en mager, fregnet Dreng fra Bornholm, der har sjanglet over alle Have og for et halvt Aar siden blev grebet af de aarvaagne Toldere for Spritsmugleri. Knøsen skulde giftes, og Hyren var vel gaaet fløjten paa fremmede Solstrande. Det hele havde kun været til en ussel Bøde, hvis den unge Fyr ikke havde visket lidt rundt i Toldernes højærværdige Embeds Aasyn. Saa blev det naturligvis til Fængsel, for Blyknåps Aanden fordrer Respekt. Nu staar han for sin Løsladelse, og John Halbek har naturligvis ikke i Sinde at svigte ham. Han gjorde, hvad han kunde for at

fri ham nogenlunde helskindet fra Lovmaskinens Tandhjul, det lykkedes ikke. Nu maa han se at raade Bod paa Retfærdighedens Daarskab.

For naar Undermaalere og selv aandelig Mellemvægts Folk lar sig forlede til at lave Farisæer-Love, der krænker Frihed og Menneskeret og angler efter de tykkeste Dumhoders Bifald, saa blir det herlig Idræt at bryde slige forargelige Love. Ingen Mand blir mindre deraf, selvom det lykkes at straffe ham.

Imidlertid har John Halbek hørt Ytringer om, at Kaptejn Poulsen paa »Hervør« ikke vil ha ham om Bord igen. Hvis Kaptejn Poulsen har sagt det, er det meget letsindigt af ham og tjener ikke til Ros for hans Menneskekundskab.

Den anden Sag ligger vanskeligere. Hans egen Kortskrifts Dame Else Olsen er i de sidste Maaneder kommet til at se daarligere og elendigere ud Dag for Dag. Den unge Pige har været i Forretningen i ti Aar, lige fra hun som femtenaarig kom ud af Skolen. Smuk og stille er hun. Med Glæde har han set hende vokse sig køn og fin, tilegne sig Smag i Dragt og Væsen. Eneste Kvinde paa det store Kontor har hun dog forstaaet at holde sig fri baade for letfærdigt Kæresteri og pjattet Forkælelse. Og nu sygner hun hen fra Dag til Dag, forskræmt, hun minder om et saaret lille Dyr, der er jaget op i en Krog.

Det er saa svært for ham at tilbyde Hjælp, da han

altid holder strengt paa aldrig at blande sig i sine Folks Liv uden for Arbejdet, naar de ikke selv søger ham. Hans Blufærdighed forbyder ham det ogsaa. Hun er ung og smuk. Han er Forretningens Leder. Hun er i hans Tjeneste. Naar han tilbyder hende sin Hjælp, tillægger hun ham maaske grimme Grunde, tror det er en Forretning, som skal indledes, tror hun skal yde Gengæld. Han har jo været saa tankeløs letsindig imellem at klappe hendes Kind og gi hende et Par rosende Ord om en Kjole, som hendes ferme Fingre er sluppen særlig heldigt fra.

Fandens ogsaa, han kan da ikke la Pigebarnet svinde hen som Dug for Solen uden at række hende en hjælpende Haand, hvis han formaar det.

Hellere springe i det end krybe i det.

Han tar Hustaleren og trykker paa Knap eet.

— Hartman? Morgen — Aa, maa jeg ulejlige Dem et Øjeblik? Tak. —

Gamle-Hartman, Conrad Ditlev Hartman, er saamænd ikke mer end syvogtresindstyre Aar. Men har været i Forretningen fra sin Daabs Bekræftelse, da han forlod Opfostrings Huset for at flytte ind i et lille Kammer bag Udsalget i Vestergade. Han er nu værdig Bedstefar med Villa i Charlottenlund, offentlig Tillidsmand og alt andet ærværdigt. Af hans to Sønner er den ene Førstemand i en stor Sagfører-Forretning. Den anden Læge. Og den eneste Datter er gift med en Kaptejn i Fodfolket.

Han er den omhyggelige Leder af de daglige Forretninger i »Jens Halbek & Søn« og mener ogsaa, at han trækker de store Linier, hvad nu ikke er helt rigtigt.

Han ynder i sit Ydre at efterligne en i de Gamle meget forlæst, nys afdød Landstingmand. Det hvide Haar er børstet stejlt i Vejret. Hvidt, stridt og kort er Skægget over Munden. Han bær Næseklemmer dinglende i bredt sort Baand og har et særlig fornemt afsnuppet Tag, hvormed de hugges paa den stumpe Næses brede Kødryg. Hans Lintøj er altid helt hvidt og stivet, selv nu i Sommertiden, hvor han dog har byttet den sorte Jaket med et mørkegraat Jakkesæt — det fornuftige Salt og Peber.

Naar han viser sig i Døren, altid med en Stabel Skrivelser under Armen, altid med Forretningsmandens Bestemthed mejslet i det oprindeligt saare skikkelige Ansigt, maa John Halbek mindes Bedstemorens Ord om ham: Hartman er tro som Guld, men han er et Snøvl.

Det er vel femogtyve Aar siden, Conrad Ditlev Hartman fik den Værdsættelse. Den passer den Dag i Dag.

— Sid ned. Sid ned. —

John Halbek tar Papirbunken ud af den fremrakte Haand og slænger den ganske uærbødigt hen i et Hjørne. Han skubber Cigaretterne hen til Hartman. Han har uskyldig Morskab af at se denne ubehjælpsomt tumle med en saadan. Hartman er selvfølgelig Cigarrøger, fast Mærke og foragter Cigaretter, men er saa gammeldags høflig aldrig at ville være ved det over for sin Arbejdsgiver.

— Naa. Hartman, hvad har De saa faaet opsnuset om vores lille Frøken Olsen? —

John Halbek tænder drillende sin Pibe. Chest-nut'en dufter liflig, svanger af Sødme.

Hartman sætter sig til Rette, hiver op i de velpressede Bukser, smager først paa ingen Ting, tumler med Cigaretten:

— Ja. Det er kun yderst sørgelige Oplysninger, jeg kan stille til Hr. Halbeks Disposition. Meget triste. Hm. (Den forbandede Cigaret, nu hænger den fast i Hartmans fyldige Underlæbe).

Frøken Olsens Forældre har til for nylig haft en lille Forretning ude paa Nørrebro. Blandet Handel. Hm. Men den er lukket nu. Det er jo Tiderne. Det er jo ganske forrykte Tider, det ved vi desværre alle. —

John Halbek smiler:

— Den Sang har jeg hørt før, kære Hartman. —

Gamle Hartman føler med Haandfladen om Haarets Børster stritter vel ordnede og regelret, som de skal:

— Der er et Par Børn til i Hjemmet, de gaar i Skole — og saa — hun — (et dybt Suk) Frøken Olsen var saa uheldig at være forlovet med een af de implicerede i Blum-Affæren — jeg tror, det var Hansen, han hed. Han har selvfølgelig ikke kunnet faa noget siden. Jeg er bange for, at ogsaa han ligger Familien til Byrde. Det havde vel kun været rimeligt, at Forlovelsen var gaaet i Stykker, men det er den mærkværdig nok ikke. —

John Halbek tar en af Kyhns Stentøjs Elefanter fra Bordet og skifter den fra Haand til Haand.

— Jeg husker godt den lille Kontorist, der blev skalperet, mens Storsvindlerne blev frikendt, da Blum havde været saa venlig at skyde sig. Jeg vidste ikke, at han var forlovet med Frøken Olsen. Naa. Og han har intet Arbejde?

— Næh. Det er jo umuligt. —

— Naturligvis. —

John Halbek smiler. Og skønt Hartman har kendt ham fra Barnsben, saa har han endnu ikke opdaget, at John Halbek aldrig er saa elskværdig som, naar han er gal i Hodet.

— Men det passer jo udmærket, kære Hartman. Frederiksenovre paa Pakhuset klager over, at Arbejdet vokser ham over Hodet. Han blir gammel, men skal selvfølgelig ha Lov til at tosse rundt, saa længe han selv gider. Naar man har udnyttet en Mands bedste Aar, maa man sgu ogsaa betale Smulerne. Det gale Spektakel er desuden fra Bedstefars Tid. Vi gir ham lille Olsen's Forlovede til Hjælp, saa har vi ogsaa Afløsningen parat. —

Hartmans Betænelighed faar sit synlige Tegn i, at Næseklemmerne snupper sig fast i Næsens fede Ryg.

— Her paa Kontoret vil jeg ikke ha ham. For det første er Forlovelse paa et Kontor en Uskik. For det andet er der vel ogsaa nogle skidt vigtige Fyre derude som Mr. Warren og den yndelige Præstepode, Mor har faaet

klinet os paa Halsen, der kunde finde paa at stikle til ham.

De kan godt, Hartman — nej, jeg skal selv sie det til Frøken Olsen. —

John Halbek sætter Elefanten paa Plads med et sidste Kærtegn over dens kølige Ryg. Det er som en samstemmende Tanke-Udveksling mellem ham og Kunstneren. De nikker til hinanden. De forstaar hinanden. De mødes i deres fælles Kærlighed til det levende Dyrs Skønhed over al Forstand.

Stakkels Hartman skal ha en ny Rystelse.

John Halbeks Røst er næsten blid:

— Det forekommer mig, Hartman, at De forleden yttred noget om, at Kaptejn Poulsen sidst, »Hervør« var inde, havde været heroppe og talt noget om, at han ikke vilde ha Kjeld Horsfod om Bord igen? —

— Ja. Efter sidste Rejse var Poulsen heroppe for at tale med Hr. Halbek personlig; men da De ikke var til Stede, kom han ind til mig. —

— Kære Hartman, hvis jeg tilfældigvis ikke skulde være her, naar Poulsen kommer, vi venter »Hervør« paa Onsdag, ikke?, vil De saa fortælle Hr. Poulsen, at Kjeld Horsfod skal om Bord i »Hervør«. Vil Poulsen ikke sejle sammen med ham, saa maa han selv gaa i Land. Jeg tror, den Onde rider Manden, naar jeg en enkelt Gang fremfører et ærbødigt Ønske, saa burde han være saa klog, at han vidste, det er en Befaling. —

Hartman tar forsigtigt Næseklemmerne af. Han har ganske vist lovet Poulsen at støtte ham; men han kender Rumlen, naar den ligefremme John Halbek knytter Hr. for ved Mandens Navn — saa skal han ikke vove Huden længere. Det saa saa djevleblendt ligetil ud, da Poulsen og han drak et Glas af den rigtige gamle Portvin ovre paa Van Zandt: Lad mig ordne det, Poulsen, naar jeg taler med John — Hartman ynder i Omtale at sige John slet og ret. Herregud. Han har dog kendt ham fra Dreng.

Derfor lar Hartman klogeligt dette Emne ligge, idet han med en vag Haandbevægelse peger paa Papirbunken, Cigaretten er da, Gud ske Lov, gaaet ud, sier han:

— Vil Hr. Halbek ikke kigge lidt paa de Breve fra Syd-Øernes Forenede Foder-Kompagnier. De Mennesker gør altid et syndigt Vrøvl. De er omstændelige som gamle Fruentimmere. —

John Halbek maa smile ved Tanken om, at Gamle-Hartman kan finde nogen omstændelig.

— Det er den ny Tid, kære Hartman, den ny Tid med dens Krav om videnskabelige Metoder og Fanden og hans Pumpestok. Der sidder en hel Bande moderne Vismænd og overtrumfer hinanden i Retning af rationelle Metoder, og det hele blir blot til Bunker af Papir og Vrøvl. Jeg skal imidlertid nok kigge paa Sagerne, saa kan vi bag efter tale om, hvad vi skal foreta os. Jeg tænker, Enden paa det blir, at jeg kører der ned en Gang i

næste Uge og faar fat i Direktør Udvig. Han er en meget flink Mand, men bundet paa Hænder og Fødder af Fælles-Styrelse, Kontrol-Raad o. s. v. Det maa sgu ikke altid være lige grinagtigt at være Forretningsmand paa den Maade.

De er nok elskværdig, Hartman, i Forbifarten at be Frøken Olsen se herind. —

Hartman rejser sig med et Suk og gaar.

Imellem hænder det, at han faar en Anelse om, at det ikke just er ham, der leder Jens Halbek & Søn.

Med et blidt God-Dag kommer Frøken Else Olsen ind med Papirblok og Blyant rede.

Else Olsen er et godt Udtryk for, hvor rent mange Lag af Danernes Folk holder sig trods lusket Indvandring af alskens Skravl. Hun er en ren Gother, hvedegylden, hvid med Rosens Skær, rank, men smal og sat i Væksten af Slægtleds Mangel paa Tumlen i fri Luft, Mangel paa Samliv med stridigt godmodige Okser, rappe, hengivne Heste og trofaste Hunde. Alligevel ligner hun med de smalle Hænder og høje Ben en Høvdings Datter af dette Gudefolk, der væltede det forlorne Rom og vandt den ganske Verden, men forblødte. Thi deres Faatal dærude opslugtes i andre Folks bundløse Dyb. Endnu trær den gothiske Fribonde ud af egen Dør i egen Gaard i norske Dale og svenske Skove og paa danske Sletter. I England træffes han hyppigt i det gamle Danelagen, og den engelske Højadel, der kom ind med de fransktalende, men dan-

ske Normanner 1066, ejer endnu en Afglans af Gothernes Gudepræg.

Netop saadan en skøn Afglans staar om den unge Kontordame i den lyse, lette Kjole. Hun er høflig, som lige Mennesker er over for hinanden. Ingen Kryben. Ikke Østens Knæfald. Eller Sydens let sleske Smil.

Han ber hende ta Plads og sier saa, idet han blødt tar Papirblok og Blyant ud af Hænderne paa hende:

— Hvor De dog ser daarlig ud i Dag Frøken Olsen —

Hun retter sig, sidder strag, rede til Forsvar. Det dirrer svagt i den lidt fremskudte Underlæbe.

Han læner sig tilbage i Stolen. Det er forbandet vanskeligt, thi det er en Dame, der sidder dær for ved ham. En Kvinde i dette Ords inderligste Betydning.

— Sig mig engang, hvornaar falder Deres Ferie?

— Sidst i August —

Stemmen er ren. Klangen hel uden al Selvsmag.

— Ja. Det blir for sent. Saa længe kan De ikke gaa og skranke. —

Han rejser sig, slaar et Slag over Gulvet, hen til Bedstefarens Billede, retter lidt paa det, vender tilbage, stiller sig bag hende. Hvor det lille Øre er blodløst. Huden bagved er gul af Svagheds Visnen. Men nu stiger en Rødmen op ad den slanke Hals. En angst Puls hamrer pludseligt Blodet ud i det blege Øre. Den fine Hud trues af Sprængning, saa Blodet vil dryppe ...

Han forstaar, det piner hende, han staar lige bag ved, saa nær, og han slentrer atter hen til Stolen og slænger sig paa dens ene Arm:

— Det maa vi ha lavet om. De maa bytte med een af de andre, og saa maa De ta paa Landet, ud til Stranden —

— Jamen — men —

Han lar sig glide ned i Stolen og løfter afværgende Haanden:

— Hør nu her Frøken Olsen, jeg ved, at det kniber lidt for Deres Familie for Tiden. Det er en ærlig Sag. Derfor skal Deres Løn blive sendt ud til Deres Forældre. Og saa tillader Forretningen, som De altid har passet til fuld Tilfredshed, og hvor De har været i over ti Aar, sig at indbyde Dem paa Sommerferie. Ikke tre Uger, men seks. —

Han blir ivrig og tar hendes Blyant og hendes Papirblok.

— De tar til Bovbjerg. Vesterhavet skal nok aande sin Styrke ind i Dem. Der lever man godt, og det skal man, for Havet tærer. Og der er en Værtinde, som De vil blive gode Venner med. En Stads-Kone. Hun har været mange til Trøst i deres tungeste Timer. Gammel vestjysk Fribondeslægt, forstaar De. Hun hedder for Resten Petrine.

Naa. Seks Uger er toogfyrre Dage — altsaa 420 Kroner. Men De skal ha et Glas Vin til Maden, og De skal ha Raad til at faa Dem en Drik, naar De har Lyst dertil, eller til at delta i en Udflugt. Lad os sige 25 Kroner om Ugen. Det er 150 Kroner. Saa skal De ha et Par fornuf-

tige Kjoler, saa De ikke er nødt til at bryde Deres Hjerne med Vask og Remperi. Der gaar altid noget til; thi De skal værsøgo trave omkring. Der er Fyrtaarn og Hede, og til Harboøre skal De ogsaa ta en Dag. Men saa kommer al den Ragelse, som en Dame skal ha, naar hun holder Ferie. Strandsko og Fornylse af Badegrej. De maa jo repræsentere Geschäften her, forstaar De nok. Det sætter vi til 200 Kroner. Det kan De nok klare Dem med? Saa endelig 100 Kroner til Rejsen.

Lad os se: 420 — 150 — 200 — 100 — Det blir 870 Kroner.

Nu skriver jeg en Check ud — 870 Kroner. Det lyder fjollet. 900 Kr. lyder straks bedre. Jeg udfylder den til mig selv, saa det bare er at helde den ind i Banken. Men jeg vil se Regningerne lille Frøken Olsen. Ellers er jeg bange for, at De er for sparsommelig. Det er for, at De skal blive rask. Det er sgu ikke Filantropi. Det er en ganske naturlig Tak fra Forretningen her for godt Samarbejde. Det er det hele. —

Først nu ser han hen paa hende. Hun er meget bleg. Øjenlaag og Læber skælver.

— Herregud, Frøken Olsen. Lad os nu være Mennesker. Naa. Det er vel ikke Forældrene og Kæresten? De er vel ikke Idioter?

For Resten kan De sige til Deres Forlovede, at han, hvis han har Lyst, kan melde sig hos Frederiksen ovre paa Pakhuset og foreløbig hjælpe ham. —

Hun hvisker:

— Hr. Halbek maa vide — min Forlovede —

Han afbryder:

— Jeg gir Fanden i Loven. Det har jeg allerede betroet Hartman. Kjeld Horsfod skal tilbage. Deres Kæreste skal ha Pladsen, hvis han har Lyst. Et Lands Love, hvor ... —

Han hugger haardt Tænderne i. Han vilde sige: hvor man finder sig i Barnemord og gir offentlig Pris og Krans til Forkæmpere for Fosterdrab —

Nu slutter han i Stedet:

— Love, der mishandler en ærlig Tyveknekt, der stjæler til Føden, og dømmer en stakkels Skriver, der udfører Ordre for Keltringe, der gaar fri, den Slags Love regner ordentlige Mennesker ikke med, lille Frøken Olsen. —

— Tak —

Saa evner hun ikke mer. Pludselig hugger den tørre Hulken gennem den spinkle Skikkelse, saa skælver den i eet Dirr. Nu strømmer Taarerne. Hun knytter Hænderne, retter sig. Der sidder hun, bleg, stivnet, mens Taarerne risler.

Først er han raadløs. Saa er han oppe i et Sæt. Fra det gamle Hjørneskab henter han skyndsomst en Flaske Portvin og to Stobe. Ikke Nutids-Fingerbøl. Han skænker:

— Saa, saa — saa — drik nu. Skaal. Nej. Rigtigt. Til Bunds. —

Den herlige ægte Vin gir hende sin Yarme og Solglæ-

de. Men endnu er hendes Hænder urolige. Hendes Blik er rettet mod Jorden.

— Vi gentar Spøgen. De ved, de gamle Kæmper drak altid eet Glas til. Men ud. Paa gammel Daner-Vis. Og saa skal De tørre Øjnene og ha en Cigaret. Saadan. —

Et lille blegt, forknyt Smil spirer i de skælvende Mundvige, løsner sig, gyder sit Skær over det forgrædte Ansigt.

— Hr. Halbek — jeg maa tak — —

Han ryster paa Hodet afværgende:

— Vrøvl, lille Frøken. Jeg vil saa gerne gøre min Pligt. Det er det hele. Jeg hader den Fedtethed og Gerrighed, som er bleven Moden mellem rige Folk nu til Dags, naar det ikke drejer sig om Indsamlinger under helst kongelig Protektion, der offentliggøres i de dertil indrettede Snob-Aviser.

Men dette, Herregud, hvad er det andet, end at De i en halv Snes Aar har samlet Deres Tantième op, De, som altid til Punkt og Prikke har passet Deres Ting? Lad os se Sagen paa denne Maade.

Saa gaar De ud og vasker Deres Øjne med koldt Vand og hvidter Façaden lidt, før De gaar ind til de andre. Og saa taler vi ikke mer om det. —

Han gaar hen til Vinduet.

Neden for er en ubrudt Række af Heste og Vogne standset paa deres Vej mod Havnen. Solen glanser Skindet paa de store, sindige Dyr. Der er en Dejligheds Styrke

over disse Kraftbjerge i Kød og Muskler, der imellem spiller selv i Hvilen. Bredskuldrede, sejge Kuske dører med Kasketten i Nakken eller de udveksler frimodigt tydelige Meninger om Losningen og guldknappede Embedsmænd i Raab fra Vogn til Vogn.

Han vender sig. Hun staar endnu strag. Men der er mildt Lys i hendes Øjne.

Han siger dæmpet:

— Kære Frøken Olsen, min Bedstemor, der mer end nogen anden er Skyld i, at denne Forretning er, hvad den er — hun kom her til Byen fattig, fattig og ene og begyndte som Tjenestetøs. Op om Morgen Kl. fem og hele Dagen i Slid og Slæb. Vand hentedes i Gaarden den Gang. Brændsel i Kælderen. Herskabet boede paa tredie Sal.

Hun har lært mig, at vi ejer intet. Vi forvalter kun ...

Saa tar De altsaa Ferie paa Lørdag, og gaa De blot tidligt i Dag — jeg har ikke mere Brug for Dem, jeg gaar selv. — Stik De ned hos Fonnesbech, eller hvor De nu skal hen for at kigge paa Ferietøj. —

Fløjdøren falder i efter hende. Fra Cigaretten, som hun lige har faaet tændt og derpaa lagt fra sig, ringler en blaa Snoning sig op, vifter sig ud. Han tar Glasstobene og Flasken og sætter det ned i Hjørneskabet. Døren har et affældigt Knirk. Det har staaet i Vestergade og skal være købt i Fru Dannemands Bo. En god Duft fra en god Tid siver ud. Der er Anelse af tung og sølsød Rom, brun Nigger-Kandis, Citroner, maaske Kanel, ostindiske Krydde-

rier. Dertil Hollandsk-Tobak, Cigarer, Cognac og Portvin, svær, solfortættet, som den nu slet ikke faaes. Fru Danemand havde jo gode Forbindelser mellem Holmens faste Stok, og hendes Frederik sendte hende vel det bedste. Siden stod det nede i Vestergade i det altid mørke Kontor. Naar Storbønderne havde sluttet en god Handel, blev de budt inden for til en dampende Drik, saa løstes Tungerne, solid Skemt bares op mod det røgsværtede Bjelkeloft af dybe Stemmer og Latters Rungen.

Mange Fingre, nu hensmuldrede, har ivrigt drejet den lille Bronsenøgle. —

Han glider ned i den store Sofa og strækker de lange Ben fra sig. Klokken er halvt eet nu, saa Gunvor maa kunne ringe hvert Øjeblik.

Mærkelig nok føler han sig aldrig urolig, naar han ved, Gunvor kør ad Nord-Sjællands stærkt befærdede Landeveje, selv om han ved, hvordan forrykte Galehuslemme jager Tiden dær og hensynsløst udsætter andres Liv og Lemmer for Fare. Han fornemmer, at hun altid vil klare sig. Han ser for sig de lange, men stærke Indianer-Hænder fatte om Rattet. John Halbek har aldrig set Gunvors Hænder ryste. Ansigtet er roligt, sluttet. Øjnene blaa, mættede af Dybde som en Nathimmel. I de overlegne Mundvige skjuler Smilet sig. ...

Hustaleren skremter:

— Hr. Hans Thomsen vil gerne udbe sig Lov til at hilse paa Hr. Halbek. —

— Ja. Selvfølgelig. —

Et fornøjet Drengegrin lyser over John Halbeks Ansigt, saa stryr han det ud med Haanden og lægger Ansigtet i Forretnings-Folder.

Døren gaar op for Forretningens første Rejsende, en Mand paa de halvt Hundrede, men yngre i Bevægelse, selvom disse er lidt højtidelige. Graat nyt presset Tøj, stiv Knækflip og hvidt prikket blaat Slips, Ansigtet med det engelske Overskæg, det graa, velskillede Haar forlener ham med et Udseende af britisk Handels-Diplomati. I al Fald som disse Herrer streges af i Læsehefter som »Strand« o. s. v.

John Halbek gaar ham i Møde, og de veksler Haandtryk som Statsmænd, der optages i levende Billeder, før de gaar ind til Forhandlingerne eller Frokostbordet.

Hr. Thomsen bydes Plads og Cigar. Han hiver let op i Bukserne, trækker Manshetterne lidt ud og gaar straks til Sagen efter et høfligt Spørgsmaal til John Halbeks Helbred.

Hans Thomsen er en meget dygtig Sælger.

Men medens han aflægger sin Beretning i en Stil, som den en dygtig Hærfører vilde benytte i det store Hovedkvarter, tænker John Halbek paa noget helt andet. Han har jo forud fulgt Hr. Thomsen gennem dennes skriftlige Indberetninger. Det er alt sammen storartet.

Men det, der morer ham, er, at denne stive Forretningsmand dær i Stolen, dækker et helt andet Menneske,

en løssluppen Fantast, en Digtingens tilbedende Dyrker.

At John Halbek ved det, gik saaledes til:

For godt og vel en Maaned Tid siden, sad de over for hinanden som nu, og John Halbek havde da sluttet Samtalen med at sige:

— Hør, lad os gaa hen og ta en drink paa de fine Resultater — og hvis De ikke er optaet i Aften, saa kan vi spise sammen bagefter, Tivoli er jo aabnet nu. De ved, jeg er Ungkarl og fører ikke Hus selv saadan. —

De var gaaet ud. Og Forretningsmanden Hans Thomsen havde stadig holdt sig ved hans Side paa et Par Barer og siddet strunk over for ham hos Nimb ved Middagen. Endnu ved Bodegaens Tønder havde han hævet Whiskyglasset og samtidig foretaet en Reserve-Løjtnants Bøjning af Overkroppen. Men da de havde forladt Tivolis ølstinkende Sump og besluttet at drive ud ad Vesterbro for engang at ende hos Lorry, gled Tegneren Hans Thomsen pludselig om paa Siden af Forretningsmanden, traadte ham over Tærne og tog hans Plads.

Han slog ud med Haanden, pegede paa de levende Farveglint i Lysskiltene og sa:

— Forside til Byen om Stor-Kjøbenhavn. — Op af Inderlommen hev han nogle sammenklappede Tegninger af Kronborg set fra alle Sider:

— Jeg er egentlig Tegner, hvad mener De?

Men hvad mener De om min store Idee, at udgi

Shakespeare paa Verdens-Sprogene med mit Omslag og Jernbane- og Dampskibs-Forbindelser bag paa? Grandios. Ikke sandt? Der ligger en Formue. Æh. En Formue. —

Han fægted lidt med Stokken, stopped atter de forkrøllede Tegninger i Lommen.

Ude paa Vesterbros Torv følte man imidlertid atter den søde Tørst og steg trøstigt ind i nogle lange, røgskumle Haller, hvor gyldne Solpletter skinnede muntert fra talløse Glas.

Her forsvandt Tegneren Hans Thomsen, og Fremsigeren Hans Thomsen tog hans Plads. Dennes Ansigt var lidt fyldigere, maaske noget slapt. Til Gengæld straalte Øjnene med en Glans, som baade Forretningsmandens og Tegnerens Blik mangled.

Shakespeares Hamlet mumled sine lange Enetaler. Drachmanns graanende Skjalds tunge Rytme-Bølger skvulped og lagte atter mod Strand. Ewalds vældige Hav, det sortladne under den mørke Sky, brød atter med Skum og Sprøjt.

Og denne Fremsiger Hans Thomsen var en gæv og bramfri Herremand. Imellem slog han sin Haand tungt i John Halbeks Skulder, løfted sit Glas med venstre Haand, stødte det klirrende mod hans:

»Endnu er Livet dog vel en Sang

og et klirrende Kaardestød værd« —

Æh —

Ingen af de andre Gæster lod til at finde Hans Thom-

sens Optræden underlig. Man skramled med Raflebægre, klinked og drak, førte djerne Samtaler, nevnte alle Ting ved deres mest ligetil Navne, skogred og larmte.

Thomsen blev dyster:

»Saa taler den graanede Skjald.
Ikke fordi han vil,
ejheller fordi han skal,
men fordi han ej kan andet —
imens staar i Vaade Landet —
og der faar det at staa —
Strengen er af Guld.« —

Den sidste Linie slyngedes ud i et Brøl, der gennemtrængte Larmen. Det efterfulgtes af en lykkelig Spillers Skraal:

— Store Julle, Satan rasme. Det er dig, der hænger paa de fire Sjusser. —

Men Hans Thomsen havde rejst sig. Atter var han under Forvandlingens Lov.

Et rødt Silkelommetørklæde kom frem af Inderlommen og blev højtideligt fæstet fra Brystlommen ned til den modsatte Sides Lomme. Saa tog han sin Stok og hængte den i venstre Bukselomme. John Halbek var ikke et Øjeblik i Tvivl om, at nu var den Kaarde. Saa peged Thomsen mod sit Bryst og sa:

— Count — Earl —

I det Øjeblik var han engelsk Greve udi egen Ind-

bildning, og det er vel derom, det ene og alene drejer sig. Da for pludselig et Uvejrs Tordensky over hans Ansigt. Kaarden røg af Skeden og ramled ned mellem Glas, der knustes.

»— Allons enfants de la patrie
le jour de gloire est arrivé —«
Stemmen tabte sig i et Hyl, steg igen:
»Allons enfants de la patrie«.

To hvidjakkede Tjenere mavede sig frem mellem Bordene.

Thomsen havde gjort sig Skyld i Helligbrøde ved at knuse Glas. Yderlig Servering blev haardhjertet negtet. Gud bevares, den anden Herre, men Hr. Thomsen, nej. —

John Halbek betalte frydefuldt baade de pressede Glas og den spildte Vædske. Ikke tale om han vilde slippe den mangesidede Thomsen. Han var et Fund.

De kørte til Lorry, hvor John Halbek havde sit Hyre med at verne Thomsen for en Udsmidnings Ydmygelse. For ganske vist var de rørende enige om, at de optrædende var jevnt kedelige, men naar Hans Thomsen saa overtog deres Roller, harmedes baade optrædende og Tilskue-re saare. De var næsten ved at blive uens, naar John Halbek trak ham ned til Sæde og stønned hartad kvalt af Latter:

— Skaal Thomsen! —

Pludselig forsvandt saa Thomsen. Han var gaaet uden for et Øjeblik, og John Halbek forstod, at nogle af Temp-

lets ærværdige Tjenere havde nyttet Lejligheden til at smide ham ud.

Han gik selvfølgelig efter. Dog betroed han først den vagthavende, at han aldrig før havde vidst, dette var et Samlingssted for K. F. U. M.

Thomsen var naaet helt hen paa Runddelen.

Her stod han stillet op under et Træ. Stokken gav det atter ud for Kaarde. Strunk holdt han sig. Den højre Haand løftedes imellem op til Hatteskyggen.

Tropperne marscherede forbi deres Feltherre.

Der kom en særlig sejrsumstraale Fane. Altsaa Honnør. Der rider den Oberst, som vendte Slaget. Honnør.

Det blir ved. Uendelig Rækker af stolte Soldater, tapre Mænd, der hilser deres elskede Feltherre. Se han staar der strunk og streng. Ikke en Trækning i Stenansigtet. Blanke Klinger hilser — — —

Længe stod John Halbek og iagttog dette forunderlige Optrin i den lyse Vaarnat. Saa samlede han ham op i en Vogn, og de kørte i Natklub.

Der var det gaaet saa nogenlunde. En kvindelig Fribytter var kommet til deres Bord, og Hans Thomsen havde kogt Sejd for hende og vævet hende ind i et Spind af Sandsynligheder og Usandsynligheder, til selv hendes Forretnings-Hjerte klapsed foruroligende. Det havde været ren Idyl. John Halbek havde set dem forsvinde med hinanden under Armen, mens de nebbedes ned ad Trappen som kælné Turtelduer,

Men deres straks bestemte Bryllupsrejse var øjensynlig lige saa brat bragt til Stands. For da John Halbek noget efter kom ned paa Gaden, havde Lange-Preben grinende fortalt ham, at hans Ven lige var bleven kørt paa Stationen, da han havde smadret Ruderne i en Vogn og truet Vognkøreren med Død og Djevel.

— Hadde han Damen med? —

— Næh, Hun stak af. Naturligvis. —

Saa var der ikke andet for end trave hen paa Domhusets Politivagt, hvor en virkelig elskværdig Overbetjent raaded. Han havde fornuftigvis sat Hans Thomsen afsides, men lod ikke uvillig til at aabne for Buret, da John Halbek tilbød at betale Vognruderne og et passende Beløb for Politiets omfattende Omsorg. Men lige da Overenskomsten var sluttet, tonede Marseillaissen atter ud fra den fangne Kriger, ledsaget af drønende Slag paa Fængslets Dør.

Et stort Smil glinsede over Overbetjentens vejrbidte Aasyn.

— Jeg tror Hr. Halbek, at vi skal la Hr. Thomsen tænke lidt over Sagerne, f. Eks. til jeg blir afløst ved Nitiden.

Saa anbefalede John Halbek sin Rejsende til Overbetjentens Velvillie og gik hjem.

Dagen efter havde han ventet at høre fra Hr. Thomsen, men skuffedes. Nogle Dage efter indtraf derimod fra Sønderjylland et Brev i den sædvanlige Forretningsstil.

Thomsen havde solgt godt, tegner med udmærket Højagtelse, ærbødigst o. s. v.

Nu sidder John Holbek og afventer, om ikke der pludselig skal fødes et muntert Blink i det døde Blik og et Par Ord hædre Mindet om deres fælles Udflugt. Men nej. Hr. Hans Thomsen trækker sig tilbage, som er han en Ud-sending fra en Verdensmagt, der overrækker en Konge sin Anbefalings-Skrivelse. John Halbek stiller sig atter ved Vinduet.

Nu maa Gunvor da snart la høre fra sig. Han længes efter hende og efter Lyset og Luften udenfor. De tre Trækruder er ham ikke nok. Han aabner eet af de høje Vinduer helt og stiller sig i den milde Luftbrise.

Den lille Kirke ligger forknytt skubbet i Baggrunden af Præstens nye Bolig, der er som en Herremands Slot, og den gamle Kirke er saadan en Ladegaard eller Stald, hvorfra den stormægtige Herremand har noget af sin Indtægt og derfor bærer med et Besøg i Ny og næ. Vor Tid har sin barske Omvurdering af alt. Forhen var Præsten Tjener hos Kirken. Nu maa Kirken pent krybe i Ly af Præstens prunkende Palæ.

Unge Pigebørn, slanke og langbenede, kommer trækende med muntre og iltre Foksterrier. Naar Veninder mødes, lyder den lyse Latter, rappe Glafs fra Hundene, hvis Lader paa Skrømt er meget krigeriske, indtil den nødvendige Snusning har fundet Sted, saa svinges Fredsfanen i Form af den dikkende Halestump.

Der ovre fra Hjørnet, tværs over Solstrimen, har han set Bedstefaren komme tung og bred, storternet eller med den høje Hat over det hvide Haar og de hvide Bakkenbarter, Bedstemoren, altid hurtig, ungdommelig, rappe Trin helt op i Firserne, og Faren mer end vel-preset, mer end velklædt. Ansigtet i de rigtige Folder. Skæg og Hat i Lignelse af Frederik d. ottende. Engang vil maaske ogsaa nogen mindes, at han, John Halbek, gik dernede stor og strunk under lysløvede Trær for saa en Dag at blive borte, aldrig vise sig mer.

En Mand har skrevet, at vi har Lov til at tro, at alle endnu findes her paa Jorden, alle, der var. Fra det første levende Liv i Verdens graa Gry op til Dagen i Dag; thi Liv, der er Guds Aande, kan aldeles ikke dø.

Der er Fornuftens Fortrøstning i dette. Livet blir ikke meningsløst, naar vi stadigt har dets Opfyldelse til gode. Livet er som gennemsigtige, levende Hinder. Hvert Slægtled spænder sin ud over den evigt sejrende Jord, forpupes maaske i Døden, men lever og aander ligefuldt, tænker, ser, føler og venter.

Saadan forklarer han det, naar han til Tider føler Bedstemorens Nærvær, hører ligesom Genlyden af Bedstefarens Stemme.

Ogsaa Dyr har selvfølgelig Evnen til at meddele sig tværs over Dødens taagesvøbte Dal. Det er tidt, som deres enkle Følelser, deres dybt røde Hjerters Varme evner at sejre over Tid og Rum fuldt saa godt som noget Men-

neskes. Da skimter han i et Nu's Svift en gammel, forlængst død Hund, han hører et kælent Prust af en Hest, i hvis Baas han i sin vakleворne Barndom afla Besøg.

John Halbek er langt borte fra Bilers Hvæs og Trut, Damperes Hysten ude i Havnen, Sporvogns Klemte og Knurr og Skurr, lyse Pigers lyse Latter dernede under de lysløvede Trær, da Klokken splintrer Luften bag ham og svipper ham ind i Nuet. Han hører Gunvors Røst klokkeklar og tonende:

— Ja. Her er jeg. God Dag du store Dreng, har du ventet?

Jeg punkterede midt i Gribskov og maatte selv skifte Hjul. Hvad ler du af? Det gik nemt.

Hvad mener du om at komme herover? Jeg er hjemme. Her er dejlig køligt. Is er her nok af, saa jeg skal lave dig en Drik.

Saa sier vi det. Du kommer med det samme? —

John Halbek tar de magelige Trapper i Spring trods Varmen og trods Trinenes Opfordring til at ta Opstigningen rolig.

Det er et Hus bygget i en Tid, hvis Mennesker tog det med Ro og dog evned at tjene virkelige Formuer, mens de boede smukt og stort og glæded sig blot over saadan en Opgangs fine Flader og magelige Trin.

Paa anden Afsats aabnes de perlefarvede Fløjdøre med de gyldne Lister. En ung Kvinde i en grøn Morgenkaabes havgrønne Silke smiler ham i Møde, en lille Hund

hvirvler ud, hviner og synger, springer og hopper. Bjef og Glædeshyl.

Saa ligger to nøgne, kølige og dog livsvarme Arme om hans Hals. En rig og blussende Mund søger hans. Den søde Duft af ung varm Kvinde bølger skær og lovende om ham.

Saadan staar de i den halvmørke Forstue.

Saadan er Mand efter Mand gennem Tiderne modtaget af den Kvinde, som elsker ham. Maaske er det Toppunktet af en Mands Lykke, naar han forundes denne Velkomst. Naar han mærker det svaje Kvindelegeme ligesom vokse ind i hans, til begges Blod har samme Rytme.

Og han, hvad Slægtleds efter Slægtleds Mænd har sagt, hvisket og aandet:

— Elskede — elskede. —

Og hun svarer med et nyt Kys og borer sit Hode ned i hans Skulder.

Saa frier hun sig af hans Favntag, staar med blussende Kinder, blanke Øjne og straalende Smil:

— Nu er det Vagabonds Tur. —

Den lille Hund danser stadig Glædesdans om sin store Vens lange Ben. Nu bøjer han sig, og i det samme Øjeblik entrer Foksterrieren hans Arm, slikker hans Kind, stadigt hylende og syngende af Glæde.

— Nu maa du hænges Jakken, stakkels Dreng, der maa gaa med et saadant Monstrum i denne Varme. Du kan tro, jeg la Tøjet, ligesaa saare jeg kom inden Døre

og satte Kraft paa Isskabet. Jeg har rystet os et Par store Whisky-Crusta og lagt Sodavand paa Is.

Hun gaar for ved ham gennem de store Stuer, dunkle bag nedrullede Gardiner. Tunge, blanke Mahogni-Møbler og hvidt Sølv fortæller om, at Familien grundla Formuen under Frederik d. sjette og Christian d. ottende og stadigt har den i Behold.

Kun Gunvors Dagligstue er let og lys. Franske Valnøds Møbler og farverig fransk Impressionisme paa Væggene. Hendes Far havde altid et Billede eller to hjem til hende, naar han havde været i Paris, og han ejede Forstand paa Malerier. Selv holdt han af Eckersberg og Købke og C. A. Jensen og af vor Tids Malere — Ring. —

— Skaal — sier hun — sæt dig ned paa Divanen, du er alligevel for stor til mine Stole, og dær kan vi være alle tre.

Jeg rev Hul i min Bagring midt oppe i Gribskov. Heldigvis havde jeg Dunkraften med. Det hele gik meget nemt. To Kavalierer, som kom forbi i en Morris, tilbød deres Hjælp. Det var overflødigt, og de fumled bare.

Hun sætter sig og slaar det ene nøgne Ben over det andet, gyldent lød det af Sol og Saltvand og Islettet af Østerlands Blod:

— Du kender Typen, smalskuldret, pullover, plus four, Glasveranda og Hornstakit, tørt og opstrøget Sommerhaar og Grammofon-Stemmer. Naa. De var meget rare, selvom de kun gik i Vejen, men da de inviterede paa et Glas i

Nøddebo, maatte jeg jo smile lidt højt. Saa satte jeg min Minerva i Gang og tabte dem paa den anden Side Hillerød.

Hun standser pludselig, slaar Armene om hans Hals, kaster sig ind til ham.

Han ser den fine solbrune Ryg, de runde faste Skuldre og han lukker hende inde i sin Favn. Han ser hendes søde Ansigt med den let adskilte Mund

— — —
Elskede, store, dumme Dreng. — Hun kysser hans Pande og løsner hans Slips — Elskede, elskede Dreng, hvorfor har du tøvet saa længe? —

Han stammer:

— Jeg kunde ikke, jeg turde ikke, jeg var bange for saa — saa —

Hun ryster paa Hodet, saa de lange Lokker danser for hendes Ansigt:

— Stakkels, stakkels Dreng — tror du, jeg er en Skøge ligesom Muriel, tror du, jeg spejder efter den næste Mand, naar jeg har dig.

Nu skal jeg fortælle dig noget, dig vil jeg ha og ingen andre, aldrig. Den Vished har jeg. Hadde jeg end været gift med den bedste Mand, da jeg traf dig, det hadde gjort det samme. Kunde det tænkes, at du var min Mors Elsker, jeg vilde ha dig. Du er den eneste ene Mand for mig. Og der blir slet ikke Tale om, hverken at være dig tro eller utro, for mit Legem og min Sjæl kræver kun dig. Du er

min store Herre og Mester og samtidig jevngode Kammerat.

Jeg har længtes, længtes efter dig; men hvordan skulde jeg sie det til dig, naar jeg jo godt forstod, hvad der var i Vejen. Kun gjorde det mig ondt, at du troede, der er en Trevl i mig, der kan sammenlignes med det lystne Fruentimmer, som bortødslede din første Ungdom. —

Han kysser hende, fører saa Munden til det røse-røde Øre og hvisker:

— Du har dog kendt andre Mænd —

Hun ser paa ham med klare, frie Øjne:

— Er du vred? —

— Hvor kan jeg være vred? —

Hun tar hans Haand:

— Se paa mig.

Jeg var saa ung, sytten Aar. Vi fik Besøg af en Slægtning fra Magdeburg, en stakkels syg Dreng, der for sent sendtes her op for at undslippe Døden, en stakkels Dreng med Klumpfod og Tuberkulose. Han var Digter eller troede maaske kun, at han var Digter. Han skrev Vers til mig og fortalte mig, at han elskede mig. Jeg lo ham ud. Jeg drillede ham. Men en Dag bad Far mig saa være god og overbærende mod Heinrich; for Rosenthal, der jo ogsaa var Jøde, havde sagt til Far, at nu havde Heinrich kun Dage igen.

Netop den Morgen havde jeg været meget ond mod

ham, saa ond, som kun en sund ung Kvinde kan være mod en syg Mand, der forekommer hende latterlig.

Om Aften, Far og Mor var i Selskab, gik jeg ind til ham for at glæde ham. Min Venlighed tog han for Kærlighed. Han blussed og flammede, og jeg saa stadig Døden staa ved hans Hodegærde. Han bad, som jeg siden hørte en Katolik be til Jomfru Marie. Jeg sa Nej. Men saa fortalte han, at han selv vidste, han skulde dø — dø — fireogtyve Aar gammel, dø uden nogen Sinde at have ejet den Pige, som han elskede. Endnu sa jeg nej. Da kom Hosten. Blodet.

Jeg blev hans, hvis man kan kalde det saadan.

Aa. Du ved ikke, hvad det kostede mig siden at gaa ind til ham. Men jeg gjorde det. Jeg gjorde det. Du skal vide det. Fjorten Nætter i Træk gik jeg ind til ham.

Og jeg fortryder det ikke.

Han døde en Morgenstund med min Haand i sin, og hvis du havde set hans straalende Øjne rettet mod mig, mod mig alene, lige til de slukkedes, set hans stakkels, modige Smil, saa vilde du forstaa, at jeg ikke fortrød og ikke fortryder —

En Taare falder glødende ned paa John Halbeks Haand. —

— Siden var det saa underligt, jeg følte mig lettet, men ikke glad.

Er du vred, fordi jeg ikke har fortalt dig om dette før? —

— John Halbek lægger sine store Hænder om hendes Midie, løfter hende som et Barn, tar hende varligt ind til sig og kysser hende fuldt, men mildt:

— Min egen Elskede, jeg er stolt over min tapre, opofrende Pige. Gud velsigne dig min gode, gode Pige.

Et lille, lykkeligt Skrig, og hun gemmer Ansigtet ved hans Bryst.

— John, John — tag mig, tag mig — og du maa aldrig la mig gaa

Hun rejser sig blussende og lykkelig, svøber sig ind i Kaaben, løber ud paa kaade nøgne Fødder og kommer igen med en Pokal og en Flaske Vin.

— Se, dette Glas John, jeg kan ikke tyde de hebræiske Bogstaver, men af det Glas har Far drukket paa sin Bryllups Aften og hans Far og Bedstefar før ham. Palæstinavin, saadan som jeg har i denne Flaske. Nu skal vi to drikke John. Jeg ved, at Far er glad nu, jeg har faaet den Mand, jeg elsker, og som han syntes om. —

Langsomt hælder Gunvor den dybrøde Vin op i det gamle Krystal, saa løfter hun Pokalen i begge Hænder:

— Jeg sværger dig John at være dig tro i Handling som Tanke — Altid. Ud over Døden.

Det solbrændte smalle Pigeansigt lyser hvidt, nu hun rækker ham Glasset. De blaa Øjne straalere af ren Kærlighed. Ærbødigt kredenser hun Bægret.

John Halbek rejser sig i fuld Højde og løfter Pokalen højt.

— Gud høre og signe os min egen Pige —

I eet eneste Drag drikker han ud og stiller varsomt det gamle Glas paa Bordet.

Men Gunvor sætter sig hos ham, og mens hun kæler for ham, fortæller hun:

— Jeg har elsket dig fra første Gang, jeg traf dig. Det var hos Sparres. Selvfølgelig havde jeg i Forvejen lagt Mærke til dig paa Gaden og syntes, at du saa storartet ud, som en stor, stærk Hund, der er hjertensgod, men kender sin Styrke og Skønhed og Herredømme over sine Kræfter.

I var nogle Herrer, der efter Bordet havde samlet jer om Kaffen inde i Kajs Værelse. Jeg sad lige uden for i Kabinettet. Damerne var kedelige som sædvanlig.

Admiralen holdt Foredrag om nogle heldige, efter Loven tilladelige, men ikke just pyntelige Transaktioner. Derfra hvor jeg sad, kunde jeg se dig. Du sad bag det lave Rygebord. Der faldt en Lysstribe tværs over dit Underansigt. Din Mund vrængede sig i Væmmelse —

Hun blir tyst i Mælet:

— Det slog mig, hvor du lignte min lille, beskedne Far. Hans Øjne blev ganske vist forskræmte, naar der taltes om slige hæderlige Keltringestreger, men selv om dine var haarde og isblaa, det tænkte jeg, se dem kunde jeg ikke, saa var det Udtryk for samme Afsky, samme sjælelige Blufærdighed.

Far kunde sie: Penge er noget stygt, som man med

Hjerte og Forstand kan faa noget smukt ud af. Det er ligesom med den stinkende Gødning, der faar Ageren til at staa dobbelt grøn og sædtung.

Bag efter var det Højesterets Dommeren med Fuglehodet og de høje Kongeflipper, der knirkede en lang Remse af sig, der endte saaledes: Gud ske Lov, vi har Lov og Ret her i Landet.

Da lo du. Ganske ugenert og gentog haanende: Lov og Ret. Ja. For den, der kan betale for det. Næh. De maa meget undskylde, saa længe man straffefrit, eller saa godt som straffefrit kan plyndre godtroende Folk for deres Sparepenge, saa længe man kan mishandle Børn og Dyr, og den højeste Risiko herfor er, at man kan komme af med et Par fedtede Skillinger, saa længe gir jeg dette Lands Lov og Ret Døden og Djeven. Det kunde i al Fald aldrig falde mig ind at henvende mig til den saakaldte Retfærdighed, hvis jeg blev Vidne til, at et Barn eller Dyr blev mishandlet.

Højesterets-Dommeren spurgte, og hans Brilleglas maabede:

— Hvad vilde De da gøre, Hr. Halbek? —

Du bøjed dig lidt frem og strakte smilende din knyttede Næve frem:

— Jeg slaar — sa du. —

Det var, som din Hage blev bredere. Jeg tror, du havde Underbid, da du la til:

— Og jeg slaar haardt. —

Saa lo du som en rigtig Dreng:

— Bag efter betaler jeg. Retfærdigheden her til Lands er altid aaben for klingende Mønt. —

Og igen slog det mig, hvordan du, den store, lyse Viking, lignte min lille Far. I ejer den samme stille Glans fra et stort Hjertes rige, gode Varme. Naar vi laa paa Landet, kunde man altid finde Far i en Kreds af Lejets snavsede Unger. De elsked ham og leged omkring ham som taknemlige Hundehvalpe. Om Vinteren herinde sad han i Timevis bag et Gardin og iagttog Fuglene uden for Vinduerne. Han fodrede dem selv før Maaltiderne. Aldrig satte han sig til sin Frokost, før han havde sørget for dem.

Jeg tror, at den dybeste Grund til, at han havde meldt sig ud af Mosaisk Trossamfund allerede som ganske ung, var den ækle Schächtning. Han blev bleg, naar den kom paa Tale.

Saa slaar Gunvor over fra Alvor til Skemt, mens hun vipper Skoen paa den nøgne, slanke Fod:

— Jeg slugte dine Ord den Aften. Vil du høre videre, du blir vel ikke alt for indbildsk? —

Altsaa, du sa: Jeg hader det fade, afsuttede Ord »social«.

I gamle Dage hjalp man sin Næste baade af Hjerte og Pligt, nu er man »social«. Det vil blot sige, at man sku ikke gir af sit eget, men finder en Trediemand, som man med Lov i Haand udplyndrer, og man slænger saa det rø-

vede Gods ud til højre og venstre, idet man dog selv først sørger for at ta rigelig Tiende af det. Det kaldes Administration og gir Brød og Velleved til en hel Hob Dagtyve, der forvalter og uddeler Rovet. —

Han trækker hende atter til sig og kysser hende heftigt:

— Saa — saa — vil du saa holde din dejlige søde Mund med al det Sludder om min Fortræffelighed.

Kys mig. Kys mig. Det er langt bedre.

Hvad siger du, Vagabond, skal hun ikke hellere tie stille og kæle for os to? —

Den lille Hund har lagt sig paa Siden og strakt alle fire Ben fra sig. Han glipper forsorent med det ene Øje og dasker dovent med Halestumpen. Naar han blot kan faa Lov at være sammen med de to Mennesker, som han elsker og faa et Klap og et venligt Ord med passende Mellemrum, saa er alt saare godt.

Gunvor roder den sidste Rest af hans Skilning ud og ler:

— Hvor Livet er dejligt nu, hvor jeg rigtig har dig, store, dumme Ridder, der har ladet mig gaa og vanskemte saa længe — saa længe, lige til jeg selv tog ham; men nu kommer jeg ud til dig paa »Dyregaard« paa Lørdag og blir til Mandag. I Dag skal jeg hjem, vi har Mostrene til Middag, og jeg skal hente Inger i Humlebæk. Hvad er Klokken?

Herregud. Er du betænkelig, fordi jeg vil bo hos dig

fra Lørdag til Mandag og fodre dine Fugle og lege med dine Heste og Hunde — og først og fremmest med dig? —

Han ler:

— Naa. Det er blot —

— Hvad Folk tænker? Det er mig henrivende ligegyldigt. Og jeg er overbevist om, at baade Mor og dit levende Husinventar derude tror, at vi to forlængst er naaet til at være saa fornuftige, som vi først har været i Dag.

Jeg vilde da kun være stolt over, hvis hele Kjøbenhavn i Dag vidste, at jeg foruden at være din Forlovede og tilkommende Kone ogsaa er din Elskerinde.

Hvad er en Kvinde uden en Mand at elske. Det gælder den unge Pige som den gifte Kone, der har taget fejl. Jeg dømmer aldrig den gifte Kone, som har en Elsker, naar hun blot elsker ham. Unge Piger her i denne By opdrages saa vanvittig forkert, at de næsten maa ta fejl første Gang, ja, de første Gange. Skolerne, den gnidrede Omgang med Drengene, alt er saa tosset, som tænkes kan.

Men nu skal vi ind og nettes. Kom saa. —

Inde i Soveværelset dænger hun lystigt baade Mand og Hund til med Kølnervand.

I et Nu er hun i en søgrøn Lærredsdragt og sier til ham, der binder Slips:

— Vil du ha en Whisky paa Faldrebet?

— Det var ikke saa galt, min egen Pige. Men vi skal vel ha en drink for ved Anglèterre, før du kører? —

Hun tar ham i Øret, rejser sig paa Tæerne og kysser ham:

— Selvfølgelig, men du maa passe paa, at du ikke sender mig af Sted i paavirket Tilstand. Du ved, Færdselspolitiet er ude —

Han afbryder:

— Ikke efter saa smukke Piger som du.

Hvis de standser dig, er det kun for at faa Lejlighed til at kigge bedre og mere indgaaende paa dig. —

— Tror du? —

— Absolut. —

— Du er vel ikke skinsyg? —

Han løfter hende op til sig og siger alvorligt:

— Hvis jeg nogen Sinde overrasker dig i en Film, saa knækker jeg Halsen baade paa dig og Mandfolket. —

Han sætter hende varligt ned og hvisker:

— Det er for Resten Løgn — jeg knækker Halsen paa mig selv. —

Hun tar hans store, brune Haand og fører den stille til sine Læber og kysser den, lægger den saa mod sin Kind:

— Jeg elsker dig jo John — nu og altid. —

De har siddet for ved Angleterre i Skyggens Svale en halv Times Tid, og han følger hende nu til Vogns. Vagabond troner vigtig ved hendes Side.

Et Øjeblik dvæler Mand og Kvindes Øjne i hinanden. Hun smiler, men Munden skælver:

— Jeg elsker dig —

Han bøjer sig over hendes slanke, solbrændte Haand:

— Jeg elsker dig Gunvor. —

Saa siger hun pludselig:

— Kys mig —

Han smiler.

Hun gentar heftigt:

— Kys mig. —

Han sætter den ene Fod op paa Trinbrættet, lægger Armen om hende og kysser hende.

Hun smiler med taareblankt Blik.

Saa sætter hun Vognen i Gang. Den svinger ud.

Et Øjeblik ser han det knejsende Hode. Sol slaar Blink i Lak og Glas —

Han vender tilbage til sit Bord. Der ligger endnu en Stump rygende Cigaret efter Gunvor. Han ryger den op. Det er, som han føler hendes søde Læber mod sine.

— Gunvor — Gunvor —

Pludselig forstaar han, at fra nu vil han altid savne hende, længes mod hende, naar hun er borte. Den unge Kvinde har ført ham ind under sit Legems Trolddom, men heldigvis ogsaa ind i sit trofaste Sind og sit røde Hjertes Løndom.

Han betaler og gaar sin Vej.

Pige-Pludren, Kvinde-Vrøvl og Mænds Snak lar han bag sig.

GUNVOR smyger sin Vogn let gennem Store-Kongensgades stimende Færdsel. Hun hviler i Fartens Rytme. Hun blir en festlig Farvetone i den. For hende er det en Fryd at køre, derfor faar hun ogsaa altid Rattet, naar hun og John tar ud sammen. Hun ved, at han føler det som en Lettelse. Hvor godt han end kør, keder det ham at styre en mekanisk Vogn. Han vil føle Sammenspillet mellem Hest og Mand, to levende Liv skal meddele sig til hinanden, arbejde sammen, blive eet.

Solen smelder gennem Grønningen, Vagabond hopper ved hendes Side i overstadig Velvære, den korte Allee mellem Kirkegaardene er nogle svale Sekunder, saa glitrer Søen i et blaat Sølvblink.

Men da Gunvor naar Trianglen, drejer hun i pludselig Indskydelse af.

I Stedet for Østerbrogade—Strandvejen bestemmer hun sig for Østreallee—Lyngbyvej—Bernstorffsvej.

De blaa Øjne er agtpaagivende, mens Farten øges, og hun muntretr Vagabond med lystige Tilraab. —

Vilvordevejens Haver dufter saa stærkt og sødt, som

Haver kun dufter, naar Skærsommer er inde. Unge Kvinder pusler under unge Trær. Dejlige, sunde Børn taler og leger med deres ivrige firbenede Kammerater, Foksterriere, Schnauzere og Gravmænd. Et Par vældige Newfoundlandere jokker adstadigt til Havelaagen for at glamme godmodigt op. En ung skøn Kvinde spaserer med tre lyshaarede Unger og en sort skinnende Rottweiler som Garde. Hans Tan-Aftegn lyser gyldent som Guldpryd paa en sortblank Rustning. I Hegn og Trær kvidrer og kvitrer glade og arbejdsivrige Fugle.

Gunvor kør nu ganske langsomt.

Havernes krydrede Vellugt bølger sødt omkring hende.

Inde i Vilvordes store Have flammer alle den tidlige Sommers Blomster i skær og ren Spragl. Den danske Sommer næsten løfter hende paa sit dybe Aandedrag. Den kysser hendes Kind og Mund, nu hendes Øjne, saa de blir seende, seende, som det kun forundes de udvalgte at skue alt levendes Herlighed ...

Gunvor lar Vognen staa uden for den røde Port.

Det er første Gang i Aar, hun er her ved det lille Skovløber-Hus.

Hun maa krænke Vagabond ved at ta ham i Snor; thi hun maa ind et Øjeblik og sidde ved et grønmaalet, i Jorden nedhamret Bord. Bare sidde i sval Skygge og la Tiden sile.

Hun faar en Kop Kaffe og et stort Stykke Sandkage til Spurve og Musvitter og Rødhalse, som straks indfinder

sig og dristigt tripper paa Bordet. Deres Stjerneøjne følger frejdigt og troskyldigt Haanden Kast. En hvid italiensk Høne og en skræppende Ælling iler til for at faa Del i Maaltidet. Gunvor maa ha flere Skiver Sandkage.

En Rytter rider ind i Skoven. Hestens Prust og Lær-tøjets Knirk glider som en god Tone ind i den Sang, hvis ømme Nynnen altid staar under Skovens Kroner.

I et Hjørne af den lille Have sidder to halvgamle Kvinder, nette og pene. Deres Paaklædning forsøger forgæves at være moderne; men Tiden og Livet gik dem forbi. I Dag er deres slidte Ansigter skønne af ren Glæde over, at det forundes dem at sidde her med en tarvelig Pakke Lommemad og dele en Carlsberg-Pilsner dertil. Nu bestiller den ene Kaffe, omstændeligt, to Stykker Plumkage. Den anden drysser retfærdigt Smulerne fra deres Festmaaltid ud til Fuglene og den forslugne Ælling.

Gunvor forstaar. Det er disse to halvgamle og helt glemte Kvinders Sommer, en Gang om Ugen maaske, at ta herud fra Storbyens Larm og Støj, som intet Bud her til dem, sidde her, gaa en lille Tur op i Skoven og saa ta hjem til den lille pilne Lejlighed i en øde Gade.

Gunvor smiler.

Hun vidste, han maatte komme. Dær er han.

Den halvvoksne Skoledreng trampende i den gamle Cykles rustne Pedaler. Barhodet, men bleg af Storbyen, Solen har kun formaaet at fregne ham over al Maade. Mager er han, daarlig bygget. Men hans Øjne har Drøm-

merens skære Glans; for har han ikke disse straalende Eftermiddags-Timer for sig selv alene — og Madpakken bundet ved Styret, Penge til en Citronvand i Lommen. Vel ogsaa en Flag-Cigaret. Aa. Han ved et Sted, hvor han kan ligge og drømme og bygge paa sin Fremtids skin-nende Slot.

Denne Skov er først og fremmest for Storbyens Stifbørn.

Hun føler sig aldeles ikke brøstholden, fordi hun maa la sin Vogn staa udenfor.

Her skal Stenbroens Folk ikke gaa i Støvskyer og ikke aande i Bensinos.

Her skal rige Lediggængeres Vogne ikke hvirvle Skidt ind over den Mad, der er slidt sammen med Sved og ærligt Arbejde. Her skal den trætte Mors Smaafolk ha Lov at tumle sig uden Fare for Liv og Lemmer.

Nej. Her skal ingen brølende og brusende Mekanik-Vogne ind. Ingen.

Hun harmes hver Gang Dyrehavens Porte slaaes op for middagsforædte Kongres-Herrers Biler. Lad dem køre længere ud. Hun harmes over, at Golfspillerne faar Lov til at rejse Støvskyer over den grønne Eremitageslette. De fornemme Damer og Herrer, der har Tid til at spille Golf, har ogsaa Tid til at gaa til Spillepladsen.

Dog mest harmer det hende, at den Mand, hvis Hverv er at verne Skoven, braser rundt i en stor Vogn. Herregud, Dyrehaven er godt og vel et Tusind Tønder Land.

Skulde den store Mand ikke kunne naa rundt paa en Cykle eller paa Ryggen af en Nordbag eller Islænder? Det har Forgængerne evnet. Maaske blev der saa ikke Tid til at skyde skikkelige, legende Hunde, der tror, at de vid aabne, røde Porte er en Indbydelse, men var det saa slemt?

Naturligvis er det forkert, at Hundene ikke kan læse, hvad der staar smukt opslaaet inden for Portene. Det er en himmelraabende Fejl i et Land, der mindst føder eet idiotisk Forbud om Dagen.

Gunvor gaar langsomt op i Skoven. Vagabond trasker, endnu halv fornærmet ved hendes Side. Her dufter af Muld og Skovbund. Paa en Lysning græsser en Rudel Dyr.

Saa maa hun standse.

For hun har faaet Øje paa et Egern, der putter sig i en Dynge Kvas. Den lille Fyr tror, han har gemt sig saare godt, dog den buskede Hale stikker udenfor. Øjnene straa-ler bløde og blanke. Saa opgir han sin Dækstilling. I et Par flot buede Spring naar han en Bøg og entrer Stammen. Først nu opdager Vagabond ham og sender nogle velmente Skældsord efter ham.

Op gennem Hulvejen aser tre Pigebørn deres Cykler.

Til trods for Anstrengelsen sidder de franke og frie, de leger trods Slidet. De spøger. De ler. Deres Latter er lys og liflig. De er barhodede og solbrændte. Mankerne flyger. Der er den samme Ynde over dem, som der er over en Kat, der nedlader sig til at lege med en Bold.

Gunvor blir staaende og følger det smukke Syn af disse smekre, viltre Tøsebørn. De er saa fribaarne i deres Adfærd, i det fuldkomne Herredømme over de unge Legemer, at hun straks slutter, at de kommer fra den af alle Pedanter forkætrede Skole.

Hør, nu synger Tøsebørnene, idet de i et flyvende Sus sætter Cyklerne ned ad Bakken.

Den sidste Rædsel af en aandsvag Sang?

Slet ikke. Paa sprøde, men frejdige Stemmer bæres Sangen til hende:

»For det haver saa nyeligen regnet —«

Det er vel et Kunststykke at klare den, mens Vinden hviner dem om Ørene, og de tynde Kjoler blafre om de spæde, runde Knæ.

Men de gør det. Og Skoven lukker sig om dem. Endnu nogen Tid høres deres festgjaldende Sang.

Gunvor vinker efter dem, skønt de nu er langt forbi. De var som et Brus af selve den unge Sommer. Saa gaar hun videre langs Hegnet om Indelukket. Solen naar hist og her gennem Løvet og spætter Stien.

Gunvor deler ellers ingenlunde de højt ærede Samfunds-Støtters gunstige Mening om sit eget Slægtled.

Hun finder Pigebørnene grænseløst løsagtige af bare pjaltet Nysgerrighed og Lyst til at være paa Højde med Tidens Krav. De unge Mænd er uvidende, saa det er en Gru, naar det da ikke gælder Mekanik. Dertil ubehøvlede.

Dog denne Ungdom har til Undskyldning, at den er

opvokset uden Tro og uden Opdragelse. Dens Vejledere fik selv Udviklingen forkert i Halsen. De blev skræmt fra Vid og Sans af den store Krig. —

Gunvor naar frem til sit Maal. En lille Lysning mellem gamle Ege. Her sad hun første Gang med sin Far. Dette Fredens Sted har hun søgt Aar efter Aar, naar hun følte Trang til at være ene med sig selv og ham.

Ingen Steder kan hun se ham saa tydeligt som her og føle ham saa nær.

Det er, som han staar under den gamle Eg. Den knejser ufortrødent endnu.

Han staar ganske stille den lille Mand og kigger op paa en lille, bitte Fugl, der har Rede i en Grengaffel.

Aa. Dær løber den langs den graa Gren hen til Reden. Vel ikke den samme, men sikkert en Ætling.

Gunvor staar længe tyst og stille og ser paa den lille Fugl, der travlt iler fra og til Reden.

Hendes Far havde det saadan, at hun saa alt levende Liv omkring sig, saa det og elskede det nænsomt.

Lille-Far og store, stærke John.

Hun sætter sig i Græsset. En Høgeurt staar og nikker eftertænksomt.

Gunvor tar Vagabond paa Skødet. Han strækker sig velbehageligt.

Hun sidder med lukkede Øjne og genoplever Formiddagen.

Hun fornemmer endnu med sød Gysen Johns stærke

Greb om hendes Lænder, hans vilde Kys, hans blide Kærtegn om hendes Brysters Kupler.

— Lille Far, jeg er saa lykkelig. —

— — —

Der var en lille, spinkel Far og en lang, ranglet Pige med straalende Øjne. De tog i Skoven et Par Gange hver Sommer paa deres egen Maade.

Først gik de til Jernbane-Stationen og fik to Tredie-Klasses Billetter, saa kørte de, helst i en Kupee med Børn. De stod af ved Klampenborg og drak Kaffe hos Peter Liep. Saa gik de ind i Skoven, og den aabned sig gæstglad for dem, saadan som den aabner sig og byder sine Herligheder til alle, der er rene af Hjertet. Fuglene sang for dem. Blomsterne nikked til dem, Dyrene flygted ikke for dem. Raadyr og Daa og Hjorte saa efter dem med gode Øjne.

Naar Dagen saa tog til at kvelde, Sollyset blev skraat, forunderlig mildt, saa drog de to op paa Dyrhavsbakken. De spiste jevn, men god Mad og drak rød Vin til.

Den lille Far fortalte sin store Pige om Oehlenschläger og Skt. Hansaften-Spil. Han kunde Strofe efter Strofe. Og hun lyttede.

Siden hen gik de fra Bod til Bod, kørte i Karussel og gik til Gøgler-Forestilling. Det kunde hænde, at den lille Mand blev meget alvorlig, naar de, mens de nød en Læskedrik, sad og saa ud over Mængden, og saa skete det, at han sa:

— Rak — husk det min lille Pige, Rak, det eneste Rak,

Svamp.

som findes, det er dem, der vover at kalde deres Medmennesker saadan.

Det er ikke Rak den svedige Slagter dær og den ømfodede, forslidte Soldat, ikke de to stakkels Tjenestepiger dær med de skoldede, udvandede Hænder.

Næh, Rakket skal du søge andet Steds —

Eller han talte om Heiberg og hans Kone og kunde da sie:

— Jeg har aldrig forstaaet, hvorfor Fru Heiberg skal hæves til Skyerne og Grevinde Danner sjofles.

De kom begge fra fattige Kaar. Den lille Pætges dansede for fulde Søfolk paa et Bord ude i Brogade og vistnok ogsaa her paa Bakken.

Louise Rasmussen maatte optræde i bar Særk for Frederik den sjettes Hofkøtere.

Er der saa stor Forskel?

Begge var under Fattigdommens Ubarmhertighed.

Men da Frøken Pætges mærked, det gik opad, saa svigtede hun den, der elskede hende, og som hun havde giet sit Ord. Hun fortæller overlegent om, hvordan hun sa ham Farvel og sendte ham bort. Det foregik under en Lygte paa Hjørnet af Vingaardsstræde.

Hun giftede sig med Heiberg, blev Etatsraadinde og en stor Skuespillerinde.

Det er sikkert rigtigt, at Louise Rasmussen førte et saare letsindigt Ungdomsliv. Hvorfra skulde hun kende

det gode og det rigtige? Hun var opdrættet til Skørlevned paa Statens Bekostning.

Men da hun kom i Højheden, glemte hun ikke sine Venner, hun glemte aldrig, hvorfra hun kom.

Da Lensgrevinde Danner skrev sit Testamente, saa blev det et Testamente ganske uligt, hvad kongelige Mædresser før havde fundet paa. Det var ikke til Fordel for adelige Jomfru-Klostre. Men det var det fattige Barn fra Gyden og jevne Slidere, hun tænkte paa. Stiftelsen i Gyldeuløves Gade og Hjemmet for Pigebørn paa Jægerspris fortæller, at hun var god nok. At afdankede Politikere snylter paa de fattige Børns Penge, er ikke hendes Skyld. Maddiker er det svært at vogte sig for.

Men jeg holder nu paa, at der var mere Gehalt i Grevinden end i Etatsraadinden. — Saa la han stille til:

— Det forstaar du vel ikke? Maaske er det forkert af mig at fortælle saadan noget. —

Men Gunvor forstod.

Og Gunvor grov hans Ord ind i sit Hjerte

Der falder en Taare ned paa Vagabonds blanke Snude og vækker ham af tryk Slummer. I en Kuldbøtte er han ude paa Grønsværen og staar agtpaagivende med stive Forben.

Hun ler og klapper ham med den ene Haand og tørrer Taarerne af med den anden.

— Vagabond — Vagabond — hvad tror du, Inger

sier i Humlebæk, Moster Gunhild og Moster Doris? Og Mama har vi lovet at komme tidlig hjem — —

Hun rejser sig hurtigt.

Endnu een Gang maa hun betragte den lille Fugls travle Færden, saa hvisker hun:

— Lille Far, jeg er saa lykkelig. —

Vagabond faar en Løbetur ned til Vognen. Han springer jublende i Koblet.

Inde mellem Stammerne ser et Par store, sindige Hjorte efter dem.

En Gøg kukker fra Indelukkets Dybde, kukker sødt og gækkende.

JOHN HALBEK drejer ind ad en rundbuet Port til et graat Hus, hvor i sin Tid en forløben tysk Dusinfyrste havde sin Bolig og holdt Tiggerhof.

Marmorkirkens Klokker ringer for tidligt til Solnedgang.

I Portrummet snurrer den store lukkede Mercedes-Vogn ligevægtigt og tilfreds, dens Styrer, Hr. Bernhard Pedersen spankulerer i dybgrøn Udrustning med den Felsenske guldsorte Kokarde og Skulderpynt.

Han hilser paa den slesk-fortrolige Maade, der altid gør John Halbek uvanlig hoven:

— Naa. Min Søster og Svoger skal ud? —

— Ja. —

Hr. Bernhard Pedersen naar at faa glattet sit røde glansfulde Overskæg med et raskt Tag, før han fortsætter med den frække københavnske Tone, som fremligt ølandsk Husmands-Afkom faar, naar det blir dannet:

— Greven og Grevinden skal til Etatsraad Hierstedts. Skal Hr. Direktøren? —

— Nej. —

John Halbek har allerede vendt ham den brede, affejende Ryg.

De lave og brede Barok-Trapper med den røde Løbers yderligere Magelighed tar han i et Par lange Spring.

Det er yngste Stuepige, Gerda, der lukker op med et lille Kniks, og et stort Barnesmil. Et klart Ansigt.

Han lar den bløde Hat dale ned paa hendes brune Naturkrøller og hvide Pyntekappe og hænger Stok og Handsker over hendes runde, solgyldne Arm.

— Er det naadige Herskab hjemme? —

Gerda tøsefniser af hans paatagne fornemme Røst:

— Grevinden er ikke færdig med sit Toilette. Greven er i sit Arbejdsværelse. —

— Naa. Er han det. I Arbejdsværelset? —

Hun tøsefniser henrykt videre, mens han allerede selv har lukket sig gennem de hvide Fløjdøre med de gyldne Lister.

Pigebarnet blir staaende et Øjeblik med hans Grejer i Haanden, saa snuser hun nydende til Handskernes Forenings-Duft af Skind og Tobak, til Hattens Anelse af Haarvands-Duft, og hun smiler saligt. John Halbek er forlenet med den Naadegave at kunne skabe Glæde med et venligt Ord og et Skulderklap, ren Glæde, fordi hans Venlighed aldrig er nogen Fælde og aldrig klistrer af Nedladenhed.

Den store Stue med de fire høje Vinduesfag ligger i Sommer-Aftnens skære Lys. Det udvisker Linierne. Et

enkelt forgyldt Bronseben gnistrer i Svajningen. Et pudret Ansigt paa en Jens Juel lyser. Kvindemunden gløder i Nutids-Liv.

Til højre spjætter en enlig Lampe overflødigt og grelt Lys fra sig i Svogerens Arbejdsværelse, og endnu længere inde spyr hele fire Lamper stadigt og ubarmhjertigt Lys over et Billards rolige Mosklæde.

En Kugle smelder mod en Kugle. Dette smalle Smeldgentas.

Svogeren, Knud Frederik Felsen fortsætter uden at ha hørt John Halbeks Komme sin Leg med Elfenbens Kuglerne, lægger dem i vanskelige Stillinger, faar ægte-rødt og Masser af Kegler.

Gæsten blir staaende i skarp Iagttagen et Øjeblik.

Det haarde Lys gennempløjer et mørkt Ansigt, naar Manden ivrigt bøjer sig frem, Furer trækkes op gule og gamle.

Det er ingen lykkelig Mand, som gaar dær og leger med sig selv, leger Skjul med sine egne Tanker, alt imedens han styrker sig med et Glas, der drengagtig er skjult bag en Krogs Skærmbædt. Saadan saa John Halbek engang en lænket Ulv lege med et Par farvede Glasstumper, der luede i Solen. Han fanged Dyrets Rovblik. Dybt inde lued Længslen. Han blev syg i Sindet. Han forsøgte at løskøbe Ulven. Men den polske Godsejer havde giet sin Frue den i Fødselsdags-Gave. Hun var et malet Fruentimmer med fløjelsbløde Øjne, der løj om et Hjerte, som

ikke fandtes. John Halbek rejste næste Dag. Dog længe efter krummed hans Fingre sig for at knække denne svaje, slanke Kvindehals.

Det er noget Sludder, at Knud Frederik holder sig godt.

Det ser han nu.

Skikkelse er saa gennemtrænet, at den holder sin Form, men den lever sit eget Liv uden Forbindelse med Sjæl. Det er kun den tomme Form af den spændstige Husarløjtnant og drengekaade Væddeløbs-Rytter, som for en tretten, fjorten Aars Tid siden gjorde Stormkur til hans Søster Maja og ganske selvfølgelig bar Sejren hjem.

Herregud. Enogfyrretyve Aar.

John Halbek gaar frem i Stuen.

— God Dav — Ritmester. Næh. Den skal sgu nappes i Nakkeskindet. Prøv. —

— Saadan? —

Ritmesteren kaster Queuen, da han har gjort Stødet.

— Hvad Djeven er det dig? Det er sgu snart sjældent nyt —

Hans Stemme er lidt hæs af Aarenes Befalingsraab og Kæderygning af Cigaretter.

— Vil du ha en drink med? —

John Halbek daler ned i en Clubstols kølige Skindhaas:

— Tak som byder. Det er Synd at sige Nej til noget godt. I skal ud i Aften? —

— Selvfølgelig. Hvornaar skal vi ikke ud?

Og siden Maja har slaaet sig paa disse Penge-Magnater — —

John Halbek ler:

— Host du bare ud, Svoger, jeg føler mig ikke ramt. Jeg søger ikke og har aldrig søgt Optagelse i nogen Taffelrunde. Jeg lar mine Skibe sejle og sælger mit Korn og mit Kram. Det gaar nærmest af sig selv. Og saa holder jeg min Keft, naar de andre hyler op om daarlige Tider og Krise og alt det Vrøvl. Du godeste Gud, hvis det at være Forretningsmand bare bestod i at købe en Vare og saa knalde saa og saa meget paa i Prisen, saa kunde jo enhver Kontorist blive Forretningsmand, Direktør, Grosserer, og hvad man nu kalder disse Folk for, der er for fine til at kaldes Købmænd.

Han slurker en Mundfuld:

— Dejlig kold. Bravo. Jeg ser, du har lyttet til mit Raad og skaffet dig Farrisvand.

Bedstefar sa altid, for at være Købmand maa man ta Tab som lige saa selvfølgelig som Gevinst. Det er som at spille Bridge. Men helst skal man naturligvis vinde Rubberten. —

Felsen fornyr Cigaretten og løfter Glasset, skvulper det gyldne Solvand, før han drikker:

— Ja. Den gamle Etatsraad —

— Puh — bliv mig fra Livet med Etatsraaden — han

var en god sjællandsk Bonde, der handlede redeligt med Sæd som hans Fædre før ham, saa kom Heldet til.

Hvilket Held for ham, at han ikke skulde opleve, hvorledes de tommeltottede Vismænd fumler Kronen i Stykker. Paa den Maade kan man selvfølgelig køre Landet i Smadder. En forunderlig Ærgerrighed at sprede ud som Skidt paa en Landevej, hvad vi andre har slidt sammen.

Skaal. —

Knud Frederik Felsen sætter sig op paa Billardets Hjørne efter at ha blandet sig en frisk Whisky. Han slinger med Benene og laver flotte Røgringe, saa dræver han imellem to Kunststykker:

— Hvad skal det hele ende med? —

John Halbek ler:

— Ende med, Freddy? Der blir sgu ingen Ende paa noget. Men om tyve Aar er Europa opdelt i Riger, der dels styres af en fornuftig Bolshevisme og dels paa italiensk og tysk Vis. Men hvad gør det?

Under disse Styreformer kommer Dygtigheden til sin Ret og faar sin Løn, og alle disse Stympere, som nu lever højt paa deres Forbindelser, kommer ned paa det Lavmaal, hvor de hør hjemme. Mad, Drikke, Klær, Husleje og almene Fornøjelser. Færdig. Parlamentarismen afgaar ved Foragtens Straadød. Den fede, selvglade Middelmaadigheds dumme Regeren afskaffes. —

Grev Felsen glatter sig tænkstomt over Nakken:

— Hvad skal saa en anden Stakkel gribe til? —

— Du er et Vrøvl, Svoger. Det er kun i Middelmaadighedernes Paradis, der hvor Parlamentarismen strør sin Velsignelsens Manna ud, at man væver om den evige Fred mellem Folkene. Tratra. Tratra. Du risikerer saamænd at blive Ryttergeneral under Bolshevikstyre. Det blir du sgu aldrig nu. —

— Er du bleven Bolshevik? —

— Gud Fader bevares, ikke stærkt i al Fald, saa hellere Hitler. Men jeg anerkender Virkligheden. Og det gamle hellige, hvide Rusland med en Tosse til Tsar og en Mær til Kejserinde, et liderligt Fruentimmer, der laa i med enhver beskidt Munk, som kom inden for hendes Rækkevidde, det Rusland maatte dø. Maaske klippede man Bamsen lidt for tæt, saa der røg lidt af Huden med i Løbet. Men man maa huske, at en Overklasse, som kun er Overklasse i Kraft af Penge og oven i Købet slaar Ring om et depraveret Herskerhus, den maa betale med Liv og Blod paa Regnskabets Dag. Saadan gik det i sin Tid i Frankrig, og Marie-Antoinette var dog langt mere sympatisk. Hun havde en udmærket Smag med Hensyn til Elskere. Og saa forstod baade hun og hendes tykke Hanrej at dø med »gloire« — ligesom mange af Medlemmerne inden for den gamle Adel. —

John Halbek stopper sig en Pibe og strækker de lange Ben fra:

— Er det ikke vidunderligt, ovre i Rusland laver man en Hær, som, hvis man ejer den rette Generalissimus,

paa Kampens Dag rimeligvis vil vise sig at være Verdens bedste, begejstret, vel væbnet. Og hvorfor skulde Proletarerne ikke kunne fostre en Napoleon, selv om han maa ske er af fyrstelig eller grevelig Afstamning.

Hvad gør det?

Tror du ikke, at der allerede tjener Gardeofficerer af det saakaldte blaa Blod i den røde Hær?

Mens Rusland væbner, og Italien ruster, mens Tysklands heltemodige, fattige Ungdom sulter for at dygtiggøre sig til Soldater, og en Idealist som Hitler renser ud i Svinestien, saa sidder der et Tepjask-Selskab i Genève og væver, væver om Fred og Forsoning og det tusindaarige Riges Indstiftelse.

Ved du, hvad der er Ulykken?

Skal jeg sie dig det?

Politikerne alle som een ligegyldigt, hvad Fanden de kalder sig, har faaet Ordet uproduktiv forkert i Halsen. Udgiften til en Hær er uproduktiv, skønt man skulde synes, at da den baade skal æde og drikke og klæds, skal ha Vaaben, saa maa den gi Føde til mange Munde, selv om man vil se bort fra den legemlige Opdragelse, som en Soldat faar.

Hvad er uproduktiv?

Hvis du betaler en Mand en god Dagløn for at grave et Hul og fylde det igen, saa er jeg slet ikke sikker paa, at det er uproduktivt Arbejde.

Blot en Tikrone i Dagløn skubber paa Hjulene mange

Steder, naar Mor faar de otte til at gaa ud at købe ind for, Far faar sig en billig Pakke Tobak og tre Værtshusbajere.—

Han ler og drikker ud:

— Naa. Lad os ikke blive dybsindige. Dertil har vi jo Professorer, Docenter og Magistre. Lad dem tumle med deres Statistik og deres Bavl. Det lever de højt af, saa det er i al Fald produktive Udgifter, hvad de faar i Løn. Men Penge har nu sine egne egensindige Love, naar de først tar til at trille baglæns, saa vokser Farten hartad uhyggeligt. —

Du har vel ingen ordentlig Shag, for jeg er løben tør, ser jeg?

Næ. Jeg kunde sgu nok tænke det. Nejtak. Ingen Cigaret.

Hvad er det for en Cigar?

Manila. Bravo. Den kan jeg udmærket ryge.

Tror du for Resten, at man tør begi sig ind og hilse paa sin søde Søster? —

— Maja, maa vel snart være færdig. Hun er jo altid sent paa den. Men naar blot det er dig — saa. —

— Naa. Respekten for store Bror har nu aldrig været overvældende; men jeg vil lige hilse paa hende, før jeg gaar; for naar I skal ud, saa tror jeg, at jeg slaar et lille Slag med mig selv i Aften. —

Grev Felsen stiller Queuen paa Plads og staar og rul-

ler de blanke Elfenbens-Baller mod hinanden med smaa knappe Smeld:

— Hvor har du Gunvor — Frøken Lewy i Aften? —
— Familiekalas. —

John Halbek rejser sig langsomt. Hans Kæmpeskikkelse rager over Svogerens som en Dansk-Hund over en Foksterrier.

Rapt ser den spinkle Mand op i hans Ansigt:

— Du er en lykkelig Mand, John. —

John Halbek slaar sin Næve i den andens Skulder, et hurtigt, men godt Venskabs-Tegn:

— Det er jeg, Freddy, det er jeg, men Gud skal vide, jeg har betalt femten af mine bedste Aar for at blive det, for at glemme et løsagtigt Fruentimmer. —

Han bider sig i Læben og slaar over i en lystig Tone, allerede paa Vej:

— Naa. Jeg maa ind at gøre min hjerte Søster min ærbødige Opvartning, selvom hun ikke er naaet længere end til Bukserne. —

Nu er der Anen af Skygger i de store Stuer. En Gadelygte uden for brænder blegt i Skumringens Førstning.

Han banker paa Døren til Paaklædnings-Værelset. Søsterens Røst lyder skarpt:

— Hvem er det? —
— John. —

Stemmen blir straks mere forekommende:

— Er det dig, John, ja, kom du bare ind. —

Mellem Spejlenes aabne blanke Gab sidder Maja Felsen.

Hun nikker i Spejlet til ham, og han synker forsigtigt ned i en engelsk Pudestol, der er saa overdaadig lav, at han nærmest ligger.

— Nu er det vist godt, Nielsen. —

Nielsen er Kammerfrøken — og Husets egentlige Leder, da Maja Felsen med megen Dygtighed faar sin Dag til at gaa med Interesser, der ligger langt uden for det huslige.

— De kan komme ind om lidt og hjælpe mig i Kjølen. —

Frøken Nielsens lange og knoglede, men vel istandsatte Skikkelse glider ud paa lydløse Kattedej.

Nu vender Søster sig mod Bror:

— How are you, Johnny? —

Det er det samme blonde Ansigt i Dragene. Hos hende hæget og plejet. I det kunstige Lys har det en skær, om end ikke ægte Friskhed. Hendes blaa Øjne ejer et agtpaagivende haardt Glimt, mens hans er slørede.

Hun vender sig saa brat, at Paaklædnings-Kaaben glider tilbage, saa han tvinges til at se den fyldige Hals, der dog ikke svulmer, men glider over i de faste Bryster, kuplede under Silkesærken og Brysthøldere, de magtfulde Lænder, de brede Laars Styrke i de stramme Silkebukser.

Hun skjuler ikke denne Nøgenhed, der, uden at hun forstaar det, forarger ham og gør ham gnaven, saa han ikke svarer paa den kammeratlige Hilsen, men buser ud:

— Sig mig engang, hvor længe skal denne ubehøvlede Fyr til Hr. Pedersen drive om her i Huset? —

— Til jeg blir ked af ham formodentlig.

Men hvorfor dog? —

— Hvorfor?

Fordi denne Tølper hilser paa En, som hørte han til den nærmeste Familie. —

Hun ler drillende:

— Herregud — og det er dig, der er den store Demokrat. —

Hendes Smil blir frækt. Blikket skinner grønt gennem Sprækker:

— Forøvrigt det med Familie — for saa vidt. —

Han sidder oprejst i eet Sæt:

— Mener du — vil du antyde? — —

Hun løfter afværgende de store, smukke Hænder:

— Jeg sier ingen Ting, Selvfølgelig ikke. —

De store, hvide Tænder driller i et skævt Smil:

— Men hvorfor ikke?

— Hvorfor dog ikke? — —

— Saadan en Plebejer. —

Nu ler hun højt og spiller af Vane forførende med Tungen:

— Vaas. Kommer det Sagen ved?

Naar I rundt omkring i Husene kommer ud for en fiks Stuepige eller net Barnefrøken med nedslagne Øjne og »ren« Pande, saa tænker I Mandfolk sgu hverken paa Rang, Opdragelse eller Afstamning. Og I maatte ogsaa være godt tossede, hvis I gjorde. Hvorfor skulde saa vi være mere sarte?

Herregud, du har da hørt om, hvad man i de gode, gamle, dydige Dage brugte Kusken til paa Herregaardene — til at stive Stamtræet af — til Adspredelse i ledige Timer. Nu har man Chaufføren. —

Hun samler Silkekaaben om sig og skutter vellystigt de hvide Skuldre:

— Herregud. Man er nu engang nødsaget til at plukke sine smaa Oplevelser der, hvor de findes. —

Og hun smiler:

— Forøvrigt skæmmer det Ens Skønhed at lægge for megen Tvang paa sine Lyster. De skal passes lige saa regelmæssigt som Ens Afføring. —

Han sidder strag og stum; thi han ser i et isblankt lysende Nu Svogerens af Nag og Fortrydelse hærgede Ansigt. Den fattige Officer har købt den rige Pige med Tabet af sin Mands-Ære.

Men den sunde Bondelyst til at nevne Tingene ved deres rette Navn slaar haardt igennem to Slægtleds forløjede, forlorne By-Dannelse og dens blanke Fernis.

Uden saa meget som at røre sig i Stolen sier han, og hans Stemme spændes af Staal, i Angrebs Lyst:

— Min Forstaaelse over for Skøger strækker sig ikke videre end til dem, der blev det af Nød.

Letfærdige Fruentimmere er som skidden og vædsken-de Svamp. —

Men saa slænger Søsteren sin Gifttand ud som Slangen, der helst hugger i aabent Saar.

— Sødste John — undskyld, jeg minder dig om Muriel. —

Hun slænger det ene Ben over det andet. Det runde, skønne Knæ spændes under Silken.

— Du elskede jo Muriel med en latterlig forhistorisk Kærlighed. Lad os være ærlige, vi er dog Bror og Søster, trods din Forlovelse med Gunvor, saa er det dog Muriel, du elsker den Dag i Dag.

Men Muriel, din tilbedte Gudinde, naa, lad mig være venlig og sie, at hun var dig tro — men efter dig — kære — hun havde inderlige Forbindelser i Hobetal. Jeg kan nevne dig en halv Snes Stykker — og du ved, jeg er ikke nysgerrig — unge Fløse og gamle gifte Mænd i Flæng. Ogsaa hun — »sværmed« for sin Chauffør — ligesom din Søster. —

Hun venter forgæves paa at se, hvorledes hans brune Ansigt skal blive blodigrødt af Skam, Sorg, Vrede. Han blir siddende ganske uforstyrret. Der er ligefrem Glimt af Morskab i hans Blik.

Derfor kaster hun Hodet tilbage ligesom Slangen, naar den fornyr Angrebet:

— Og du saa, hvor hun blev hyldet sidste Sommer, da hun vendte hjem efter ti Aars Ophold i Afrika. Det var et helt Triumftog med Billed og Interview i Aviserne og lange Artikler i de mondæne Dameblade. —

Han er stadig ganske uforstyrret, nu han taler, fryser det uvilkaarligt gennem hende, saa koldt og roligt taler han:

— Muriel maa for min Skyld la sig interviewe af hele den yndige Bourgeoisie-Presse, det er pragtfuldt Stof for den Slags Kvindfolk, som du og hun er af. Hvad tror du dog, det kerer mig, om hun udtaler sig om sine Besøg i Nigger-Kraalene, hvor hun synes, at Verdens bedste Mandfolk findes. Det er en Sag mellem hendes Pjok af en Mand og hende. Han har overtaet hende som et misbrugt Stykke Fruentimmer, og lad ham slide hende med Helsen.

Hun og du og alle I Bourgeoisie-Piger er saa eens, at det kvalmer. Smukke er I, og I vræler paa Mænds Sanser i hvert Blik og hver Legems-Bevægelse. I kalder paa Mænds Sanser, og I kan tilfredsstille dem. Den Ros skal I ha. Men kommer det Øjeblik, hvor en Mand søger jer i sin Vaande, ber om jeres Støtte i Strid, saa sviger I, saa ryster I ham skyndsomt af og iler med at finde en ny Legekammerat.

Ingen, ingen af jer har Forstaaelsen af, at man faar aldrig Lov til at eje den store og dybe Lykke uden at ofre sig selv, uden at kunne gi.

I fornædler jeres hvide Kroppe, men I skænker aldrig jeres Sjæl. Rimeligvis fordi I ikke ejer nogen. Derfor er I Svampen i Bykulturens Bygning, Svampen, hvis Raaddenskab æder sig op i Huset, til det styrter i Grus. —

Maja Felsen tier et Øjeblik.

At hendes ellers saa ligevægtige Bror kan tale saa alvorstøngt, saa længe og i een Køre, forbavser hende. Men saa forsøger hun paataet sagtnodig:

— Sig mig engang — Gunvor, der er født med en Million eller to i Ryggen, og som altid har kunnet faa, hvad hun hadde Lyst til — har hun den sjeldne og skønne Evne til at ofre sig — til at skænke sin Sjæl — puh. —

Han rejser sig. Hans Blik slipper ikke hendes, før hun krymper sig:

— Ja. —

Saa putter han skødesløst en Cigaret i Munden og tænder:

— Du tillader? Naa. Jeg har allerede opholdt dig alt for længe. Du skal vel ha Krigsmalingen færdig til nye Togter og nye Erobringere.

Farvel, lille Søster. God Fornøjelse. —

Han drejer om paa Hælen og gaar ud, idet han lukker Døren stille, men fast i efter sig.

Maja Felsen kigger efter ham, som har hun haft et Syn, hvad hun ogsaa har; for hun har aldrig før set sin Bror, saa fløjter hun en lang Tone, vrænger Mund:

— Herregud, mon det gør ondt at være saa tosset. —

Hun ser foragteligt paa det ligeglade Søjleur. Det er langt over Tiden, men hun tænder sig en lille Russer-Cigaret med lang Pap-Mundbid.

— Pokkers ogsaa, jeg fik slet ikke talt med ham om Vognen.

Pyt. Jeg lar Pedersen rejse. Han er ogsaa ved at blive lidt for huskendt og ligefrem. —

Saa bøjer hun sig ind over Toiletbordet og trykker hidsigt paa Ringeknappen. Nielsen kimes frem i forpustet Trav

— — —

Uden for Barnekammeret standser John Halbek et Øjeblik i Lytten.

Den søde Pludren, som trænger ud derfra, sletter hans Vrede helt ud, som mumlende Vand dysser hedt Sind til Ro.

Det er en fortrolig Mumlen, stigende i Iver, bredende sig i glad Fortrolighed.

Han aabner Døren og hilser af to ivrige Stemmers Velkomst:

— God-Dag, Morbror John, God-Dag, Gerda har fortalt os, at du var kommet. —

— Saa det har Gerda, den Sladderhank. Ja, jeg maa jo lige ned og kigge til jer og se, hvordan I har det. —

Han lægger sin Haand paa et blondt Hode. Den store Haand omslutter det næsten. Haarets sunde Silke glitrer under Haandens Kærtegn, og det faste lille Hode under

Haarvældet lægger sig trygt mod Haanden. Det er et Kærtegn, der faar et fint Svar.

Det er den knapt tolvaarige Inger-Louise. Hun sidder op i Sengen, en lille pur Kvinde. De blaa Øjne søger fribaarent og trygt hans Blik.

Men den tiaarige Helle-Vibeke hopper ivrigt som en solør Killing i sin Seng, der staar op ad den modsatte Væg.

— Aa — Morbror John, Morbror John, du skal sidde hos mig i Aften, kom over til mig, Morbror. Sidst sad du hos Inger-Louise. Aa, hvad Morbror. —

Han lystrer den ivrige, unge Dame, hvis næsten helt hvide Haar fyger som en Sky om hende. Den gamle, danske Blondhed er sejgt slaaet igennem hos disse to Pigebørn, har sejret i Lød, Haar og Blik og store, hvide Tænders Sødme-Smil. Det fryder hans Hjerte at se Stammen sætte Skud.

Han sætter sig paa hendes Sengekant. Straks putter hun sig ind til ham, og nu er hun en Hundehvalp, som murrer af lutter Tilfredshed.

— Har du Godter med, Morbror? —

— Fy. —

Det er Inger-Louise, som dannet irettesætter.

— Det har jeg saamænd glemt, Tøse — men vent et Øjeblik. —

Hurtig som en Dreng er han ude og faar fat paa Hus-

jomfruen; for i det Felsen'ske Hjem er alt lukket inde, som kan lukkes inde. Dog til ham tør den glat skrabede Matrone Fru Bodil Lundborg nok udlevere Nøglerne.

Derfor vender han tilbage med Vindruer, Æbler og alskens godt i Sukkerstads.

Pigebørnene lar sig ikke nøde.

Det er kun Morbror John, der lar dem spise uden fjogede Paamindelser om, hvad Sundhed og Dannelse fordrer af smaa velopdragne Piger.

Helle-Vibeke borer sig stadigt kælen ind til ham:

— Ved du hvad, Morbror John? —

— Hvad er det nu, jeg skal vide? —

— Ved du, hvad Inger-Louise sier? —

— Vipken. —

Inger-Louise er i sin Iver ved at flyve ud af Sengen. Hun hamrer de knyttede Hænder i Puderne:

— Vipken. —

Men den lille Sladdertaske fortsætter rapt uden at la sig svide af Lynenes Flammer fra Inger-Louises blaa Blik.

— Inger-Louise vil giftes med dig, Morbror, naar hun blir seksten Aar, det sier hun. Hun elsker dig, sier hun, og til den Tid er du nok skilt fra Gunvor, sier hun, for det bruger man.

Vil du vel gifte dig med Inger-Louise, Morbror John? —

Han mærker den væne Barnekrops myge Glathed un-

der det tynde Lin. Vipken er altid saa indsmigrende. Hun indynder sig livsaligt med hele Kroppen som et skønt, lille Dyr.

Inger-Louise har forlængst puttet sig helt ned under Tepperne.

— Lille Vipken, man skal aldrig sladre, det er ikke fair, ved du. Naar Inger-Louise sier saadan noget, saa er det blot for at drive Løjer med dig. Hverken Gunvor eller jeg er af den Slags, der gifter sig for at skilles igen. Men du skal se, naar Inger-Louise blir en stor og voksen Pige, saa finder hun sagtens en anden at gifte sig med end sin gamle Morbror, som til den Tid er over de halvtreds. — —

Hidsigt flyver et blondt Hode op ovre i den anden Seng. Kinderne staar i eet Blus. Øjnene flammer:

— Det var ikke for at drive Løjer, Morbror John. Jeg mente det. Jeg mente det.

Men Vipken er en Sladrehank og en dum Tøs. —

Atter gemmer det unge Hode sig under Tepperne.

John Halbek blir alvorlig. Han frier sig ud af Vipkens iltre Arme og gaar over til Søsteren.

Uden at sie noget klapper han hendes Kind under Teppet, faar fat i en lille fast Haand og gir den et kammeratligt Tryk, gaar saa tilbage til Vipken og tar under hendes Bifalds Jublen hele Sengen under Armen og bær den over ved Siden af Søsterens, men med saa tilpas Afstand, at hans Stol kan staa imellem.

— Saa, nu op med Hoderne, Tøse, saa fortæller vi Historier. —

Vipken er straks med:

— Aaja — Morbror — om Hundemænd, hvad? —

Den endnu rødmende Inger-Louise føjer til:

— Ja — og Oldemors Historie fra Bornholm. —

Den første Time triller sølvklar Barnelatter utrættet.

Spørgsmaal og Svar krydser hinanden, saa tystner det. Næsten samtidig glider Drømmene ind bag de smalle Barnepander. Smaa, hidsige og tilfredse Suk, saa Søvnens rolige, brede Pust

Nænsomt dækker han dem til. Forsigtigt, stille forlader han Stuen.

— — —

Nedenfor slaar Storbyens Aande ham ramt i Møde.

Halvvoksne Par drager tæt sammenklistrede mod Langelinie.

Men intet Pigebarn er saa optaget af sin Ledsager, at hun ikke har et rapt Blik tilovers for den Mand, der gaar forbi. Et rapt Blik, hvis Tvelys først vurderer ham som Elsker, saa hans Tegnebog. Det er den nøgterne Ungdoms Indstilling. Dertil er den opdrættet

Paa slig en Sommeraften er det, som en let Sørøg siver mindemanende op fra Byens gamle Bund, driver flimrende ind fra de friske Vande og slører de Saar, som en raa Tid skar.

Byen drømmer om dengang, da den var fin og fager

som en lys Kvinde af ren Æt, stille og stærk. Den glemmer i vemodig Glæde, at den er vorden en Skifting, en Halvblods med Smykker af Messing og Staal og Glas, med frække Lader.

Torvet ligger saa godt som fri for skæmmende Auto-vogne. Det hviler. Det drømmer. Stille Mennesker sidder paa Bænkene. Nogle af dem taler tyst med en kær og trofast Hund. Det er ældre og ensomme, Hunden er deres sidste Tilknytning til et Liv, der sveg.

Torvets Teater var engang et rødt Hjertekammer i et Lands særprægede Kultur, nu er det en plump Forlystelses-Anstalt, som Bulerne paa Frederiksberg var det i fordums Tid. Det er en Manege, hvor saavel den gamle som den nye Overklasse anbringer sine unge Lediggængere af begge Køn; thi her forlanges kun eet: Frækhed og Dumhed nok til at gøgle i indenlandsk og udenlandsk Aandsmudder. Spilles Shakespeare laves han om til Films-Revy i Hollywood-Stil. Holberg gies som Grammofonplade. Oehlenschläger forbedres til Udstyrs-Komedie. Ewald, Danmarks største Digter kender man ikke. Hamsun hin mægtige har man end ikke ofret en Tanke.

Dette fordums Tempel for Kunst ledes af en Kontorist fra et ligegyldigt Ministerium og et Par Bisiddere, hvoraf ingen trods egen Paastand om det modsatte har fundet de vises Sten. Men de er paapasselige Pladshunde, der ivrigt verner Teatret mod den Tort at faa Besøg af en virkelig Digter.

Et skummelt Taarn maser sig op ved Teatrets Side. Det er Pakhuset for alt aandelig Skrald i Landet. Saa godt som hele Døgnet drysses det herfra ud over det ganske Land. Fordummelsen og den daarlige Smag til Ære.

Gyldne Figurer pryder højtideligt Pakhusets Flader. De burde rives ned, og i Stedet for burde der klaskes en spraglet kalkunsk Hane op stolt spankulerende over den flammende Indskrift: Skam. Skidt. Skændsel.

En smuk klædt Dame lufter sin lille Pekingeser paa Angleterres Hjørne.

Da John Halbek nødigt gaar forbi en Hund uden at fryde sig over den, slentrer han langsomt forbi.

Damen ser op. Et stort Smil straalere i det mørkladne Ansigt. De blaa Øjne glimter som rullende Sø:

— Men er det ikke John lilla? —

Han standser strag, saa slaar Tiden et Slag med Halen og styrer femogtyve Aar tilbage. Han er en tyveaarig ung Mand, der sidder i »Kisten« og oppe paa Scenen staar en slank skaansk Pige og synger

John Halbek rækker glad Haand:

— Signe — Signe Fogel —

Hun ler:

— Nu madame Prince — gift og hjemfaren du. Min Mand ligger og sover oppe paa Hotellet. Han er gammel og maa hvile efter Middagen. —

Han byder paa et Glas for ved Hotellet, men hun mener, det er klogest at la være:

— Min Mand er fransk, ser du, og skinsyg, men det er bare godt, at han stadig er førtjust i mig. Han drog mig op af Skidtet i Paris, ser du, og det glemmer jeg ham ikke. Jeg vil ikke gøre ham Sorg. Men en Formiddag kan vi mødes, naar han er ude i Forretninger. —

Og hun fortæller ham, mens de driver frem og tilbage mellem Ny-Østergade og Hjørnet, om sin Farten i Tyskland og Frankrig, der standsedes af Krigen og Heldet, som kom til hende i den allerede da aldrende Købmands Skikkelse.

Han lytter til hendes uforfalske skaanske Landsmaal som Musik. Dette danske Landsmaal, der klinger lifligt og inderligt som bornholmsk. Det ejer endnu samme Klang som vore Forfædres Maal. Da Christian den femte fejgt løb fra Slaget ved Lund, lemlæstede han Danmark. Det er ikke Sverige, han dumstolt rider over Ende der paa Rytterstatuen. Det er det forraadte Skaane. Mor Danmarks stærke Søn.

— Men jeg maa op du, Gubben blir saa glad, naar jeg er hos ham, naar han vaagner. —

Hun rækker ham sin smalle, stærke Haand. Han trykker den fast og spørger for at forhale Afskeden:

— Hvad hedder Hundemanden? —

Han bøjer sig ned og kærtegner det kuplede Hode. Det lille Pus lugter straks Hund og svinger Svansen venskabeligt.

Hun løfter ham op og stryr hans Silkepels:

— Han hedder Lejon lilla —

— Men i Himlens Navn Signe, hvordan har du faaet ham ind i dette tossede Land, hvor man har Karantæne for Hunde, men ikke for Forbrydere og Menneskeraps? —

Hun kniber det ene Øje til, og hun blir ung som dengang:

— Jeg putted ham ned i Bukserne, ser du, og Lejon er klog, han var tyst —

Saa rækker hun ham endnu een Gang Haanden:

— Addjø med dig, John lilla, det var godt at se dig igen. Vi holdt af hinanden dengang. Vi var som to unge Dyr i Skoven.

Farvel, John lilla. Ring, hvis du har Lyst. —

Hun drejer om Hjørnet, og han ser ikke efter hende.

Det er godt at vide, at hun har det trygt, at hun er retskaffen, som da han besøgte hende paa et lurvet Hotel i Victoriagade, og de drog i Bræddehytten for at spise Bøf med Spejlæg og drikke Dramme og rigtig Gammel-Carlsberg til. Om Aftenen, efter Forestillingen i »Kisten« festede de saa i Laaget med Hummer og Burgunder for ud paa Morgen en at køre hjem i en Droske klædt med rødt slidt Plys og forspændt en sindig Lotte.

Tidt tog de i Skoven med Madpakke og spiste den i det grønne under de nys udsprungne Trær. Saadan vilde Signe det helst. Altid var hun enkelt klædt. Altid opførte hun sig som, det hun var, en ung Pige af god Slægt. At

Faren var gaaet fallit og havde taget Livet af sig, at Moren derpaa havde giftet sig med en storsvensk Spradebasse, kunde hun jo ikke gøre for.

Signe og John skiltes med det unge Sinds lyse Forvisning om snarligt Gensyn. Efter en Maanedes Optræden i Buda-Pest skulde hun komme tilbage. Men der skulde altsaa rinde næsten femogtyve Aar. Saadan er Livet en Kæde af Tilfældighedernes trillende Kugler

Midt i en Gade, som var præget af Hygge og særegen dansk Fornemhed, har man slaaet ud til en Markedsplads, der minder om Torvet paa et fattigt, omrejsende Teater. Billedet gir et Udtryk for Tomhed baade paa Aand og Menneskelighed. En brovtende Tomhed.

Hvor skal han gaa hen og faa sig lidt Middagsmad?

Han føler ingen Trang til igen at se Morens blaa-hvide Hænder og høre hendes kummerfyldte Stemme, en Stemme, hun har lært sig, siden hun er optaet i den Skare, der hærger fattige Hjem med Undersøgelse og bruger fire Kroner i Omkostninger, naar de under Bøn og Haandpaalæggelser skænker een bort. Bag hende ser han den elegante Dame af Selskabet. Mundens letsindige Smil er næsten letfærdigt.

Tivolis Ølhave med drivende Støvbølger og Stank fra Nødtørftshuse fylder ham med Væmmelse.

Han vil ikke ta hjem paa Landet endnu. De skal ha denne Dag som deres egen. De gamle er vel ogsaa trætte efter Skovturen.

Et Øjeblik morer han sig over den saakaldte Færdsels-Ordning.

To store Betjente behængt med Guldtresser baade foroven og forneden staar tappert Vagt for at hindre Fodgængere i at forulempe Automobiles og beskedne Cyklister.

Som i en Zoologisk Have har man rejst digre Jern-tremmer, bag hvilke frække Fodgængere har at holde sig. Skal de over Gaden, maa det ske paa en smal afmærket Stribe. Ve, den, der træder udenfor. Bysvendenes hvidhandskede Haand griber ham haardt i Armen. Den mindste Smule Modstand, Salatfad og Bøde.

Dette yndige Udslag af et Bystyre, der paastaas at være valgt af Byens egne Indbyggere, er saare morsomt, saa enkelt det er fundet paa.

Thi hvem vil og tør forlange af en »Embedsmand i Funktion«, at han skal gi sig til at rende efter en Tølper, der sidder ved Rattet i en Luksusvogn eller efter en fræk Cyklist. Det vilde være at krænke den fine Uniform. Næh. Den skikkelige Fodgænger, han er nem at faa Ram paa. Over for ham kan Gadens Enevolds-Hersker udfolde sig. Og han gør det; thi det er med Politiet som med Tjenerstanden, de daarlige Fyre sætter Præget, de pene Folk har ikke Mod til at ryste dem af sig

Ud fra Hellig-Aands Kirkeplads kommer Ragn Hadding. Han gaar forbi John Halbek uden at hilse, maaske ser han ham ikke. Men John Halbek snurrer rundt og gir den brede Skulder et vægtigt Slag:

— Hovhov, du gamle. Det var sgu da et Held at løbe paa dig. —

Ragn Hadding smiler. Bag i hans Blik gnistrer det gult. Det er en ensom Mand, der blir raabt op i sin Fæstning.

Men John Halbek vil ha ham ud af Fæstningen. Han kender dette gule Glimt, Bastard af Rædsel og Raseri. Saadan gør det saarede Vilddyr Front mod sin Morder.

Derfor lader han, som han ikke ser den gamle Skolekammerats hærgede Ansigt, slet ikke det støvede og krøllede Tøj:

— Jeg gik netop og mangled ordentlig Selskab til en enkelt Sjus og en Bid Brød senere.

Vil du nappe en drink med derovre? —

— Nej. —

— Hvorfor dog? Afholdsmand er du da ikke bleven, du har jo altid haft en god Forstand. —

— Nej. Men jeg er kedeligt Selskab. Og forøvrigt har jeg ikke saa meget som en rød Sysling i Lommen. —

John Halbek er lige ved at fløjte, men tar sig i det:

— Lad vær med at skabe dig. Kom nu. —

Baren er tom for Gæster med Undtagelse af to unge stakkels Forlystelses-Præstinder, der hænger paa et Par høje Stole og vugger i Takt efter en idiotisk Radio-Melodi.

Da de to Mandfolk sætter sig ved et Bord, taber de meget i de unge Damers Øjne.

Dette er en Bar som alle andre — prydet og malet af

en »moderne Kunstner«, hvis Smag og Fantasi nærmer sig et Mareridt.

John Halbek valgte netop et saadant fjendtlig Sted, for at Vennen kan faa Tid til at tø op paa Mandfolkevis.

Og ved den anden Whisky retter Ragn Hadding paa Slipset og knipser lidt Aske af Jakkeopslaget:

— Ja. Jeg ser ikke hyggelig ud. Det gaar ad Helvede til med Piber og Trommer. —

— Aa, Vrøvl vel? Naturligvis, naar du hverken er Marxist, Jøde eller homoseksuel, saa har du selvfølgelig dine Vanskeligheder. Du maa huske paa, at Danmark forlængst er ophørt med at være en civiliseret Stat. Nu lever vi under de politiske Banders Sjakren og Prang. Naar du ikke er Medlem af nogen af Banderne, maa du undgælde for det. Det er Moralen fra Balkan, vi lever under. Evner, Talent og slige gammeldags Begreber kommer til aller sidst.

Forøvrigt er H. C. Andersen den sidste Digter, Danmark har behandlet blot anstændigt. Der leved nemlig i sin Tid en Mand, der hed Christian den ottende, et Sær-syn mellem Konger; thi han ejed Dannelse.

Tænk paa, hvordan man behandlede Drachmann og Georg Brandes, Kommandør af 2den Grad. Komplet til Grin.

Og da Drachmanns Ligtog førtes gennem Københavns Gader, afholdt Kongen Jagt ude i Lunden paa Amager.

Der blev nedlagt en tam Kat og nogle endnu tammere Fasaner. Kongen burde ha gaaet barhodet bag Kisten.

Husk saa paa, hvordan Norge førte Bjørnson hjem.

De er Pragtkarle de Nordmænd. Et helt Land, selv hans Fjender, selv Maalmændene klædte sig i Sorg.

Han havde bedt om at blive sunget hjem. Og det tonede fra Lindenæs til Vardø: »Ja vi elsker dette Landet« — Skam faar vi Danske, at vi ikke hæver vore Stormænd paa Skjolde og gir Fanden i deres smaa Skrøbeligheder. —

John Halbek tier brat og hæver Glasset, saa sier han, idet han ser bort:

— For Resten er du et rigtigt Skvadderhode. Du ved da, hvor jeg bor. Du ved, jeg kender min Pligt. —

— Jeg ber ikke rige Folk om noget. Det københavnske Bourgeoisie — —

— Hovhov. Hold mig uden for den Rede. Jeg blir aldrig andet end en dansk Bonde, som lever af Handel. Hos mig ber man ikke. Man sier, som det er, og jeg, Forvalteren af betroet Gods, gør, hvad der er min Pligt.

Men om det kan vi tale senere. Nu skal vi ha lidt Mad, Mandfolkemad. Jeg vil ikke fornerme dig med at byde dig ind i Rædslernes Paradis, Tivoli. Lad os faa en Vogn og ta ud paa Frederiksberg i den gamle Alleegade. Der er et Værtshus uden Musik og Radio; men Bordet staar under grønne Trær. Søde unge Piger sidder der med deres første Kæreste. Hunde snor sig om vore Ben. Fra

Træerne pipper Fuglene i Søvn. Der vil vi ud. Det er et Sted, som passer for ordentlige Mennesker. —

De har spist Rejemad, Rugbrød med Fedt og Spegepølse, Lammehoder med Spinat. Kiks med Wedellsborg-Ost. Dertil har de drukket Øl af digre Krus og Brændevin af Glas fra vore Forældres Barndomstid.

John Halbek har ikke løjet. Her er hyggeligt. To smaa Hunde, en snehvid Pommerian og tyst broget Pekingeser leger paa Gulvet og gir Hygge. De lykkelige Ejere fortæller stolt og villigt, at Pommerianen hedder Shimmy og Pekingeseren Frøken Poupeng. Saa kommer de hen og hilser og faar hver sit Lammeben.

Nu har Ragn Haddings Ansigt atter faaet Farve, den gamle Bronselød. Hans blaa Blik er atter frit og fast. Og nu sier han roligt til Vennen:

— I femogtyve Aar har jeg holdt Stillingen, og jeg skulde ha staaet under Mærket den Dag i Dag, hvis jeg ikke var bleven forraadt — af en Kvinde —

Denne Gang fløjter John Halbek:

— Herregud, gamle Dreng, er der ogsaa gaaet Svamp i dit Hus. Jeg kender Sygdommen. Først i Dag har jeg faaet fjernet det sidste. —

Ragn Hadding fortsætter:

— Tror du, at jeg kerer mig om Løjsernes Forfølgelse. Lad mig lige nevne dig et Eksempel. Drachmann gav mig i Vidners Nærvær Haandslag paa, at jeg skulde ha hans Legat. Han døde kort Tid efter. Jeg har aldrig faaet det.

Jeg har været saa naiv een Gang til at søge et andet. Zeuthens Mindelegat. Det forvaltes af en forhenværende Finansminister, der satte Skatteplyndringen af Smaafolk i System, men sørged bravt for sig selv i Form af talrige Pladser i de rigtige Bestyrelser — og saa en jødisk Sagfører. Jeg fik Nej. Man brugte i Stedet Pengene til at købe jødisk Makulatur og stuede de gamle Laser ind paa Det kgl. Bibliothek.

Det er mig sgu en Gaade, at Jøderne ikke kan indse, at det er dem selv, der brygger Jødehadet. De er dog tidt kloge nok. Og ingen fødes som Jødefjende.

Naa. Men du forstaar, naar man faar Kniven i Ryggen, saa segner man. Og lad os saa ikke tale mere om det. Skaal. —

— Skaal. —

Jo, Fanden pine mig, skal vi tale mere om det. Det kan du trygt bande paa.

Du flytter ud hos mig paa Mandag. Der er noget om Søndagen — —

John Halbek rødmer næsten, men fortsætter hurtigt:

— I Morgen skal du faa Penge af mig.

Tys. Hold Keft.

Jeg gaar altid med faa Penge paa mig og sjældent med Checkhefte. Men de skal være hjemme hos dig senest Kl. ti.

Og gør mig saa en Tjeneste at la være med at tærskes Langhalm om dette, for ogsaa jeg vil gerne tjene — tjene Poesien, Menneskesjælens evige Frihed.

Der er Slyngler, som tror, at man kan forføre hende og senere sende hende ud som Skøge. Men hun har ikke Brug for Alfonser.

Hun skænker kun sin kyske Gunst til den, der tjener i Aand og Sandhed

— — —

De er flyttet ind i den gammeldags hyggelige Stue. De sidder i en gammel Sofa, magelig og rummelig. Fra Væggene kigger døde Værtshusholdere ned iført sorte Frakker og Halsbind, blandt andre hin berømmelige Lars Mathissen, der kunde sætte selve Rahbek til Vægs. Billeder med Hestesporvogne, Ryttere og Damer med Tour-nure og Blomsterbede paa sirlige Hoder taler om en for-gangen og helt anderledes Tid. Men gennem den aabne Dør triller imellem Toner fra Forlystelses-Stedet paa den anden Side Gaden, gennem Vinduet kan man se de far-vede Lamper gløde i de store Trærs skumringsmørke Løv. En blodigrød Plet af en Lampe faar John Halbek til at tænke paa en Flagspætte, der gløder mod en Egs riflede Stamme.

Det nærmer sig den Tid, som Byens vise Mødre og Fædre har sat til Sengetid. End ikke i de lyse Nætters Tid, hvor Æventyrets Net spindes hvidt og festligt, tryl-lende, kan det forundes nogen at sidde ved et let Glas Vin og la sig troldebinde. Dertil fordres egen Have og Grund. Selv de lyse Nætter skal forbeholdes de udvalgte, de, der har Pengene.

John Halbek tænder en frisk Cigar. Flammen blafrer

i det svage Træk fra Døren. Det er en sval Luftning, det første Varsel om det allerede tilstundende Perlegry.

— Lad os købe et Par Flasker let og kølig Vin og ta hjem til dig. —

Han ønsker at Vennen skal tale helt ud, og han ønsker at se, hvorledes han bor. Derfor lægger han undskyldende til:

— Huset i Kronprinsessegade har altid ærgret mig ved sin forlorne Fornemhed. Jeg vil ikke just sie, at jeg er nogen daarlig og utaknemlig Søn; men jeg er ikke fri for at bære lidt Nag til Forældre, der kan tildele deres Børn et saadan Par Avekatte-Navne som Maja og John —

— — — — —
Det er oppe under Taget. Flere Rum er slaaet sammen til eet.

Alt er støvet, uordentligt. Ligegyldigt. Skindmøblerne revnede. Kun den store Seng i Hjørnet er hvid og ren. Den er en Ø omskyllet af Vragstumper.

Hele den ene Væg er trukket over med brunligt groft Papir. I Brydningen mellem det elektriske Lys og Natens sivende hvide Skær lyser det som fransk Bronse. Ud af den Bronse-Baggrund gror en ung Kvinde med et nøgent Barn paa sit rige Skød. Hun sidder i en forfalden Stald. En Ko rækker sit sørgmodige Hode frem. Æslets Tænkerpande og bløde Mule er nær Kvindens fine Kind. En Kat stryr sig op ad hendes nøgne Ben. En Vædder glipper i Søvn. Oppe paa Stænget sidder en hvid Høne.

Lidt tilbage pusler en Mand. Han har Ragn Haddings Træk. Men ved Stalddøren ligger en vældig Vogterhund, vaagen, rede.

Fra en skaaret Lygte falder Lyset varmt og godt og signende ned over Billedets Gruppe. Det glitrer i Kvindens mørktgyldne Haar, der ligger i en tung Metalbremme over Panden. Smilet lyser, et sanseligt Modersmil.

John Halbek ser straks, at Kvinden er den smukke Fru Edle Jassow gift med Direktør Carsten Jassow. Han smiler barsk til den smukke Frues forklarede Billede. Han kender saare vel hendes Jagtlyst og Fangstglæde.

Men saa læser han de Vers, der som to Søjler, en paa hver Side, gærder og samler Billedet:

O, høje Jesu Moder,
hvis Trone var af Straa,
til Gengæld var din Baldakin
svøbt af den Himmel blaa.

Hvalt af den høje Himmel blaa
med Altets Stjerner tændt.
Det var det fagrest Æventyr,
som Verden end er hændt.

O, hulde Himmel-Dronning,
hvis Trone var af Straa,
nu er det Himlens Kongevej,
du træder lifligt paa.

II.

Se, i Stalden fra en fattig Lygte
falder der et varmt og gyldent Skær.
Det faar onde Skygger til at flygte,
bringer Dyr og Mensker hjertligt nær.

Og en Mand dær pusler om en Kvinde,
og hun har til ham sit rige Smil,
dette Smil, hvis Genskær er at finde
hos hver Mor, der tager sig en Hvil.

Lyset samler sig om Kvindens Pande,
det har Kraft af Paradisets Skær,
det har Glød fra Evighedens Lande,
Dronning-Skrud blir Armod's slidte Klær.

For hun vugger ømt paa Knæets Gænge
Barnet, som skal spalte Tiders Hav,
Kongen, der regere skal saa længe,
til selv Døden funden har sin Grav.

Se, en Okse strækker frem sit Hode
i den store Stilheds store Hvil.
Som i Skyggen fra en anden Klode
vaager den i Stilheds store Stil.

Højt fra Søvnens Dyb en Høne klukker
om sit store, hvide Drømmeæg,
mens saa fredelig i Sønnen dukker
Vædderen sin Hages Krigerskæg.

Men trods Dagens haarde Slid og Møje
vaager Æslet med det stride Skind,
vaager med sit dybe Dyreøje,
med sin Mule tæt ved Kvindens Kind.

Medens Kattens Silkeryg sig kæler
op ad Kvindens sunde, stærke Ben,
spinder Mis en Sang, hvori sig fjæler:
Moderglæden, den er altid ren.

Nærmest Døren ligger Vogterhunden
altid vaagen paa sin Riddervagt.
Inderligt han mærker Højtids-Stunden
og bekræfter tyst sin Troskabs-Pagt.

I den Stald, ved Nattens dybe Under,
blev Guds Moders Trone bygt af Straa.
Gyldne Troner synker og gaar under,
aldrig *den*, Guds Moder sidder paa.

.....
.....

Dog endnu, endnu om Dage
smiler Jesu Moder ømt sit Smil,
vil saa gerne læge Hjerters Klage,
vil saa gerne unde Dig en Hvil.

John Halbek staar længe for ved Billedet. Det forto-
ner sig, glider bort, blir til en gylden Aftenhimmel. Over
den trækker et enligt Andepar, sorte og sært mystiske.
Han ryster det af sig og vender sig mod Ragn Hadding:

— Hør nu her, jeg kender den smukke Fru Edle lige saa godt som du. Ogsaa fra mig er hun løbet engang. Det er vel en halv Snes Aar siden. Det var, da hun forstod, at Carsten Jassow vilde gifte sig med hende, hvad jeg var lidt ængstelig for. Senere fik jeg at vide, at hun foruden Jassow og mig ogsaa havde haft en ligegyldig Assistent eller Fuldmægtig oppe i et eller andet fjollet Ministerium. Det var en gullig Herre, der altid saa ud, som var han gnedet med Fedt i Ansigtet. Det synes jeg var lovlig rigelig af en tyveaarig ung Dame, og det hjalp mig svært over Tabet. Men jeg hilser tidt paa hende og faar en kammeratlig Sludder med hende; for vred paa hende kan man ikke blive. Hun er saa blottet for saakaldt Moral som en — ja, det nytter ikke at sie Australneger, for de har deres; men lad mig sie et smukt Rovdyr i Vildnisset. Hun ejer nemlig ogsaa en Kats gode Sider. Hun er en opofrende og god Mor for sine to Drenge. Og hun er skam sød, villig og kælen som Elskerinde den korte Tid, det er nyt og spændende.

Edle har fortrinlige menneskelige Egenskaber, der blot alle staar i Skyggen af hendes glubske Egenkærlighed.

Den Dag, hun gjorde Regnskabet op: Manden i den store, solide Stilling og Villa paa Strandvejen — og paa den anden Side du — prisgiet Forfølgelse — da var du færdig. Selvfølgelig har hun over for sig selv smykket det med sentimentalt Sludder om Hensyn til Børn og Mand.

Men det er virkelig sandt, at fra det Øjeblik brød hun sig ikke et Lod om dig.

Lad os undgaa Ordet: elske. Men det er en Kendsgerning, at den moderne og oplyste Kvinde (en pragtfuld Løgn) altid først og sidst ser efter de Fordele, som den Mand kan bringe hende, hun har i Sinde at forlyste sig med.

Du kan kalde det et storslaaet Udslag af »Kvindens Frigørelse« eller en giftig Frugt af det internationale Bourgoisi's Fordærvelse — ganz nach Belieb. —

De har nu faaet kølet Flaskerne ved en rindende Vandhane.

Ragn Hadding sier stadig intet, men trækker op og skænker. John Halbek faar Ild i sin Pibe og hæver Ølglaset med den gyldent skvulpende Vin. Den lyser som fortættet Solglød:

— Puh — at jeg gider at tale saa meget. Men jeg vil ha rusket dig op, du gamle — »Kvindens Frigørelse« — en fræk Paastand. Næh, I Vikingetidens Danmark var Kvinden fri, som hun naturligvis skal være. Hun var Mandens Lige i alt. I Opdragelse — Idræt — Arv. Det hændte, at hun gik paa Togt med ham. Hun kendte saare vel sit eget Værd. Som Husmor fødte hun Sønner, der drog ud og erobrede Verdens Halvkugle.

Vor Tids »Kvinde-Frigørelse« er Svamp i Livets Hus. Vi styrter hæsblæsende mod Ættens Undergang, vi op-

naar saamænd nok de yndelige Tilstande i Tibet, hvor hver Kvinde ejer en fem, seks Mænd, der alle bloter til hendes Dejligheder.

Maaske er Hitler i Tyskland den, der skal komme og gi Kvinden tilbage til sig selv.

Hvem ved?

Lad ham overdrive.

Han har dog funden Stammens gamle Stier, som fører ind til Helligdommen.

Skaal. —

Ragn Hadding svarer stadig ikke.

Han gaar op ned ad Gulvet som et stort Dyr i Bur., der vil dulme Længslen efter de store Skove. Han standser imellem for at drikke. Blikket er fjernt.

Et Øjeblik staar han i Overvejelse ludende forover, lyttende, saa gaar han hen til et Hjørne og tar en brun Papirrulle, breder den ud over en Stol.

En herlig Dobermann ser paa John Halbek med sine klare, trofaste Øjne. Der ligger ligesom et Smil om dette faste Hundegab.

Ragn Hadding taler eenstonigt. Det lyder som en Mand, der taler i Drømmeland:

— I to Aar kæmped jeg for hans Liv. Han var kun et halvt Aar, da han fik Hundesyge — Kramper, du ved — jeg har solgt og pantsat for at skaffe ham Medicin, sultet. Han var jo min bedste Ven. Jeg har baaret ham op og ned ad Trapperne. Han var saa godt som lam i Bag-

kroppen næsten et Aar. Saa saa det ud til, at han vilde komme sig. Kun en Krampe nu og da. Men han døde mellem mine Hænder

Da er det, at John Halbek rejser sig og gaar lige hen til Ragn Hadding, og John Halbek slaar sine stærke Hænder ned i den andens Skuldre. Det er en Høvdings djerve Kærtegn til en Jevning. Det er to Gothe-Germanere, der staar over for hinanden:

— Ragn, Ragn, du har haft det ondt. —

Da brister det for den sære, indesluttede Ragn Hadding. I et hvirvlende Nu ser han sin Ungdoms grønne Skove.

Munden aabner sig flere Gange.

Det blir kun til en Jamren.

Saa ryster en tør og voldsom Hulken ham. Han svajer i Vennens Jerngreb. Denne fører ham til en Stol. Han falder ned i den som en død Klump.

— Drik — for Guds Skyld. —

Han slurker, taber det tomme Glas og synker sammen, idet han skjuler Ansigtet i de magre Hænder.

Den tørre Graad hugger og raller. Det store Legem hopper i latterlige Sæt. Krampen leger Himmelspræt med ham. Mørkets Magter slaar glødende Klør i hans Sjæl.

Kvinder trøster med Ord og væne Kærtegn. Mænd ved deres vagtende Nærvær.

Tavs og stille sidder John Halbek hos.

Tavs og stille blir han siddende, da Ragn Hadding

endelig i et Ryk river sig selv op af Stolen og vakler ud til den stadigt rindende og rislende Vandhane.

Tavs og stille blir han siddende, til Vennen kommer tilbage med roligt Ansigt, men brændende Øjne.

Nu gir Ragn Hadding sig til at snakke hidsigt og hastigt. Blot bort. Dog han er som en Fugl, der skruer sig højere og højere op i Luften, men alligevel stadig har Boet med den elskede Mage som Centrum.

— Husker du Njals Saga?

Husker du Mordbrændernes Tilbud til Njals Hustru?

»Kom ud Husfrue, ikke ønsker vi at gøre dig noget ondt.«

Og hun svarer:

»Ung blev jeg givet til Njal. Og det har jeg nu lovet ham, at vi to skal holde sammen.«

Saa gaar hun ind med Njal. De lægger sig Side om Side og trækker Skindet over sig. Røgen kvæler dem begge.

Men kan du se denne halvgamle Kvinde. Ikke fager i forfængelig Forstand. Men skimrende af den Skønhed, som er Sjælens. Hun lyser. Hun staar der rank og sikker. Hun staar der som et Vartegn for Slægten den Dag i Dag. —

Han slingrer lidt, sætter sig, men kan ikke blive siddende:

»Husker du Titanic's Forlis?

Kvinder og Børn først. Det er gammel norrøn Skiperskik, som Englænderne har overtaet.

Man tilbyder en lille tyk diamanthængt Kone at gaa i Baaden. Hun negter det, naar hun ikke kan faa Manden med. Fattige og forsultne kom de sammen til Amerika i deres Ungdom. De har stridt sig frem og er bleven fede og laskede i Rigdoms Sol. Men nu er det Døden for ham, hun elskede, da Hjertet var ungt. Se, den Højeste rør atter hendes Hjerte og gør det sprudlende ungt.

Der staar de Side om Side, en gammelt Pengeplebejer-Par, som Gud adler i deres sidste Stund.

Hør, hør, de blege Musikanter har fejlet Danse Noder og elendige Slagere ned af Pultene. De blege forsoldede og forgræmmede Ansigter straalere — hver af dem har vel haft sin Drøm om Berømmelse og Virak — og nu toner ud mægtigt som fra en gothisk Domkirkes svimlende Rum:

— Nearer my God tho thee

Et dejligt Billede ikke sandt?

Det er som en farvelagt Kirkerude med Aftensols Glød og Purpur, mens Orglet bruser og kalder under en Meisters Hænder. —

Han tænder en Pibe. Nu er hans Hænder rolige. Han hilser med løftet Glas John Halbek, men da Ragn Hadding smiler, visner Smilet hurtigt. Stemmen blir stille:

— Hvad nytter Kampen?

Ondskab, Dumhed og Mørke har sejret — trods det

elektriske Lys' gloende Kulde, trods Radio-Idioternes Omstyrtning af Grænser.

Satan har sejret.

Og Satan gir sine Lejesvende høj og klingende Sold. Jordens sidste levende Æventyr vil dø.

En Dag vil een af disse Sjovere, som man vover at nevne Sportsmænd, fra sin sikre Flyvemaskine skyde den sidste Elefant, den sidste Løve, den sidste Tiger.

Den sidste Sangfugl vil af et brilleprydet Fæ blive udstoppet, forsynet med Nr. og derpaa anbragt bag Glasrude i et Skab paa et fjollet Musæum.

Intet levende Væsen vil være sikker for dette menneskelignende Individ, som uden Nerver og uden Hjerte raser over den sidste Stump Urskov og den sidste Sjat Sø, den sidste Rest af Steppe. Som et Andelshus med eens Lejligheder og eens Beboere tumler Jorden da videre.

Da kommer vel det store Skybrud. Den nye Syndflod. Vore fremfarne Fædres Fimbuls-Vinter — —

John Halbeks Stemme er rolig og god. Til Mensker i Sorg, Dyr i Skræk gir den Lise. Nu vil han kun aflede, dulme dette syge Sind:

— Jeg vidste ikke, at du gav dig af med at tegne. Jeg husker selvfølgelig godt, at du i Skolen tegnede Hunde og Heste — —

— Du forstaar, det er blot for ikke at blive helt spiltosset, naar jeg gaar her om Dagen i den kvælende Varme, skrive formaar jeg ikke for Tiden, og det er jo ogsaa omsonst.

Jeg gaar ikke ud ved Dagslys. Jeg blir syg af at se blege udslidte Kvinder og stakkels Børn slæbe sig mellem varmeosende Stenmure, naar jeg tænker paa, at Havet staar blaat og friskt ind mod den hvide Strand, mens Skoven kupler sig sval og kølig — og saa vide, at dær ude tumler al det udenlandske Rak og Pak sig, som Bourgeoisiet, Universitets-Professorer og andre fine Folk samler sammen til. Det er mig for modbydeligt.

Om Aftenen gaar jeg tidt ned og sætter mig ved Søen.

Det er Folk fra den haardt arbejdende By, som puster ud dær.

Det er usselt lønnede Ekspeditricer med lige saa usselt lønnede Kontorister under Armen. Kvarterets Handelsfolk. Hele Dagen har de staaet i deres hede Huler. Der er Lærerdrenge i Robaade og Kanoer. Der er gamle, ensomme Koner med tykke, overfede, men menneskekloge Hunde. Og saa er der de unge Arbejdere. Der er Folk imellem dem med en Dannelse og Kultur, der imponerer. Arbejdsløsheden har givet dem Tid til at læse, læse hele det usselt styrede Folkebibliotek igennem. Mange af dem, de fleste forstaar at læse. Og saa er de røde du — røde som en kaldende Baune. Flest Kommuniste. Dog ogsaa mange National-Socialister. Lige meget de er den hellige Ilds Riddersmænd.

John Halbek har rejst sig op og staar for ved Billedet af Hunden:

Svamp.

— Ja. Danmark er Losseplads. Det er stort at samle ind med Brask og Bram til fremmede Ligegyldigheder og la sine egne Stormænd gaa for Lud og koldt Vand. Men vær du stolt af, at du ikke skylder nogen af disse Skvadronører Tak for saa meget som en Drik Vand.

I et Land, hvor man har en Æresbolig for Kunstnere og Videnskabsmænd, og Johs. V. Jensen ikke bor i den, kan man kun vente Foragt og Ondskab mod Ordets evige Liv. —

Han bryder af og sier stille:

— Hvad hed han, Hundedrengen? —

— Han hed Pette.

Peter von Nibelungenhort var hans fulde Navn, og han var en god tysk Adelsmand. —

John Halbek ruller Billedet tyst sammen. Tavs staar han over for Ragn Hadding. Nede i Gaden klapper store jyske Hestehove for en skramlende Renholdelses-Vogn. Lyset fra Lamperne er blegt. Gardinerne for de aabne Vinduer blafrer:

— I Morgen Kl. ti hør du fra mig. Kl. eet henter jeg dig til Frokost. —

Han blir endnu staaende et Øjeblik, saa trykker han Vennens Haand:

— Farvel —

John Halbeks brede, stejle Ryg blir borte neden for den snevre Trappe i det disede Lys.

Han vender sig:

— Paa Gensyn. —

Ragn Hadding evner ikke at gentag de to jevne Ords gode Ønske. Han løfter kun Haanden til Hilsen.

Mellemdøren klapper der langt nede.

Stilheden snigløber ham.

Han gaar ind og lukker omhyggeligt den sløje Dør til. Saa Vinduerne.

Han sætter sig tungt. Stolens Knirken tisser bare Stilheden.

Det sidste Menneske gik fra ham.

Men hvad nytter ham disse Løfter om en for seen Hjælp?

Der vil gaa Uger og Maaneder, før han faar arbejdet sig fra Skyggernes Rige til Virklighedens Verden.

Men Tak fordi han endnu engang hørte Venneord, fordi det endnu engang forundtes ham at føle en trofast Mandfolkenæve klemme sin Haand. Tak for denne Nat, hvori han endnu een Gang fornemte et Menneskes Godhed og Menneske-Samvær.

Ragn Haddings Øjne brænder. Men nu græder han ikke. Livet har faaet hans sidste Taarer.

Fra Reolen med de usælgelige Bøger tar han en lille Æske. Han fandt den mellem stakkels Ove Bjerges efterladte Ragelse. Ove Bjerge selv gik ud over den yderste Mole i en brølende Vinternat.

En lille blank Sprøjte. En klar glimtende Flaske.

Omhyggeligt fylder han Sprøjten.

Han virrer med Hodet.

Han ser en lysende Græsplet kranset af Ungskov. Han hører sin egen Stemme:

Naar jeg sidder ved din Side
i en gylden Solskins Time,
og dit Blik er blevet blankt og blødt
og dine Hænder blide,
saa er det Lykken,
som mig søger i en kort og salig Stund,
Attraaes røde Roser blomstrer
vildt — i Kysset paa din Mund. —

Herre Jemini. End ikke nu.

Han bider Tænderne skurrende sammen. Uden at ryste tømmer han Sprøjten i den venstre Arm.

Saa aabner han for begge Gashaner henne i Hjørnet bag det lasede Skærmbædt.

En sur Syden hvæser.

Rank og knejsende gaar han hen til Sengen og kryber ind under Teppet.

Dette maa virke hurtigt, for han har ikke faaet Morfin fem Gange i sit Liv.

Det flimrer for hans lukkede Øjne. Billed paa Billed strejfer forbi, hvirvler ind i hinanden.

Skal engang jeg vandre ene
i en skummel Skumrings Time,
bøjer Knæ jeg paa det Sted, hvor du laa
og var min — min alene.
Er det Lykken da,
som kommer i Nattens Varselsus,
Lykkens røde Rosers Blussen —
sidste Gang i Dødens Gus? —

Ja, nu blusser Roserne. Nu staar Engene grønne med alle Blomsters lysende Spragl.

Han aabner smilende Øjnene, folder Hænderne:

— I Jesu Navn. —

Trygt lukker han atter Øjnene.

Men uden for de lukkede Vinduer pipper Spurvvene forbavset og krænkedede: Hvor blir deres Morgenmad af?

— — —

Der gaar en smal og solspættet Sti i en Skov saa sval og mild, som kun forundrede, friske Barnesind kan fatte. Det strømmer af det klare Lys, som kun Barneblikket kan se.

Nu nynner en Bæk.

De spæde, hoppende Toner mumler og runder sig op til et stigende, sagte syngende Brus.

Hvor Stien knækker, under et lyst Løvhvalv med Fugles Kvidder møder Ragn en Mand, og Pette staar smilende og logrende hos, er saa henne hos sin Herre og stikker sin Snude i hans Haand.

Det er en stor Mand, som staar dær ombølget af skært Lys. Mandens Blik er stærkt. Alvorlig er hans Mund. Det bølgende Lys er som sommerligt Regndis. Hans Haar og hans Klær funkler under Drys af vandklare Diamant-Draaber. Dog selv dette stærke, bløde Skær er intet mod Blikkets blaa Lys.

— Velkommen Ragn Hadding, velkommen. —

Manden er saa levende nær og dog saa fjern:

— Jeg kender dig. Jeg har fulgt dig, fra du som Dreng stjal Mad til Landevejens Vagabonder og Sukker til gamle Blis i Stalden. Ja. Jeg saa ogsaa, at du som kaad Indianer slog en Kat ihjel. Men du har sonet det ved at angre det hele dit Liv, ved at verne hver herreløs Kat, naar du evned det.

Jeg har fulgt dig, da du stod paa Lykkens Tinde og ofrede dig selv til en Kvinde, som intet Offer var værd. Jeg saa, at din Sjæl var af det Stof, hvor af Blodvidner skabes. Og de var altid Hovedsmænd i min Hær. Thi ingen er større end den, der sætter Livet ind. Han skal eje det ud over alle Dages Ende.

Jeg har fulgt dig, da du skabte Ting, som de bedste af Menneskene kalder store. Dog sligt tæller ikke højt hos mig. Men jeg fulgte dig med Glæde, naar du paa hullede Sko og i kold Regnfrakke gav dig paa Vandring i olme Vinternætter for at trøste en stakkels Pladshund. Jeg fulgte dig, jeg strøg din Kind, naar du klapped en udslidt Arbejdshest og stak den et Stykke Sukker. Jeg saa dig og smilte til dig, naar du varsomt paa din Vej gik uden om det Kryb, hoffærdige Mennesker kalder usle, naar du kærtegnende strøg med varlig Haand over den Blomst, du ikke nænned at bryde.

Jeg har fulgt dig, naar du sejrede, mens kloge Mennesker talte haanligt om dine Nederlag. Jeg saa, naar du snublede.

En god Stridsmand har du været; thi han er ikke stor, som tiest vinder Kampen i Menneskers Øjne.

Men jeg gav dig ikke Hjemlov.

Det er ingen god Stridsmand, som forlader Fylknin-gen uden Orlov.

Ragn Hadding svarer:

— Jeg var saa træt, saa træt. —

Da smiler Manden.

Hans Smil er Styrke, en vældig, alt overvindende Styr-ke. Ragn Hadding vokser under dette Smil, hvis Varme gir Hjertet Salighed, han hvisker:

— Er du da den Mand, Jesus? —

Manden bøjer sig ned over ham:

— Du sier det.

Jeg er det. —

Da stiger Vandenes sagte Strømmen, den sitrende Musik blir til Orglers Hymne-Orkan. Det bruser. Det ris-ler og falder. Vandenes Sølvteppe tætnes for Jesu Ansigt. End bryder Ansigtets Smil som sejrende Lys gennem Sølvtaagens Skimmer. Han mærker Pettys Kys paa sin Haand . . . Et haardt, men godt Greb i Skuldrene.

Ragn Hadding ser ind i John Halbeks Ansigt, blegt af Forventning.

— Ikke lukke Øjnene, Kammerat.

Drik dette. —

Ragn mumler:

— Den Mand, Jesus —

Saa hør han langt borte fra:

— Vi klarer ham Doktor. Han er i Virkeligheden stærk og sejt som en Ulvehund — —

John Halbek naar hjem til Kronprinsessegade i Dagens skinnende Gry. Dette Morgenlys, som glade Daarer gir Guld i Mund, mens den livslamme næsten i Rædsel ser alle Tings gentagne, evigt gentagne Førstning og Genskabelse. Det er en ny Dag. Ingen ved, hvad den bær i sit Skød.

Han er saa over al Maade træt, at han forstaar, Søvn vil blive tung, en dødtung Dvale med kvælende Mareridt.

Han ængstes for denne Søvn mellem trange Mure, under Pustet af Byens rallende Aandedrag.

Han gør sig ikke klart, at han har Følge, skønt han tidt skotter til Siden, som føler han nogens Nærvær.

Vredt skubber han den store Port op. Hans Skridts Genlyd gungrer ham vaagen. Han ryster Trætheden af sig som en Spaniels Vand fra Mosen. Saa tar han Trappen i tyste Spring, mens han trøster sig med Skolens Slagsang. Efter Aartier fødes den igen:

Vi som er
af Daners gæve Stamme.
Vi som er
af Gothers Gudeæt,
Vi, Erobrer af den vide Verden.
Vi er Guder selv
ved vore Sværd.

Han smiler. Den gamle Vikinger-Rytme spænder Musklerne.

Nej, om han vil sove tungt i denne By. Han vil hjem og slumre sødt for alle aabne Vinduer, i susende Træk fra Søen med Hundene tæt op til sig paa Vikingewis. Først vil han dog kvæge sig som de gamle Daner efter Strid. Hans Tørst er en Ild, der plager baade Legem og Sjæl. Kold Sodavand er her naturligvis ikke. Men han gemmer nogle Flasker ædel Burgunder i Hjørneskabet. Han slaar en Flaske op i den gamle Sølvmugge. Den røde Vin skvulper og lyser som Blodet i Blod-Egils Hjelm. Han hæver den højt og tømmer den i eet Drags Vellyst. Som Dug paa slagne Enge. Saa tænder han sig en Cigar og skynder sig ned til Vognen. Han nyder sin egen Spændstighed.

Da sker det, at han atter fornemmer, han har Følge.

Eller rettere: han, John Halbek er i en Stormands Følge.

Han mindes, Gunvor har fortalt ham om en Stemme, hun hørte, da hun en Vinteraften kørte paa Roskilde Landevej, og Isslaget fik Vognen til at skride, en Stemme, der gav den raa Aften Vaarvarme og fik Snefnuggene til at blive Blomsterblade, som lettede fra Vindspejlet.

John Halbek retter sig i Sædet:

— Tal Herre, jeg adlyder. —

Dog ingen Stemme taler til ham. Men se.

I det ene Hjørne af Vindspejlet viser sig Ragn Haddings ligblege Ansigt med Dødens sære Smil.

Nu taler Gunvor saa tydeligt, som sidder hun her ved hans Side. Det er hendes klare, frejdige Røst:

— Opsæt aldrig til i Morgen med at gøre det gode, som du kan gøre i Dag —

Saa bruser den store engelske Vogn frem i et Brøl.

I Skolen hed det, at John Halbek lod sig drille i Dagevis, til han fik Bersærkergang og rydded Skolegaarden for alt levende, Dreng, Lærere, Pedel.

Saadan forblev han op i Aarerne. Skrider han først til Handling, sker det i Storm.

Ellers kør John Halbek pinlig fornøftigt. Nu presser han den solide engelske Motor, saa den jager Vognen hvinende forbi Vejr og Vind. Hænderne ligger uafrystelige om Rattet. Hans Ansigt størkner. Det blir grumt. Saadan blev de skikkelige Bønderkarles Ansigter paa Dybbøl, naar Preusserne stormed, kom tæt ind paa Livet, saa der ikke var Tid til at lade, da hvirvled Kolben som en susende Møllevinge. Den danske Bondekarl blev til en stædig Uffe.

Doktor Jens Crause ejer ingen videnskabelige Paradeditler, ejer ikke heller Hjerte for Videnskabens Spidsfindigheder, men derimod Hjerte for Mennesker og Dyr. Hans Glæde er ensomme Fisketure og Kortspil i Venners Lag.

Den treogtres-aarige, endnu livsranke Mand er just kommen hjem fra en taarnhøj Bridge, da hans Klokkes Kimen splintrer Stilheden.

Uden Nølen lukker han op. Ingen dumme Forklaringer gøres nødvendig her. Uden Nølen samler han Udpumpnings-Slange og andre Dikkedarer, slænger en Regnfrakke over Smokingen. Færdig.

John Halbek holder en klippet Minut uden for et Ismejeri, der just aabner.

Den lyse, blide Pige stirrer i stum Forundring paa den store Mand, der selv samler en halv Snes Flasker med Sødme, lægger en Tier paa Disken og allerede sidder i den fremstyrtende Vogn, da hun aabner sin forbavsede, alt for sene Mund og lukker den igen i Undren.

De to Mænd snirkler sig op ad den snevre Trappe, der ikke gir Rum for Spring.

John Halbek fører:

Nu hen ad den lumre Loftsgang.

De staar for ved Døren.

Gennem dens Sprækker siver gult Lys og vammel Gasdunst.

Jens Crause hiver i Laasen. Der er Slaa og Bolt for. John Halbek trækker ham blidt til Side, gaar skraat tilbage. Hans Krop fortættes, samles i en Klippeknolds Kraft.

Saa springer han frem.

Han springer som Verdens bedste Slagsbror, den københavnske Sømands-Bisse springer. Han har lært det paa sin Færden mellem denne misrøgtede, hjertensbrave

Ungdom. Det er Panden og højre Skulder, der samtidig rammer med en olm Tyr's følelsesløse Styrke.

Laas og Slaa holder, men Døren splintres fra øverst til nederst. Karmen følger med som en Sejrsbue. Sten, Kalk, Støv drysser.

Vinduerne — sier Lægen knapt.

Ruderne klirrer paa Taget uden at vække Opsigt i den stønnende Gyde. Her er man vant til lidt af hvert. Skriget: Mord skal skingre, før Træsko og sømslaaede Støvler klaprer over Sten, hæse Raab vræler, og Kvindehyl svarer Kvindehyl i syg Vellyst.

De to Mand arbejder i Mandshjerters tavse Forstaaelse. De har hverken Ve, Ynk, Klynk eller Klage nødig.

Og de to Mænd læser paa Ragn Haddings Ansigt.

De ser, han vandrer i Lysets Enge og Godheds svale Skove. De sér, han stevnes for den Højestes Aasyn, og Genskæret gør ham smuk, visker hver Skygge af Sorg og Fornedrelse bort.

Har Solen fundet Vej til denne Elendighedens Gyde? Er Solens Bane forrykket?

Thi det er Solen, som nu skyder ind, spinder sit Guld-væv, kranser en Glorie om dette af Sorg, Nød og Synd hærgede Hode.

Ansigtet lyser, fordi det møder Skæret fra Alfaders Aasyn.

Barndoms Rødme trænger op i de graa Kinder. Øjnene aabnes i et stort Blik. Munden smiler trygt:

— Er du den Mand, Jesus?

— — —

Solflommen flyder over »Dyregaard«. Det hvide Landsted, de hvide Bondegaards-Længer driver i Solstrømmen.

Men i den gamle Have er svalt. Den graaspættede Sol-sort passer sit Arbejde i Græsset, Stærerne deres i de gamle Kirsebærtrær, hvis sortblanke Bær skinner som vaade Granater i et grønt Smykke, Spurve, der er i travl Færden fra Sted til Sted, kvidrer og tisker. Sommerfugle flakser som løsrevne Blomsterblade i lun Brise. Bier styrrer sikkert fra Blomsterkalk til Blomsterkalk, snurrer som smaa luftige Flyvemaskiner, blot langt sikrere i Styrring. Straalende og bister som en Krigsflyver, en staalskinnede Jager svirrer en Guldsmed mellem de høje Venusvogne, født nede i Mosehullet, er den gaaet paa Vingerne for at søge Æventyret.

En Krage kommer roende tungt gennem Solflimret, sætter sig til Rette i Hegnhjørnets store Kastanie og skælder ud over et eller andet. Maaske er det Katten, Magnus, der ligger højt paa Stuehusets Tag, udstrakt, afspændt, sugende Sol. Men Magnus ikke saa meget som revner Øjenlaagene. Han er mæt og sæt. Fuglevildt er ikke noget for en adstadig Jæger. Den Slags Forvildelser hør den springske Ungdomstid til, og en Fugl, der skratte saa stygt, hugger ogsaa. Magnus klipper en Gang

med Ørene. Han var selv en stor Sanger engang, saa Kragens skarpe Skrat lyder ilde i hans musikalske Øren. Derfor lukker han dem og flyder atter helt hen i Varmedisen.

Den gamle Havestue har faaet Liv. De hvide Døre staar paa vidt Gab. De lyse Gardiner føjer sig i en svag Bue efter Luftningen ude fra Sundet.

Inden for, i en stor Seng midt paa Gulvet sover Ragn Hadding. Han ligger ganske stille, men der er Farve i hans Ansigt. Tilfreds Ro præger det, gør det ungt. Den stærke Pande er glat. I den gode Søvn mister Munden sit Drag af Trods og Foragt.

En Viphale sætter sig paa et aabent Vindue, lægger Hodet paa Skakke, kigger ind, vipper med Halen og flyver igen

— — —

John Halbek gaar lige fra Badets springske Styrt, drivende af livsalig Væde, ind til Telefonen. Hundene følger i Leg og Spring, men slaar sig stille ned, saa saare han rør Telefonen.

Snart klinger Gunvors Stemme gennem Traaden. Han elsker denne Stemme, klar og ren som Klangens af fint, stemt Sølv.

Han fornemmer hendes Lytten. Ingen Afbrydelser. Ingen Udraab. Ingen Spørgsmaal. Pludselig ser han saa hendes Ansigt for sig, dets smalle, fine Oval, lys Bronse.

De blaa Øjne er næsten sorte nu. Den fulde Mund er fast. Smilet er veget. Den er haard nu den Mund, der kan kysse saa blødt og blidt og vildt.

Men straks han er færdig, toner hendes Stemme saa fuld og rund, baaret af et ædelt Hjertes Kærlighed:

— Jeg er stolt af dig John. Du er den Mand, jeg elsker, og aldrig kan jeg elske nogen anden.

Men du skulde ha taet ham med straks.

Ja. Jeg ved, at du tænkte paa mig, at jeg skal besøge dig paa Lørdag. Men jeg kommer lige fuldt John. Jeg kommer.

Hvor jeg dog er glad over, at det lykkedes dig at frelse ham.

Jeg har tidt tænkt paa, hvor I to ligner hinanden af Sind. Begge er I Høvdinge uden Hird; men det forringer ikke jeres Anseelse. Tværtimod.

Dog du har din Rustning og dine Vaaben John, du har mig. Han har hverken Rustning eller Vaaben. Han er alene og klapjaget til Døde.

Aa, hvor er det usselt John.

En Mand skal stenes. Man forsøger at myrde hans Sjæl, fordi han ikke vil gaa under Aaget, ikke slutte sig til nogen Klike, slet ikke til nogen Bande. Man har jaget ham ud i Ørknen, fordi han ikke vilde tjene de falske Profeter.

Og ingen af alle de store Herrer med Magt og Indfly-

delse, ingen har haft Mod til at række ham en hjælpende Haand, saa sløvet er man for Uret. —

Gunvors Stemme faar en Klang af Staal, som han aldrig før har hørt:

— Jeg læste til Morgen i et Blad, hvorledes en Professor slaar sig for sit fede Bryst og nedlægger en larmende Protest, fordi en ligegyldig Mand i et fremmed Land er blevet skudt, fordi han underjordisk arbejdede mod sit Fædrelands Regering.

Hvor er det billigt.

Lad den skudte Mand ogsaa ha været en pen Mand, saa spilled han Spillet og kendte dets Indsats. Og man slog da kun hans Krop ihjel. Her til Lands sejgpiner, snigmyrder man Sjælene.

Men hørte man nogen Sinde den pene Professor nedlægge Protest mod det?

Nej. Han skal nok holde sig.

Tænk, hvis han skulde yde Vederlag derfor?

Tænk, hvis han kom til at mangle en Orden paa sin Kjoles Opslag.

Tænk, hvis man glemte ham næste Gang, der skal nedsættes en latterlig Kommission med gode Dagpenge og Ædegilder paa Skydebanen.

Aa, John, du og jeg maa aldrig blive af dem, der, fordi de sidder paa Flesket, glemmer at være retsindige. Altid maa vi være paa Vagt mod Uretten.

De kan ikke gøre os noget John. Lad dem ta alle vores

Penge. Jeg skal tjene dem igen. Jeg gir ikke en Femøre for nioghalvfems Procent af vore Finansgenier, John. De kludrer John. De kludrer. — —

Saa klingrer Gunvors lyse Latter. Stemmen faar atter Klang af blidt Sølv:

— John, jeg vil ikke holde Foredrag for dig. Det er overflødigt. Du er god.

Men John, nu vil jeg sie dig noget, og du maa ikke blive vred. Jeg ved, Mænd er tankeløse, selvom de har et Hjerte af purt Guld.

Ser du, John, ser du —

Du maa ikke gi Ragn Hadding noget af dit Tøj. Det saarer.

Lad din Skrædder komme ud og ta Maal.

Flonel kan faaes færdigt selv fra Brødrene. Ring efter det. Men det bedste John, Mandfolketøj. — — —

Hvad sier du, hvorfra jeg har Forstand paa at skelne mellem Mandfolketøj og Lapsedrenge-Tøj. Kære John, naar man har kendt dig saa længe, som jeg har gjort, saa ved man det.

Du blev ikke vred, vel?

Det vilde ligne dig at ta ham med op i dit Paaklædningsværelse og sie: Værsgod, tag væk. Men jeg er bange for, at det vilde saare. Du forstaar, han er syg, syg — og paa Vagt.

Selv vil jeg gi ham en Hund. Du sa, den hed Pette

Svamp.

og var en Dobermann. Han skal faa Pette igen paa Søndag. — —

Hvordan jeg vil bære mig ad med det?

Herregud, lille John, og du er Forretningsmand.

Det sker simpelthen paa følgende Maade: Jeg ringer til Kennelklubben, faar opgivet Dobermann-Klubbens Adresse, Formandens Navn, ringer til ham, faar at vide, hvem der har Opdræt, helst Nibelungenhort-Stammen, saa triller jeg derhen lille John, køber en halv voksen Hvalp og tar ham med hjem.

Vagabond gør vel Vrøvl, men leger saamænd med ham efter et Kvarters Forløb.

Paa Lørdag-Eftermiddag kommer jeg kørende med Vagabond og den nye Pette i Vognen. —

John Halbek bryder ind:

— Du er en dejlig Pige, Gunvor. —

— Synes du det?

— Synes du det?

Længes du efter mig? —

— Ja. Det kan du tro, min Pige.

Jeg skal love for, her vil blive Hundedans. —

— Ja. Det blir morsomt, ikke?

Hvordan har dine Hundemænd det? —

— Storartet. De ligger her lige ved. De spidser Øren, hver Gang jeg sier Gunvor. De ved udmærket, at jeg taler med dig. —

— Lad mig hilse paa dem. —

— Ja. Nu kommer de.

Han rækker Tragten ud mod Hundene:

— Kan I hilse paa Gunvor — Gunvor. —

Lille Prøjs hæver sig paa stive Ben, gør ivrigt hurtigt, mens Halestumpen dikker. Saa kommer Erins melodiske Halsen. Nu er det Hrolf. Den store Hund gaar helt hen til Tragten. Der er Smil om hans Gab og mildt Lys i de brune Øjne, saa afleverer han tre drønende, alligevel bløde Glam.

— Naa — var det ikke et pent Goddag? —

— Jo. Klap dem fra mig. Hrolf har vel nok Røst.

Men nu maa jeg ned og sørge for Tante Camilla, det gamle Skind. Hun keder sig saa gudsjammerligt, naar hun ikke har nogen at sludre med, og Mama er stukket af hen til Holms.

Farvel John, jeg er stolt af dig. Jeg elsker dig. Jeg længes efter dig — jeg længes. —

— Farvel, du min egen stolte Pige. —

— Farvel — John. Jeg elsker dig. Paa Gensyn. —

— Paa Gensyn. —

Han blir staaende et Øjeblik for ved det aabne Vindue og følger et Par Svalers Himmelspræt i den tindrende Luft. En Bi staar i eet Surr for Vinduet som i lagttagen, dajser saa af i en blød Bue mod et Beds Farvespragl.

John Halbek tænder sig en Pibe og gaar nynnende ind for at klæ sig paa.

Kontoret? De skal ha Fred for ham i Dag. Gamle-Hartman skal ha en af sine store Dage

— — —
Da Dagen kvæded i Purpur og Flamme, men Solen endnu lyste under Synslinien, saa dens Sølvørs-Slæb stod som forklaret Dæmring mellem Jord og Himmel, satte de to Venner sig hyggeligt til Ro i Havestuen ved en Pibe og et Glas. Hundene la sig omkring dem. Magnus kom ind, snuste hilsende til hver Hund og sprang saa op i en Stol, spandt en Stump Sang og faldt i Søvn.

Hvalvet derude over de kuplende Træ blev fra bleg-blaat med hvide svagt gyldne Skyr bleggrønt, skært og fjernt. Blegt som en træ Opal. De sidder her endnu, da de faa Nattetimers milde Tusmørke vælter blødt ind fra Haven, hvor det fortættes mellem brede Buske og Træs tætte Kroner.

Langsomt, langsomt, nu de tier, forrykkes John Halbek i Tid og Rum. Det er, som i en halvvaagen Tilstand, hvor Drøm spindes sammen med Virklighed.

Loftet sænkes, saa toner kalkede, fattige Vægge frem, en ussel Seng. I den sidder sammenkrøben under Gigtens skærende Jerngreb en Mand med lysende blaa Øjne.

Smærterne flaar hans Legeme. Rædsel sønderslider hans Sjæl.

Da i sin Vaande, i sin haabløse Ensomhed ber han om Grid, kalder paa Helten fra Golgatha, kalder paa gammel Daner-Vis:

»Udrust dig Helt fra Golgatha,
løft højt dit røde Skjold —«

Hans Kald blir hørt, slig som det er, at Helten fra Golgatha lar ingen Stridsmand forbløde ved Vejkanten. Han henter ham hjem. Hør, hvorledes den syge, fattige Digter ser ham. Det blir til alle Tiders vældigste Slagsang:

»Løft højt din Glavind i din Harm
mod dem, der trødse dig.
Nedstyrt dem med en vældig Arm
fra Lyset og fra mig.«

Ja. Han er kommen, den vældige, der aldrig sveg:

»Da skal jeg trøstig ved din Haand
ej frygte Døden mer,
og glad ser min oprejste Aand
paa sit nedbrudte Ler.«

John Halbek hører Slagsangen bruse baaret af Orgel og Pauker med Hærskrig af kaldende Lurer. Han sidder ganske stille, for at Synet ikke skal svinde.

Han har elsket denne store Digter Johannes Ewald fra den Tid, hvor han staved sig gennem »Kong Christian« og lærte sidste Vers uden ad. Han harmes, saa det rødner for hans Syn, naar han husker, hvordan Digteren blev behandlet af sin Samtid. Lad gaa med den fjollede Drukkenbolt af en Konge, en sølle, men skikkelig Slapsvans; men der var gode Hoder i Landet. Desværre havde de

saa travlt med at hygge egne Kartoffler, at de glemte at hæge den ædle Vinranke.

Hans Mor var et sneversynet, hysterisk Fruentimmer med et stærkt erotisk Liv i Dølgemaal. En Hyklerske.

En ung, sund Bondepige tog sig af den syge Mand, kærtegnede ham med sit stærke Smil. Andre Kærtegn havde Gigt-Krøblingen ikke Behov.

Den sjællandske Bondepige, der nænned om ham, som var han en stormslaget Vildfugl, hvad han ogsaa var, stritted Moren — Præste-Enken ud, paa det at han ikke skulde falde i syndige Tankers Attraa og Begær.

Om hun havde nøjedes med at skøtte sin egen Liderlighed, havde det været smukkere.

Og Arendse, den af Ewald udødeliggjorte Arendse, hun hyggede sig som Hørkræmmer-Madam med stort og rigt Hus og en svedig, fed Mand oven i Købet.

Denne skidne Bande snigmyrded Danmarks største Digter. Og Danmark lod det ske. Rejste sig derved selv en Skamstøtte til evige Tider.

John Halbek hugger Hodet haardt bag i Stolen. Han vil tilbage til Nuet.

Men er det bedre nu?

Ja. Edle Jassow vil sikkert ikke opsøge Ragn Hadding for at fryde sig over sit Værk.

Men ellers?

John Halbek bøjer sig stille frem og støder sit Glas haardt mod Vennens. Det klinger som et Signal:

— Skaal du, lad os drikke Brage-Bægret for de fremfarne Fædre og love ikke at svinge Mærket —

De rejser sig stille.

De sætter sig stille.

Alt blir tyst, til en Nattebrise kommer løbende paa Tusinder smaa Fødder og blaffer i Gardinerne — —

Saa rører Nattergalen Spillet nede i Nøddekrattet.

Den lille Spillemands Strubefløjte sætter en sød Tone ind, holder den ren og klingert, springer saa adræt op og ned ad Tonernes Stige og Trappe. Det trilrer og jubler. Det hulker. Det klager.

De kvæger som Balsam paa hede Vunder disse tapre Toner. De falder som Dug og Maaneblink. De er vemedige som Klunk af en lille Bæk under ludende Løvhang.

John Halbek har hele Tiden sørget for, at Samtalen drejer uden om sidste Nats Alvor. Den skal paa Afstand, før den drøftes.

Men mens de talte om Skole- og Studentertid og de lyse Aar, maatte John Halbek mer og mer gi Gunvor Ret i, at Ragn Hadding og han ligner hinanden. Der er først Stemmen og dens Føring. Endda Ordvalget. Og den stejle Maade, Vennen bær sit Hode paa, minder vist ogsaa om ham. De er af fælles nordisk Æt.

John Halbek rejser sig og staar et Øjeblik tavs og stor i det blide Tusmørke. Han fornemmer sig selv som et Led i denne gamle Stues Liv. Her har brede Bønder festet sundt og saftigt. Her har de staaet i Kiste bag tildækkede

Vinduer. Herfra gik Turen saa bag røde Frederiksborg-Heste, der sprang og dansed for ved den blomsterprydede Fjelleovgn, fordi de livlige Heste ikke var vant til den adstadige Gangart. Manden bagved, i Kisten plejed jo ellers at gi løse Tømmer, naar der kørttes til Fest. Den stive Vogn knirked Skridt for Skridt op til den røde Kirke med Trappegavlen. Den staar fra Valdemarernes vældige Tid, da Kongeslægt og Hvide-Æt satte de stejle Skuldre sammen og bar Danmarks Rige gennem Stormfloden

— Naa. Nu maa du sove godt. I Morgen tidlig kigger jeg ind til dig, saa kan vi drikke Morgenkaffe sammen — eller du kan blive liggende, saa skal jeg sende Petra ind med det fornødne Foer.

Er hun ikke en sød Pige?

Det er Kernefolk, jeg har. Det er Fuldblod.

Naa. God Nat du og sov godt. Der er endnu et Par Sodavand, hvis du blir tørstig. —

— God Nat — og —

Men John Halbek er allerede ude af Døren med de følgende Hunde. Magnus blir i sit lune Hjørne.

John Halbek presser sig gennem Hegnet. Duggen falder miskundelig. Det køle Løv stryr hans Kind.

Lige uden for Hegnet ligger Gaardens eneste Ko, ingen lang og rød og forædlet Ko, men en lille smaalandsk Husmandsko, lerfarvet, adræt af Forfædrenes Liv i Skovene. Her paa »Dyregaard« faar hun ogsaa Lov til at raade sig selv.

— Ligger du her Motter? —

Han bøjer sig ned og klør Hvirvlen i hendes Pande. Tungen gir hurtigt en venlig Hilsen. Hornene glimter af Dug. De store Øjne straalere stille.

— Ja, pas du din Drøv og dine Tanker Motter. —

Og John Halbek gaar ind i Natten under dens turkisblaa Hvalv.

Hestene dukker op. Saadan gaar han i Spidsen for kongeligt Følge.

Han sætter sig paa den gamle Træbul og lar Natten kogle sig ind i sin Troldoms Spind.

Nede fra Haven høres endnu Nattergalen.

Det er, som Folkevisens Drømmer sætter sig ved hans Side, blir til eet med ham:

»Jeg gik mig ud en Sommerdag at høre

Fuglesang, som Hjertet kunde røre.

I de dybe Dale

mellem Nattergale,

og de andre Fugle smaa,

som tale —«

Saadan har det været Slægtled efter Slægtled. Naar Hjertet brændte rødt i Længsel eller Smerte inde i klemmet Bryst, saa søgte Manden ind til Naturens Hjerte. I Vaar som Vinter. Under sprættende Løv. Som under Vinterens stjernesaaede blaa Baldakin. Men den lyse Som-

mernats hvide Helligdom magttog ham. Den, der blev den hvide Sommernats Ridder, blev det for altid.

Men hun den lyse, blide Dronning i Sølvmor, hun, der kommer i Maaneskær og blege Stjerner Perlelys, hun forlanger, at hendes Væbner skal komme ene og vaabeløs. Han skal ha rene Hænder og aabent Hjerte for hendes ydmyge Tjenere, Skovens og Markens Dyr. Først da skrider hun ham i Møde, først da faar han Lov at stedes for hende, faar hendes Kys paa sin Pande, faar Ridderlaget, blir hendes Ridder, til den Dag kommer, hvor hun breder Grønsvær-Teppet over hans sidste Seng.

Saadan er det sket Ætled efter Ætled fra hin fjerne Sommerdag, hvor den første Daner sprang i Land paa disse grønne Øer.

Er det nu forbi?

Er han, John Halbek en Fortids-Levning? Er Ragn Hadding det?

Thi naar Ungdommen nu drager ud i de hvide Nætter, er det i Flok og Følge, med skrattende Instrumenter, Lejrild og Skraal i Natten.

Der gantes og boles i hvide Telteklynger. Der larmes og hyles. Den hvide Nat er der, men dens Sjæl skræmmes bort

Tiden rinder

Den trygge Lyd af Hestehoves Smeld i Skridt mod haard Landevej, Knirk af Vogne, saa mange Fødders tunge Tramp faar ham til at løfte Hodet.

Nede paa Landevejen drager Bedstemorens Ligtog til Kirken.

Han ser saa tydelig den stive Vogn smykket med Sensommer-Løv's Spragl hentet fra den gamle Have. Paa Vognen den sorte Kiste, saadan vilde hun ha det. Kun et hvidt Blomsterkors paa Kistelaaget. Bagefter to Vogne som blussende Blomsterbjerge. Familiens Vogn. Selv gaar han her til Fods bag Ligvognen. Ene. Barhodet.

En Række af glitrende, ligegyldige Biler. Men saa stejler og pruster Christian Hansens røde Frederiksborgere for den lette Jagtvogn. Han er selv Kusk den gamle, stridige Bonde paa snart de halvfemsindstyve Aar. Saa Hestetrap, Hestetrap. Langt inde fra Landet møder de op. Vel sidder de fleste af Egnens Bønder nu som stakels rige Pensionister inde i København, men Ætten gror inde i Landet, og de har faaet Plads i Vognen hos nærmest Slægtning. Det flagrer i gamle Bønderkoners Silke-Hodetøjer. Det skinner fra Sølvnakkerne. Stadigt disse sikre Smeld fra Hestehove, der tvinges i Skridt. Saa Tramp af tunge Menneskefødder, Trip af Barnefødder, Tjenestekarle og Tjenestepiger har bedt sig fri. Unge Koner med Smaabørn ved Haanden, de fleste af dem har hentet Hjælp paa »Dyregaard«, og Fattigfolk glemmer ikke Hjælp, naar den gives af Hjertes Godhed.

Kirke-Klokkerne kalder.

Skyer hænger tungt under Hvalvet; men nu skrider

Sol over Skyers Hegn og svøber hele Ligtoget i gyldent Spind — —

Den gamle Stiftsprovst staar for ved Altret. Det tynde, hvide Haar, det tynde, hvide Skæg skinner som Sølv. Kerterne brænder roligt.

— Hun, der ligger i denne Kiste, har bedt mig om ikke at holde nogen Tale ved hendes Baare. Det er nu en Maaned siden, hun bad mig komme til sig. Hun vidste, at hun snart skulde dø, men tog det Løfte af mig ikke at gøre nogen urolig ved at meddele det.

Vi læste da et Par Salmer sammen, og jeg gav hende det hellige Sakramente.

Hun bad om at blive fri for nogen Tale ved hendes Baare.

Det Ønske skal naturligvis opfyldes.

Nogen Tale her gøres ejheller nødvendig.

Alle vi, der her er til Stede, ved, hvem hun var og det, hun var.

Lad mig da slutte med et Ord af Jesu Mund:

— Du gode og tro Tjener, du har været tro over lidet, jeg vil sætte dig over meget; gak ind til din Herres Glæde. —

Saa foldede den gamle Stiftsprovst de tynde Hænder:

— Amen. —

Han løftede det hvide Hode. Hans Blik skued ud gennem Kirkerudens Glar:

— Fader vor — —

Familien bærer Kisten ud af Kirken. Men uden for træer Bønderne til. Strage og brede, skønt ingen af dem er under det saakaldte Støvets Aar, tunge, i tykke gammeldags sorte Frakker, bærer de Kisten uden Hvil til Graven.

En lille Fugl følger med paa Vej. Den flagrer fra Træ til Træ, sætter sig til sidst i den solglitrede Ask paa Gravstedet. Rundt om gløder Høstens Spragl i gult og flammer i rødt — —

John Halbek trykker sig ned mellem sine Hunde og snakker med sine Heste, der staar hos.

Hans Hjerte er fyldt med Taknemlighed, fordi det forundes ham at ha saadanne Venner. Deres Kærlighed og Tillid gir ham Styrke. Til dem kan han trygt komme med sine Sorger, de har altid Trøst. Til dem kan han komme med sine Glæder, de føler dem dybt i deres rene, røde Hjerter og deler dem helt med ham.

Se Njal, hvid og sølvskinnende, hans Blik er mildt, hver Bevægelse et Venskabstegn. Og hvad har slig en lille Fyr ikke lidt og gennemgaaet, fra han sendtes fra Island og til han, John Halbek frelste ham ud af Prangerens raa Næver?

John Halbek taler for ham, og den lille Hest lægger sig forsigtigt ned ved Hundene, saa er det Frederiksborg-Hoppens Tur.

— Skal vi ta os en Lur alle sammen? —

John Halbek falder i Søvn med Hodet paa en Hesteskulder.

En sød Time gynger hans Søvn paa Hestens sunde rolige Pulsslag. Kun et Blomstervæv af Drømme spinder sig ind i denne Søvn.

Han vaagner karsk.

Hundene rejser sig straks rede til at følge.

Et Øjeblik blir han staaende.

Dybt og stærkt aander han Morgen-Luften ind. Vinden løber nu ved Gry lidt i Nord og kommer salt skyllende med salig Friskhed fra Kattegat.

Han smager den. Den passer dansk Lunge.

Han husker, hvordan han over Hals og Hode rejste fra det udskregne Schweiz, fordi han simpelthen ikke kunde faa Vejret. Luften var fersk og ulidelig lummer i Fjeld-dalene, for at komme til fri Felt maatte man kravle til Vejrs.

Men Luften fra Nordhavene har Aande.

Den stod i Viking-Snekkens Sejl. Den skænker det lave Land sin sejge Styrke den Dag i Dag.

Hør, hvor den smelder nu med bratte Blaf.

Den løfter Erins Silketo, purrer i Prøjs stride Skind og faar Hrolf til at nyse.

I den aarle Morgen kysser Havet sin Elskede, Danmark, kysser hende, saa Havets Aande faar hendes Lokker til at hvile i Vinden.

John Halbek gaar langsomt ind i Haven.

Han standser under Syrentræet. Han ved, det er Indbildning, men han staar i Duften af de Blomster-Klaser,

der for længst er visnede. Naar han tar om de dugblanke Blade, tar med varsomme Hænder og skjuler sit Ansigt i Bladenes Mængde, saa strømmer Duften imod ham.

Han retter sig, staar rank som en Soldat:

— Bedstemor, er du tilfreds med mig? —

Da er det, at Budet fra Altets Hjerter bringes tværs over Uendelighedens Taagehav. Paa den første Morgenbrises Tusinder af ivrigt løbende Fødder kommer det:

— Ja, min Dreng. —

Et Øjeblik er det, som alt holder sin Aande.

Men John Halbek falder paa Knæ. Med foldede Hænder takker han.

Frygt ej for den, der kun slaar Kød ihjel.

Brorson.